

Poznań 4-2004

PORADNIK

Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2004

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

str.

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka)	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Tomasz Mizerkiewicz – Przedstawianie intymności we współczesnej literaturze polskiej	13
Urszula Bzdawka – Czesław Miłosz (1911-2004)	19
Andrzej Dudziak – Sport – od historii rywalizacji po współczesne pro- blemy	44
Bibliografie osobowe: Stanisław Czernik	61
Łucja Danielewska	63
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Paweł Waliś – Święto Niepodległości – scenariusz przedstawienia muzycznego	66
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	73
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego.....	82
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	106
V. KRONIKA.....	113

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na IV kwartał 2004 roku. Szerszy zestaw dat na IV kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

P a ź d z i e r n i k

	1 X		– Międzynarodowy Dzień Muzyki (ustanowiony w 1975 roku z inicjatywy Międzynarodowej Rady Muzyki)
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Lekarza, obchodzony od 1984 r.
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Ludzi Starszych, ustanowiony przez ONZ w 1991 r.
(320)	1 X	1684	– Zm. Pierre Corneille, dramaturg i poeta francuski (ur. 6 VI 1606)
(100)	1 X	1904	– Ur. Vladimir Horowitz, amerykański pianista pochodzenia rosyjskiego (zm. 5 XI 1989)
(15)	1 X	1989	– Zm. Witold Rowicki, dyrygent, w 1950 r. zorganizował orkiestrę Filharmonii Warszawskiej (od 1995 r. Filharmonia Narodowa)
(135)	2 X	1869	– Ur. Mahatma Gandhi, indyjski filozof, pisarz, polityczny i duchowy przywódca Hindusów przed uzyskaniem niepodległości (zm. 30 I 1948)
(100)	2 X	1904	– Ur. Graham Green, pisarz brytyjski (zm. 3 IV 1991)
(65)	2 X	1939	– Bitwa pod Kockiem, ostatnia zwycięska walka regularnych oddziałów Wojska Polskiego w wojnie obronnej 1939 r. dowodzonych przez gen. Franciszka Kleeberga
(335)	4 X	1669	– Zm. Rembrandt van Rijn, malarz holenderski (ur. 15 VII 1606)

(435)	4	X	1569	–	Zm. Mikołaj Rej, pisarz, poeta (ur. 4 II 1505)
(140)	5	X	1864	–	Ur. Louis Jean Lumiere, wynalazca kinematografu (zm. 6 VI 1948)
(115)	6	X	1889	–	Ur. Maria Dąbrowska, prozaik, eseistka, tłumaczka (zm. 19 V 1965)
(25)	6	X	1979	–	Przeprowadzono pierwsze bezpośrednie wybory do Parlamentu Europejskiego
		6	X	–	Światowy Dzień Mieszkalnictwa (ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne NZ)
(30)	7	X	1974	–	Zm. Wasilij Szukszyn, radziecki pisarz, reżyser filmowy, aktor (ur. 25 VII 1929)
(65)	7	X	1939	–	Uruchomienie obozu przejściowego w Forcie VII w Poznaniu, jednego z najokrutniejszych obozów hitlerowskich
(250)	8	X	1754	–	Zm. Henry Fielding, angielski powieściopisarz i dramaturg (ur. 22 IV 1707)
(75)	8	X	1929	–	Zm. Jacek Malczewski, malarz symbolista (ur. 15 VII 1854)
(30)	8	X	1974	–	Zm. Marian Falski, pedagog, autor najpopularniejszego elementarza (ur. 7 XII 1881)
(225)	11	X	1779	–	Zm. Kazimierz Pułaski, generał, poległ w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych (ur. 4 III 1747)
(200)	11	X	1804	–	Ur. Seweryn Mielżyński, działacz społeczny i polityczny, malarz, kolekcjoner, związany z Wielkopolską (zm. 17 XII 1872)
(85)	11	X	1919	–	Utworzono Polski Związek Lekkoatletyczny, pierwszy związek sportowy w niepodległej Polsce
(95)	12	X	1909	–	Ur. Halina Rudnicka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 22 IV 1982)

(80)	12	X	1924	–	Zm. Anatole France (właśc. nazw. Francois Anatole Thibault), pisarz francuski, laureat nagrody Nobla (ur. 16 IV 1844)
	14	X		–	Dzień Nauczyciela
	14	X		–	Światowy Dzień Normalizacji, ustanowiony przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO) w 1971 r.
(140)	14	X	1864	–	Ur. Stefan Żeromski, prozaik, publicysta, dramaturg (zm. 20 XI 1925)
(35)	15	X	1969	–	Zm. Stanisław Maria Saliński, prozaik – marynista (ur. 13 II 1902)
(190)	15	X	1814	–	Ur. Michał Lermontow, poeta rosyjski (zm. 27 VII 1841)
(35)	15	X	1969	–	Zm. Leon Pasternak, poeta, tłumacz (ur. 12 VII 1910)
(60)	17	X	1944	–	Zm. Zenon Przesmycki – Miriam, krytyk literacki i poeta (ur. 22 XII 1861)
(155)	17	X	1849	–	Zm. Fryderyk Chopin, kompozytor (ur. 22 II 1810)
(145)	18	X	1859	–	Ur. Henri Bergson, filozof francuski, laureat nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1927 r. (zm. 4 I 1941)
(100)	18	X	1904	–	Ur. Czesław Centkiewicz, pisarz, podróżnik (zm. 10 VII 1996)
(20)	19	X	1984	–	Uprowadzenie i zamordowanie ks. Jerzego Popiełuszki przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa
(105)	19	X	1899	–	Ur. Miquel Angel Asturias, pisarz gwatemalski, laureat nagrody Nobla w 1967 r. (zm. 9 VI 1974)
(150)	20	X	1854	–	Ur. Artur Rimbaud, poeta francuski (zm. 10 XI 1891)
	24	X		–	Dzień Organizacji Narodów Zjednoczonych
	24	X		–	Światowy Dzień Informacji

- (105) 24 X 1899 – Ur. Anatol Stern, poeta i prozaik (zm. 19 X 1968)
- (30) 24 X 1974 – Zm. Dawid Ojstrach, skrzypek rosyjski (ur. 30 IX 1908)
- (15) 26 X 1989 – Zg. podczas próby przejścia południowej ściany himalajskiego szczytu Lhoce Jerzy Kukuczka, alpinista, zdobywca wszystkich (14) ośmiotysięczników, autor książki „Na szczytach świata” (ur. 24 III 1948)
- (95) 29 X 1909 – W Zakopanem utworzono Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (od 1952 Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe – GOPR)
- (80) 29 X 1924 – Ur. Zbigniew Herbert, poeta i pisarz (zm. 28 VII 1998)
- (80) 29 X 1924 – Zm. Frances Burnett, pisarka angielska (ur. 24 XI 1849)
- (165) 30 X 1839 – Ur. Alfred Sisley, francuski malarz, pochodzenia angielskiego, przedstawiciel impresjonizmu (zm. 28 I 1899)
- (105) 30 X 1899 – Ur. Maria Kuncewiczowa, pisarka (zm. 15 VII 1989)
- (65) 30 X 1939 – Zm. Wacław Gąsiorowski, powieściopisarz (ur. 27 VI 1869)
- (50) 30 X 1954 – Utworzenie Parków Narodowych: Tatrzańskiego, Pienińskiego i Babiogórskiego
- (20) 31 X 1984 – Zg. w wyniku zamachu Indira Gandhi, indyjski polityk, premier w latach 1966-77 i od 1980 r. (ur. 19 XI 1917)

L i s t o p a d

- 1 XI – Święto Zmarłych
- (60) 2 XI 1944 – Zm. Karol Irzykowski, pisarz i krytyk okresu międzywojennego (ur. 25 I 1873)

(210)	4 XI	1794	– Zm. Jakub Jasiński, poeta (ur. 1759)
(115)	4 XI	1889	– Zm. Tytus Chałubiński, lekarz, przyrodnik, miłośnik Tatr i Zakopanego, jeden z pionierów taternictwa (ur. 29 XII 1820)
(120)	6 XI	1884	– Ur. Ludomir Różycki, kompozytor (zm. 1 I 1953)
(155)	7 XI	1849	– Ur. Józef Chelmoński, malarz (zm. 6 IV 1914)
(65)	7 XI	1939	– Gen. Władysław Sikorski objął stanowisko Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych
(330)	8 XI	1674	– Zm. John Milton, poeta angielski (ur. 9 XII 1608)
(35)	9 XI	1969	– Zm. Tadeusz Peiper, poeta, prozaik, teoretyk literatury, tłumacz (ur. 3 V 1891)
	10 XI		– Międzynarodowy Dzień Młodzieży
(245)	10 XI	1759	– Ur. Friedrich von Schiller, klasyk literatury niemieckiej (zm. 9 V 1805)
(120)	10 XI	1884	– Ur. Zofia Nalkowska, prozaik, autorka sztuk scenicznych (zm. 17 XII 1954)
(95)	10 XI	1909	– Ur. Paweł Jasienica (właśc. nazw. Leon Lech Beynar), autor esejów historycznych (zm. 19 VIII 1970)
	11 XI		– Święto Narodowe Polski; Dzień Niepodległości, obchodzony od 1937 r.
(90)	11 XI	1914	– Zm. Józef Chociszewski, publicysta, wydawca (ur. 28 II 1837)
(80)	13 XI	1924	– Władysław Reymont otrzymał literacką Nagrodę Nobla, za powieść „Chłopi”
	14 XI		– Światowy Dzień Cukrzycy
(60)	16 XI	1944	– Zm. Maria Rodziewiczówna, powieściopisarka, nowelistka (ur. 2 II 1863)
(130)	16 XI	1874	– Zm. Maksymilian Gierymski, malarz (ur. 15 X 1846)
(125)	19 XI	1879	– Zm. Ryszard Berwiński, poeta (ur. 28 II 1819)

- (160) 21 XI 1844 – Zm. Iwan Kryłow, bajkopisarz rosyjski (ur. 13 II 1769)
- (310) 21 XI 1694 – Ur. Voltaire (właśc. nazw. Francois-Marie Arouet), pisarz i filozof francuski (zm. 30 V 1778)
- (135) 22 XI 1869 – Ur. André Gide, pisarz francuski, laureat nagrody Nobla (zm. 19 II 1951)
- (155) 24 XI 1849 – Ur. Frances Burnett, pisarka angielska (zm. 29 X 1924)
- (140) 24 XI 1864 – Ur. Henri Toulouse-Lautrec, malarz francuski (zm. 9 IX 1901)
- (35) 24 XI 1969 – Zm. Zdzisław Skowroński, dramaturg, scenarzysta filmowy (ur. 21 III 1909)
- (95) 25 XI 1909 – Zm. Cyprian Godebski, rzeźbiarz (ur. 30 X 1835)
- (110) 28 XI 1894 – Ur. Arkady Fiedler, powieściopisarz (zm. 7 III 1985)
- (80) 29 XI 1924 – Zm. Giacomo Puccini, kompozytor włoski (ur. 22 XII 1858)
- (130) 30 XI 1874 – Ur. Winston Churchill, polityk angielski (zm. 24 I 1965)
- (130) 30 XI 1874 – Ur. Lucy Maud Montgomery, pisarka kanadyjska (zm. 24 IV 1942)
- (100) 30 XI 1904 – Ur. Andrzej Kuśnierewicz, pisarz (zm. 14 V 1993)

G r u d z i e ń

- (270) 1 XII 1734 – Ur. Adam Kazimierz ks. Czartoryski, współorganizator i pierwszy komendant Szkoły Rycerskiej, mecenas Towarzystwa Przyjaciół Nauk, pisarz (zm. 19 III 1823)
- (85) 1 XII 1919 – Powstał Polski Komitet Olimpijski; Polska przystąpiła do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego

- (60) 1 XII 1944 – Ukazało się pierwsze wydanie Polskiej Kroniki Filmowej
- (200) 2 XII 1804 – Napoleon Bonaparte został koronowany na cesarza Francuzów (abdykował w 1814 r.)
- (110) 3 XII 1894 – Zm. Robert Louis Stevenson, pisarz i eseista angielski (ur. 13 XI 1850)
- (35) 3 XII 1969 – Zm. Stanisław Czernik, poeta, prozaik, eseista (ur. 16 I 1899)
- (25) 4 XII 1979 – Zm. Jerzy Mańkowski, pisarz poznański (ur. 26 III 1928)
- 5 XII – Międzynarodowy Dzień Pomocy Cierpiącym, ogłoszony w 1985 r. z inicjatywy Zgromadzenia Ogólnego NZ (obchodzony od 1986 r.)
- (90) 5 XII 1914 – Ur. Stanisław Dygat, prozaik, tłumacz, scenarzysta filmowy (zm. 29 I 1978)
- (85) 6 XII 1919 – Utworzenie w Warszawie, z inicjatywy poetów: Jarosława Iwaszkiewicza, Jana Lechonia, Antoniego Słonimskiego i Kazimierza Wierzyńskiego, Grupy Literackiej „Skamander”
- (20) 8 XII 1984 – Zm. Leszek Prorok, prozaik, eseista, autor utworów scenicznych (ur. 28 IV 1919)
- 10 XII – Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka
- (10) 11 XII 1994 – Zm. gen. Stanisław Maczek, dowódca 1 polskiej Dywizji Pancерnej walczącej na froncie zachodnim podczas II wojny światowej (ur. 31 III 1892)
- (10) 11 XII 1994 – Federacyjne wojska rosyjskie wkroczyły na terytorium autonomicznej Republiki Czeczenii
- (115) 12 XII 1889 – Zm. Robert Browning, poeta angielski (ur. 7 V 1812)
- (75) 12 XII 1929 – Ur. John Osborne, brytyjski pisarz (zm. 8 I 1994)
- (180) 15 XII 1824 – Ur. Juliusz Kossak, malarz (zm. 3 II 1899)
- (145) 15 XII 1859 – Ur. Ludwik Zamenhof, lekarz, poliglota, twórca języka esperanto (zm. 14 IV 1917)

- (50) 17 XII 1954 – Zm. Zofia Nałkowska, prozaik, dramaturg
(ur. 10 XI 1894)
- (85) 17 XII 1919 – Zm. Auguste Renoir, malarz i grafik francuski
(ur. 25 II 1841)
- (90) 19 XII 1914 – Utworzenie I Brygady Legionów pod dowództwem
Józefa Piłsudskiego
- (130) 21 XII 1874 – Ur. Tadeusz Boy-Żeleński, tłumacz, krytyk, satyryk
(zm. 3 VII 1941)
- (365) 21 XII 1639 – Ur. Jean Racine, poeta i dramaturg francuski
(zm. 21 IV 1699)
- (15) 22 XII 1989 – Zm. Samuel Beckett, irlandzki pisarz i dramaturg,
laureat Nagrody Nobla w 1969 r. (ur. 13 IV 1906)
- (100) 26 XII 1904 – Ur. Alejo Carpentier, pisarz kubański (zm. 24 IV
1980)
- (110) 28 XII 1894 – Zm. Henryk Rodakowski, malarz portrecista
(ur. 9 VII 1823)
- (65) 28 XII 1939 – Zg. w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen
Stanisław Estreicher, bibliograf, profesor Uniwer-
sytetu Jagiellońskiego (ur. 26 XI 1869)
- (60) 30 XII 1944 – Reaktywowanie działalności Związku Harcerstwa
Polskiego
- (60) 30 XII 1944 – Zm. Romain Rolland, francuski pisarz i działacz
polityczny, laureat nagrody Nobla (ur. 29 I 1866)
- (50) 31 XII 1954 – Zm. Władysław Umiński, pisarz (ur. 10 XI 1865)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Tomasz Mizerkiewicz

PRZEDSTAWIANIE INTYMNOŚCI

WE WSPÓŁCZESNEJ LITERATURZE POLSKIEJ

1. Intymność (od łac. 'intimus' – wewnętrzny, poufny, sekretny) w literaturze oznacza nie tylko opisy wybranych tematów (np. miłości, śmierci), ale też powołuje do istnienia specjalne gatunki wypowiedzi. Szczególnie intensywnie omawiana jest w utworach lirycznych, ale również stanowi podstawę utworów autobiograficznych, zwanych niekiedy „intymistyką”. Przedstawianie tego, co osobiste czy wstydlive, łączy się z reguły z apelem do czytelnika, aby przyjął postawę „powiernika” szanującego zwierzenia autora. We współczesnej kulturze sytuacja prezentacji tego, co intymne, bardzo się zmieniła. Powiada się powszechnie, iż żyjemy w epoce „intymności wyrażonej”, rzeczy wstydlive czy sekretne stały się „towarem” sprzedawanym w telewizyjnych programach „reality show”, popularnych czasopismach oraz książkach. Socjologowie twierdzą, iż kultura współczesna jest obsceniczna, gdyż dąży do ujawnienia każdej sekretności – od spraw erotyki po rzeczy towarzysko-rodzinne. W tym zmienionym pejzażu kultury sposoby prezentowania przez literaturę spraw intymnych ulec musiały różnym zmianom.

2. Teksty autobiograficzne już od kilku dziesięcioleci cieszą się niestabnącą popularnością, tu niewiele się w ostatnich latach zmieniło prócz przesuwanej coraz dalej granicy szczerości. Dzienniki pisarzy ukazują odmienny od oficjalnego obraz minionego czasu. Niemalą sensacją była publikacja dziennika Stefana Kisielewskiego, w którym autor nie szczędził złośliwości pod adresem swych współpracowników z „Tygodnika Powszechnego”. Zainteresowanie wzbudził dziennik poety Mieczysława Jastruna, ujawniający m.in. kulisy jego zaangażowania w kulturę stalinowską. Nieduży dziennik Kazimierza Brandysa ukazał się jako dzieło pośmiertne zatytułowane *Co nie jest prawdą* (2004); pisarz z ironicznym dystansem opisywał w nim współczesność i samego siebie. Znany reżyser teatralny, Krystian Lupa, w *Labiryncie* (2001) opublikował wyimki z dziennika intymnego. Reżyser naśladował *Dziecko*, utwór austriackiego pisarza Thomasa Bernhardta, znany jako przykład najdalej posuniętego ekshibicjonizmu. Do owych poufnych tekstów znanych ludzi kultury należy dołączyć liczne edycje listów. Przykładem może być interesująca książka *Intymny portret*

uczonych. *Korespondencja Marii i Stanisława Ossowskich*. Warto wymienić ponadto Witolda Gombrowicza *Listy do rodziny*, gdzie pisarz – ku zaskoczeniu badaczy jego twórczości – wypowiada się wyłącznie na temat swych prywatnych spraw finansowych i sytuacji rodzinnej.

Nieco inaczej dzieje się w tekstach autobiograficznych zwanych abecadłami (bądź alfabetami). Ta forma, spopularyzowana przez *Alfabet Kisiela* (1990) napisany przez Stefana Kisielewskiego, zawiera opisy osobistych doświadczeń i przeżyć autora związanych z wybranymi osobami ze świata publicznego. Opisy uporządkowane są alfabetycznie, a utwór intryguje z powodu „plotkarskiego”, prowokacyjnie subiektywnego charakteru. *Abecadło* (1997) oraz *Inne abecadło* (1998) Czesława Miłosza zawierają, np. bardzo krzywdzące opinie na temat Marii Dąbrowskiej. Z ostatnio wydanych dzieł tego typu zwróciło uwagę *Moje abecadłowo* (2000) Ludwika Jerzego Kerna.

Nie słabnie bynajmniej fala twórczości autobiograficznej *sensu stricto*. Philippe Lejeune, najbardziej znany interpretator tekstów tego rodzaju, określił autobiografię jako opis autorskiej biografii z uwypokowaniem dziejów rozwoju osobowego. We współczesnej prozie wspomnieniowej znajdziemy sporo ciekawych wariantów owej sytuacji. W książce Edwarda Balcerzana, *Perehenia i słoneczniki* (2003), znany profesor poznańskiej polonistyki i poeta kreśli swój skomplikowany rodowód, przywołując najdawniejsze zapamiętane obrazy z dzieciństwa spędzonego przed wojną na pograniczu ukraińsko-rosyjskim. Autor z pełną akceptacją opowiada o swej wielokulturowej tożsamości, a do tego wzbogaca opowieść całym szeregiem nowatorskich rozwiązań stylistycznych. Dość paradoksalną autobiografię napisała Bogusława Latawiec. W *Kochanej Maryniuchnie* (2003) udostępniła czytelnikom listy rodzinne, które pisywali jej dziadkowie w latach pierwszej wojny światowej. Pisarka dokonała imponującej rekonstrukcji codziennego życia w dawnym, germanizowanym Poznaniu, a zarazem ukazała dzieje własnego „dorastania” do nowego spojrzenia na samą siebie – jako na osobę noszącą w sobie młodość i starość swych przodków. Podobnych książek było w ostatnich latach więcej: Michał Głowiński wydał kilka książek wspomnieniowych, w tym głośne *Czarne sezony* (1998), w których przybliżył własne dzieciństwo żydowskiego chłopca ukrywającego się w czasie wojny w Polsce. Pojawiły się ponadto autobiografie przekorne, podważające ogólnie przyjęte poglądy. Tego rodzaju autobiografie Małgorzata Czermińska nazwała wyzwaniem (dwa pozostałe typy to wyznanie i świadectwo). Andrzej Stasiuk w *Jak zostałem pisarzem (próba autobiografii intelektualnej)* głosił pochwałę życia w PRL-u, a do tego obalał wszystkie mity narosłe wokół jego osoby (np. okupionej więzieniem odmowy odbycia służby wojskowej nie motywował względami bohaterskiego sprzeciwu wobec komunizmu, ale – nudą życia koszarowego).

Osobny nurt intymistyki tworzą tzw. „rozmowy z”. Włodzimierz Bolecki przeprowadził wywiady z Gustawem Herlingiem-Grudzińskim i opublikował je w dwóch tomach: *Rozmowy w Dragonei* (1997) oraz *Rozmowy w Neapolu* (2000). Najbardziej uznanym „wywiadowcą” literackim jest od lat Stanisław Beres. Wieloletnie doświadczenia doprowadziły go do przekonania, iż ze zwierzeń pisarskich powstaje wiarygodna relacja o historii literatury. Z tego względu przeprowadził cykl rozmów, które zebrał w tomie *Historia literatury polskiej w rozmowach* (2002). Krótsze, ale nie mniej interesujące wywiady zawiera też książka Piotra Szewca *Wolność i współczucie. Rozmowy z pisarzami* (2002).

3. Od opisanych powyżej wybranych przykładów odstawiania intymności pisarskich należy odróżnić zjawisko odmienne – metody ukazywania przez współczesną literaturę tego, co intymne w życiu każdego człowieka. Jest oczywiste, że sprawą intymną stać się może niemal wszystko – zależnie od wartości, jaką zyskało dane wydarzenie dla wybranej osoby. Z tego względu nie ma właściwie ograniczeń tematycznych intymności, o wszystkich decyduje bohater sekretne przeżycia. To on wyznaje jako wstydlive czy prywatne swe odczucie danej sytuacji.

Z tego względu problematykę intymności porusza tzw. nurt małych ojczyzn. Prozaicy opowiadający o bliskich sobie krainach lokalnych stosują z reguły konwencję mowy sekretnej bądź języka dla wtajemniczonych. Zapewniają, że aby odczuć aurę opisywanego zakątka świata, należy w nim być lub – najlepiej – wychować się. Jedną z głównych ambicji pisarskich staje się wyrażenie specyfiki, niepowtarzalności wybranego miejsca oraz mieszkającej w nim społeczności. Subiektywna ocena wartości małej ojczyzny prowadzi więc do jej mitologizacji. Paweł Huelle konsekwentnie uniezwykła kulturę Gdańska, poczynając od debiutanckiego *Weisera Dawidka* przez *Opowiadania na czas przeprowadzki* po wydane niedawno *Castorpa* (2004). Podobnie czyni Artur Daniel Liskowacki w napisanej z epopeicznym rozmachem powieści *Eine kleine* (2000) dotyczącej tużpowojennego Szczecina. Piotr Szewc jest autorem urokliwych opowieści oddających niepowtarzalny nastrój kresowego miasta (w domyśle – Zamościa). Popularnością cieszy się jego pierwsza powieść, *Zagłada*, która doczekała się już trzeciego wydania, zaś uznanie krytyki zyskały *Zmierzchy i poranki* (2000). Także w niektórych powieściach dla masowego odbiorcy wykorzystuje się koloryt lokalny. Dowodzą tego kryminały Piotra Krajewskiego, których akcja rozgrywa się w tajemniczym, przedwojennym Wrocławiu – *Śmierć w Breslau* (1999), *Koniec świata w Breslau* (2003).

Choć współcześnie wiemy, że sekretne znaczenie posiadać może każdy obiekt, to tradycja literacka posiadała wybrane tematy, które otaczała nimbem

intymności. Spośród nich omówię pokrótce dwa skrajnie odmienne: miłość i śmierć.

Przemiany liryki miłosnej zostały spowodowane wyczerpaniem dotychczasowych sposobów ukazywania rzeczy intymnych (konwencja romantyczna, skamandrycka, awangardowa itd.). Obecnie poeci wymyślają nowe style prezentacji miłości. Piotr Łuszczkiewicz wyróżnił cztery takie konwencje liryczne: skecz, czyli mówienie żartobliwe, skat, czyli opis wulgarny, szkic, tj. jawna stylizacja na dawne sposoby mówienia, oraz song, czyli otwarte ukazywanie spraw intymnych czynione w aurze wyzwolenia seksualnego. Ślady tych nowych stylów znalazł krytyk w wierszach Dariusza Sośnickiego, Tadeusza Pióry, Adama Wiedemanna, Tomasza Titkova, Mirosława Gabrysia, Zbigniewa Machaja, Jacka Gutorowa, Krzysztofa Jaworskiego, Tomasza Majerana i in. Trzeba do tego dodać, że w liryce polskiej coraz śmieiej wyraża się także erotyka homoseksualna. Otwarcie pisze o niej Izabela Filipiak w interesującym tomie poezji *Madame Intuita* (2002). Podobnie dzieje się w prozie, np. w opowiadaniach Michała Witkowskiego, gdzie występuje postać „drag queen”, czyli transwestyty lubującego się w przebraniu celowo jaskrawym, nadmiernie kobiecym.

Trudność mówienia o miłosnej intymności została bowiem rozpoznana przez prozaików. Niektórzy z nich oddają niezwykłość intymnego erotyzmu pisząc w tonacji żartobliwej. Uczynili tak m.in. Zbigniew Kruszyński w *Na ładach i morzach* (1999), Stanisław Esden-Tempski w *Kundlu*, Wojciech Kuczek w *Opowieściach słychanych* (2000), Michał Witkowski w *Copyright* (2001). Zdarzają się ponadto kpiny z konwencji pornograficznej. Prześmiewczy stosunek do prezentacji obscenicznych widać np. w *Strzałach w Motelu „George”* (2003) Marka Nowakowskiego, gdzie sugeruje się, iż pornografia przekłamuje prawdę o ludzkiej seksualności. Niejednokrotnie wszak zdarza się, że pisarz pornografizuje niektóre fragmenty powieści, aby przewrotnie wykorzystać obsceniczność do własnych celów artystycznych. Manuela Gretkowska zyskała sławę skandalistki, gdyż śmiało opowiadała o erotycznych perwersjach, dołączając zresztą do książek nieprzyzwoite rysunki. Nowy czytelnik, jakiego tworzą niektóre z tych narracji, to podglądacz, często zwany z francuska „voyeuem”.

Do tematów intymnych należą dziś również choroba i śmierć. Kulturoznawcy od kilkudziesięciu lat opisują zjawisko usuwania śmierci poza obręb codziennego doświadczenia. W efekcie stała się ona czymś mało rozpoznawym, zbyt rzadko dyskutowanym i uświadamianym. Do najbardziej wstrząsających świadectw wnikięcia przez dzisiejszego człowieka w intymność umierania należą *Zapiski z nocnych dyżurów* (1995) Jacka Baczaka, których autor pracował przez pewien czas w hospicjum. Przejmującą opowieścią o niepogodzeniu z odejściem najbliższej osoby jest tom Tadeusza Różewicza *Matka odchodzi* (1999). Poeta zebrał własne wiersze opowiadające o matce, przedru-

kował napisane przez nią teksty, wspomnienia brata, fotografie rodzinne. Wykonał także gest obnażenia przed czytelnikiem, włączając do książki *Dziennik gliwicki* pisany w czasie śmiertelnej choroby matki, pisał wtedy o rozpacz, ale i niestosownej irytacji całą sytuacją. Włodzimierz Kowalewski zaproponował inne spojrzenie – ukazał, co stanie się z problemem śmierci za 50 lat. W jego antyutopijnej książce *Bóg zapłać!* (2000) opowiadał o przymusowej eutanazji i upadku wiary w życie pośmiertne, gdyż religie sprowadzone zostały do rytuału wykonywanego przez specjalistę od pokazów mistycznych. O zmaganiu z chorobą i stanach bliskich śmierci opowiada również Stefan Chwin w *Esther* (1999). Olga Tokarczuk w najnowszej powieści *Ostatnie historie* (2004) ukazała spotkanie ze śmiercią trzech osób z tej samej rodziny, tak powstała saga o umieraniu, pełna powagi i dyskretnie obecnych symboli (np. każda z bohatererek przypomina mitologiczną Parę). Istotne miejsce tematyka choroby i śmierci znalazła w ostatnich tomach wierszy największych polskich poetów – Czesława Miłosza, Zbigniewa Herberta, Wisławy Szymborskiej, Tadeusza Różewicza, Jarosława Marka Rymkiewicza. Zjawisko to doczekało się osobnego studium – książki Anny Legeżyńskiej *Gest pożegnania*. Opowieścią o umieraniu, także intymnie własnym, była książka znakomitego eseisty Ryszarda Przybylskiego *Baśń zimowa. Esej o starości* (1998). W jeszcze innym kierunku poszła Jolanta Brach-Czaina, która w książce *Szczeciny istnienia* objawiła wielkość cierpiącej ofiary, która, nawet konając, wygrywa ze swym oprawcą.

4. Różnorakie przedstawienia intymności, których tylko część opisana została powyżej, układają się w wyraźny głos polskiej literatury. Nie zgadza się ona z praktykami zwykłej wyprzedaży rzeczy sekretnych i wstydliwych, z zamienianiem ich na towar, do czego dąży kultura masowa. Z reguły chodzi twórcom o uświadomienie, że odsłanianie intymności łatwo prowadzi do jej zniszczenia. Dlatego pokazują ograniczoność i kłamliwość przedstawień obscenicznych, prześmiewają konwencje pornograficzne, demonstrują poszukiwanie nowych, adekwatnych sposobów pisania o ulotnej naturze intymności. Można wręcz pokusić się o uogólnienie, że celem każdego ambitnego i świadomego natury intymności aktu pisarskiego, jest takie jej ukazanie, w którym byłaby ona tylko częściowo odkryta. Tak dokonuje się też „edukacja” współczesnego czytelnika – zamiast pospiesznej, łapczywej i nieumiarkowanej konsumpcji, uczy się on, że doznać intymności przedstawionej można tylko od momentu, w którym uszanuje się jej nieusuwalną cechę – niepełną dostępność.

BIBLIOGRAFIA

1. ABECADŁA (alfabety) – popularna forma prozy wspomnieniowej / Barbara Bogolebska // W: *Literatura polska 1990-2000*, T. 2 / pod red. Tomasza Cieślaka i Krystyny Pietrych. – Kraków : Wydawnictwo Zielona Sowa, 2003. – S. 186-196
2. AMERYKA / Jean Baudrillard; przeł. Renata Lis. – Warszawa : Wydawnictwo „Sic!”, 1998. – 199 s.
3. ANTROPOLOGIA śmierci : myśl francuska / wyboru dokonali i przełożyli Stanisław Cichowicz i Jakub M. Godzimirski. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1993. – 316 s.
4. AUTOBIOGRAFICZNY trójkąt : świadectwo, wyznanie i wyzwanie / Małgorzata Czermińska. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2000. – 343 s.
5. CZŁOWIEK i śmierć / Philippe Ariès; przeł. Eligia Bąkowska. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1989. – 350 s.
6. DEFORMACJE biografii / Jerzy Madejski. – Szczecin : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2004. – 309 s.
7. FRAGMENTY dyskursu miłosnego / Roland Barthes; przeł. Marek Bieńczyk. – Warszawa : Wydawnictwo KR, 1999. – 350 s.
8. GEST pożegnania : szkice o poetyckiej świadomości elegijno-ironicznej / Anna Legeżyńska. – Poznań : „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, 1999. – 192 s.
9. HISTORIA literatury polskiej w rozmowach: XX-XXI wiek / Stanisław Breś. – Warszawa : Wydawnictwo W. A. B., 2002. – 586 s.
10. INTYMNY portret uczonych : korespondencja Marii i Stanisława Ossowskich / wybór, opracowanie i wprowadzenie Elżbieta Neyman. – Warszawa : Wydawnictwo „Sic!”, 2002. – 806 s.
11. KARNAWAŁ? „Kamp” i „gender” w „Drag Queen Show” / Robert Kulpa // „Konteksty”. – 2002, nr 3-4, s. 263-272
12. LITERATURA i skandal : na przykładzie okresu międzywojennego/ Maciej Tramer. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2000. – S. 153-180: Sto lat polskiej pornografii
13. MARSJASZ, czyli na marginesie literatury (1919-1931) / Karel Čapek; przeł. Halina Janaszek-Ivaničková. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1981. – S. 110-119: Eros vulgaris
14. MIKROLOGI ze śmiercią : motywy tanatyczne we współczesnej literaturze polskiej / Przemysław Czapliński. – Poznań : „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, 2001. – S. 173-194: Śmierć podejrzana – obrazy umierania w prozie lat dziewięćdziesiątych

15. RZECZY komiczne / Jerzy Ziomek. – Poznań : „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Literacka”, 2000. – S. 139-188: Pornografia i obscenum
16. SEMANTYKA miłości : o kodowaniu intymności / Niklas Luhmann; przeł. Jerzy Łoziński. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe „Scholar”, 2003. – 225 s.
17. SZKIC do erotyki z końca XX wieku / Piotr Łuszczkiewicz // W: Literatura Polska 1990-2000, T. 1 / pod red. Tomasza Cieślaka i Krystyny Pietrych. – Kraków : Wydawnictwo Zielona Sowa, 2003. – S. 366-379
18. ŚMIERĆ i nieśmiertelność : o wielości strategii życia / Zygmunt Bauman; przeł. Norbert Leśniewski. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 1998. – 262 s.
19. WARIACJE na temat pewnego paktu: o autobiografii / Philippe Lejeune; pod red. Reginy Lubas-Bartoszyńskiej, przeł. Wincenty Grajewski, Stanisław Jaworski, Aleksander Labuda, Regina Lubas-Bartoszyńska. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2001. – 310 s.
20. WZNIOSŁE tęsknoty : nostalgia w prozie lat dziewięćdziesiątych / Przemysław Czapliński. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2001. – S. 13-41: Wznoszenie biografii

Urszula Bzdawka

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

CZESŁAW MIŁOSZ (1911-2004)

Czesław Miłosz, poeta, prozaik, eseista, tłumacz. Laureat literackiej nagrody Nobla w 1980 roku i innych prestiżowych nagród w kraju i na świecie, uhonorowany tytułem doktora honoris causa wielu uczelni w kraju i zagranicą. Twórca, który pisał na przestrzeni 75 lat swojego ponad dziewięćdziesięcioletniego życia, tworzył w kilku okresach literackich, w zmieniających się pokoleniach. Jego pogmatwane losy i burzliwe życie, dla Niego samego ogromnie dokuczliwe, było powodem częstej krytyki, zarówno za życia jak i zaraz po

śmierci. Jego twórczość, nie zawsze pozostająca w pełnej harmonii z osobistym życiem, często budziła kontrowersje, co nie umniejsza jej wielkości.

Uważał się za syna Obojga Narodów – polskiego i litewskiego. Dzieciństwo i młodość spędził na Litwie, urodził się w Szetejniach koło Kiejdan. Ukończył prawo na Uniwersytecie Wileńskim. Tu zadebiutował jako poeta, założył grupę literacką „Żary”. Współpracował z wileńską rozgłośnią Polskiego Radia. Po wybuchu wojny opuścił Wilno przenosząc się do Warszawy, gdzie przetrwał okupację. Brał udział w podziemnym ruchu kulturalnym publikując pod pseudonimem Jan Syruć. Po wojnie pracował w służbie dyplomatycznej PRL – w USA i we Francji, gdzie w 1951 roku poprosił o azyl polityczny, wywołując konsternację i nieufność zarówno w kraju jak i wśród polskiej emigracji, szczególnie londyńskiej. Związał się z paryską „Kulturą”. W 1960 roku wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie spędził większość życia. W 1970 roku otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Pracował jako profesor literatury na Uniwersytecie Kalifornijskim w Berkeley. W latach 1981-1982 wykładał na Uniwersytecie Harvarda. Od roku 1989 mieszkał w Berkeley i Krakowie, gdzie zmarł 14 sierpnia 2004 roku.

W opinii międzynarodowej krytyki jak i współczesnych mu poetów (Josił Brodski, Seamus Heaney i in.) twórczość poetycka Miłosza, to jedno z najbardziej znaczących zjawisk naszej literatury współczesnej. W pierwszym okresie uległ wpływom awangardy i katastrofizmu. Szybko ewoluował od apokaliptycznej i symbolistyczno-estetycznej wizji świata („Poemat o czasie zastygłym” 1933, „Trzy zimy” 1936) do ironiczno-tragicznego obrazu losów ludzkich w czasie wojny („Ocalenie” 1945). W twórczości powojennej dominuje problematyka historiozoficzna i kulturowa, w której podstawowym tematem jest konfrontacja uniwersalnych wartości moralnych i estetycznych z doświadczeniami historii człowieka XX wieku. W twórczości poetyckiej, mocno zintelektualizowanej, dostrzegamy elementy liryzmu, jak i klasycystycznej dyscypliny, połączenie patosu z ironicznym dystansem (poematy „Traktat moralny” 1948, „Traktat poetycki” 1957, czy zbiory wierszy „Miasto bez imienia” 1969, „Gdzie słońce wschodzi i kędy zapada” 1974, „Dalsze okolice” 1991). W esejach podejmował rozważania nad istotą poezji, polemizował z utartymi sposobami widzenia narodowej tradycji, poszukiwał źródeł kryzysu współczesnego człowieka („Zniewolony umysł” 1953, „Rodzinna Europa” 1959, „Człowiek wśród skorpionów” 1962, „Ziemia Ulro” 1977, „Ogród nauk” 1979, „Zaczynając od moich ulic” 1985). Nieliczne powieści to, polityczno-rozliczeniowa „Zdobycie władzy” 1953 oraz zawierająca wątki autobiograficzne „Dolina Issy” 1955. Ważnym elementem jego twórczości były przekłady poezji anglosaskiej na język polski (W. Szekspira, J. Milтона, Eliota i R. Jeffersa) i odwrotnie przekłady poetów polskich (Zbigniewa Herberta, Aleksandra Wata) na język angielski. Interesujące były przekłady

fragmentów „Biblii” – „Księga Psalmów” 1979, „Księga Hioba” 1980, „Ewangelia wg św. Marka: Apokalipsa” 1984.

W kraju jego utwory nie były wydawane do czasu przyznania literackiej nagrody Nobla w 1980 roku. Mimo zakazu druku, twórczość jego była znana w wąskich kręgach dzięki wydawnictwom niezależnym i wydaniom zagranicznym, głównie paryskiej „Kulturze”. Instytut Literacki w Paryżu wydał w latach 1980-1981 „Dziela zbiorowe” Czesława Miłosza.

Dopiero zmiany 1989 roku w Polsce dały możliwość swobodnego publikowania dorobku polskiego noblisty. Ukazały się wtedy najbardziej znaczące tomy poetyckie i eseje a także powieści i przekłady. Od tego też momentu Czesław Miłosz mógł swobodnie przyjeżdżać do kraju, aby wreszcie osiąść na stałe w Krakowie. W ostatniej dekadzie XX wieku napisał i opublikował dziennik „Rok myśliwego” 1990 oraz nowe tomy poezji, m.in. „Dalsze okolice” 1991, „Na brzegu rzeki” 1994, „To” 2000, „Druga przestrzeń” 2002. Pojawia się w nich ton pożegnalny, rodzaj epitafium starego poety żegnającego się ze światem i bliskimi. Nowe tomy esejów to m.in. „Szukanie ojczyzny” 1992, „Metafizyczna pauza” 1995 i „Pieśń przydrożny” 1997 – zbiór drobnych utworów prozatorskich i wierszy, za który otrzymał Nagrodę Nike.

Pozostawiając historii ocenę życia i dorobku Czesława Miłosza, proponujemy bibliografię podmiotowo-przedmiotową, w której prezentujemy twórczość z uwzględnieniem kolejnych wydań utworów oraz opracowania zawierające wywiady i wypowiedzi autora a także omówienia dotyczące zarówno biografii jak i twórczości autora.

I. Bibliografia

1. BIBLIOGRAFIA twórczości Czesława Miłosza // *P o e z j a* . – 1981, nr 7, s. 90-91
2. TWÓRCZOŚĆ Czesława Miłosza : zestawienie bibliograficzne / B. Dorosz // *P o r . B i b l i o t .* – 1980, nr 11/12, s. 268-274
3. WISŁAWA Szymborska, Czesław Miłosz : bibliography / [oprac. Halina Fleszar, Maria Pieszczechowicz]; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie. – Kraków : WBP, 1999. – 33 s. : 2 il. – (Prace Działu Informacyjno-Bibliograficznego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie)

II. Twórczość Miłosza

1. Poematy i tomy poetyckie

1. POEMAT O CZASIE ZASTYGLYM. – Wilno : Uniw. Stefana Batorego, 1933
2. TRZY ZIMY. – Wilno; Warszawa : Związek Zawodowy Literatów Polskich, 1936.
Inne wydania:
Poznań : Wydaw. Centrum Informacyjnego NZS UAM, [b.r.]
Warszawa : „Signum”, 1980; 1981
3. WIERSZE. – Warszawa : [b.w.], 1940
Wydanie konspiracyjne pod pseudonimem Jan Syruć.
4. OCALENIE. – Warszawa : Sp. Wydaw. „Czytelnik”, 1945. – 154 s.
Inne wydania:
Kielce : NZS WSP, 1981
5. TRAKTAT MORALNY // *T w ó r c z o ś ć*. – 1948, nr 4
Wyd. w tomie „Światło dzienne”. – Paryż : Instytut Literacki, 1953.
– (Biblioteka „Kultury”; t. 5)
Inne wydania:
Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1981.
Warszawa : Czytelnik, 1982.
[Warszawa] : Niezależna Oficyna Wydawnicza, [1978].
Warszawa : [B.w.], 1981.
Warszawa : Czytelnik, 1982.
Suwałki : „Solidarność”, 1981.
Kraków : Wydaw. Literackie, 1996; 1998.
6. ŚWIATŁO DZIENNE. – Paryż : Instytut Literacki, 1953. – 156 s.
Inne wydania:
[Kraków] : Oficyna Literacka, 1980.
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1980.
Suwałki : „Solidarność”, 1981.
7. TRAKTAT POETYCKI. – Paryż : Instytut Literacki, 1957. – (Biblioteka „Kultury”; t. 19)
Inne wydania:
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, [1978].
Warszawa : „Signum”, 1980; 1981.
Poznań : Wydaw. Centrum Informacyjnego NZS UAM, 1981.
Suwałki : „Solidarność”, 1981.
Warszawa : „Czytelnik”, 1982.
Kraków : Wydaw. Literackie, 1996; 1998.

8. KRÓL POPIEL I INNE WIERSZE. – Paryż : Instytut Literacki, 1962. – 55 s.
Inne wydania:
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1978.
Szczecin : [b.w.], 1980.
Warszawa : „Signum”, 1980.
Suwałki : „Solidarność”, 1981.
9. GUCIO ZACZAROWANY. – Paryż : Instytut Literacki, 1964. – 54 s. –
(Biblioteka „Kultury”; t. 116)
Inne wydania:
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydaw. „Nowa”, [1980].
Kraków : „Odnowa”, 1981.
Poznań : Studencka Oficyna Wydawnicza, 1981
Kraków : „V”, 1985.
10. WIERSZE. – Londyn : Oficyna Poetów i Malarzy, 1967.
11. MIASTO BEZ IMIENIA : Poezje. – Paryż : Instytut Literacki, 1969. –
70 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 178)
Inne wydania:
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1978.
Warszawa : „Nowa”, 1979.
[B.m.] : „Rozstaje”, [1980].
Warszawa : „Signum”, 1981
[Kraków : B.w., 1981].
Szczecin : Akademia Agencja Wydawnicza, 1981.
Gdańsk : „Młoda Polska”, 1981.
Wrocław : [B.w.], 1981.
12. GDZIE WSCHODZI SŁOŃCE I KĘDY ZAPADA. – Kraków : Wydaw.
„Znak”, 1980. – 143 s.
Inne Wydania:
Kraków : Niezależny Instytut Wydawniczy, 1979.
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1979.
Gdańsk : „Młoda Polska”, 1980.
Warszawa : „Troska o Życie”, 1981.
[B.m. : b.w., 1982]
Paryż : Instytut Literacki, 1974. – 50 s.
13. HYMN O PERLE. – Paryż : Instytut Literacki, 1982. – 103 s.
Inne wydania:
Kraków; Wrocław : Wydaw. Literackie, 1983; 1989.
14. NIEOBJĘTA ZIEMIA. – Paryż : Instytut Literacki, 1984. – 147 s. – (Bi-
blioteka „Kultury”; t. 400)

Inne wydania:

[Kraków : Wydaw. Trzeci Obieg, 1985]

Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1986.

Kraków : Krakowskie Towarzystwo Wydawnicze, 1986.

Kraków : Wydaw. Literackie, 1988.

15. KRONIKI. – Paryż : Instytut Literacki, 1987. – 77 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 433)

Inne wydania:

Kraków : „Znak”, 1988.

Łódź : „Fakt”, 1988.

16. DALSZY OKOLICE. – Kraków : „Znak”, 1991. – 70 s.
17. HAIKU. – Kraków : „M”, 1992. – 158 s. – (Biblioteka „Nagłosu”)
18. NA BRZEGU RZEKI. – Kraków : „Znak”, 1994. – 78 s.
19. TO. – Kraków : „Znak”, 2000. – 102 s.
20. DRUGA PRZESTRZEŃ. – Kraków : „Znak”, 2002. – 118 s.

2. Ważniejsze wybory poezji

1. WIERSZE WYBRANE. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1980. – 118 s.

Inne wydania:

Warszawa : PIW, 1981, 1996

2. WIERSZE. – [Warszawa] : Oficyna Poetów, [1980]. – 108 s.
3. WIERSZE ZEBRANE. T. 1-2. – Warszawa : „Krag”, 1980. – 2 t. (283; 270 s.)
4. POEZJE. – Paryż : Instytut Literacki, 1981. – 292 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 336)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1984

5. WIERSZE. – Warszawa : [Niezależne Wydaw. Chłopskie], 1981. – 48 s.
6. POEZJE. – Warszawa : Czytelnik. – 1981. – 452 s.

Inne wydania:

Warszawa : Czytelnik, 1982; 1988

7. POEZJE. – Rzeszów : „Posłanie”, 1981. – 74 s.
Tyt. okładki: Wiersze wybrane.
8. POEZJE WYBRANE / wybór autora; wstęp Krzysztof Dybciak. – Warszawa : Ludowa Spółdz. Wydaw., 1981. – 156 s.
Inne wydania:
Warszawa : LSW, 1983.

9. WIERSZE. T. 1-2. – Kraków; Wrocław : Wydaw. Literackie, 1984. – 2 t. (296; 383 s.)

Inne wydania:

Kraków : Wydaw. Literackie, 1985; 1987

10. POEMATY. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1989. – 214 s.
11. WIERSZE WYBRANE / wybór i posłowie Stanisław Balbus. – Kraków : Wydaw. Miniatura, 1990. – 77 s.
12. WIERSZE. T. 1-3. – Kraków : Znak, 1993. – 3 t. (336; 407; 303 s.)
13. SELECTED POEMS / translated by several hands; introd. by Kenneth Rexroth. – New York : The Seabury Press, 1973. – 128 s.

Inne wydania:

Kraków : Wydaw. Lit., 1996 (przekład z angielskiego David Brooks); 1998

14. WIERSZE WYBRANE. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1996. – 475 s. – (Kolekcja Polskiej Poezji XX Wieku)
15. TO CO PISAŁEM : wiersze / wybór i oprac. Włodzimierz Bolecki. – Warszawa : Wydaw. „Świat Książki”, 1998. – 636 s.
16. ANTOLOGIA OSOBISTA : wiersze, poematy, przekłady. – Kraków : „Znak”, 1998. – 174 s.
17. POEZJE / Czesław Miłosz. Ekstaza o wschodzie słońca : o poezji Czesława Miłosza / Marian Stala. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1999. – 495 s. – (Klasyki Nowoczesnej Literatury; t. 2)
18. ESSE / wybór i wstęp Anna Janko. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2001. – 170 s. – (To Jest Poezja)
19. WIERSZE. T. 1-3. – Kraków : „Znak”, 2001-2003. – 3 t. (302; 442; 382 s.)

3. Powieści

1. ZDOBYCIE WŁADZY. – Paryż : Instytut Literacki, 1995. – 159 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 9)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980.

Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, [1980].

Kraków : „Kos”, 1980.

Kraków : [B.w.], 1981.

Suwałki : „Solidarność”, 1981.

Warszawa : Wydaw. „Recto”, 1989.

Olsztyn : „Pojezierze”, 1990.

Kraków : „Znak”; Wydaw. Lit., 1999.

2. DOLINA ISSY. – Paryż : Instytut Literacki, 1955. – 196 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 10)

Inne wydania:

Londyn : Oficyna Poetów i Malarzy, 1966.

Paryż : Instytut Literacki, 1980.

Kraków : Wydaw. Literackie, 1981, 1989, 1993, 2000.

Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1995.

Warszawa : „Świat Książki”, 1998.

4. Eseje i szkice literackie

1. ZNIEWOLONY UMYŚŁ. – Paryż : Instytut Literacki, 1953. – 236 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 3)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980, 1984, 1985.

[Warszawa] : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1978, 1979, 1980.

Warszawa : [B.w.], 1981, 1984

Kraków : „Kos”, 1981.

Kraków : NZS Akademii Ekonomicznej, 1981

Kraków : [B.w.], 1981.

Warszawa : „Zbliżenia”, 1981.

Toruń : Zarząd Uczelniany NZS, 1981.

Warszawa : Biblioteka Literacka, 1981.

Warszawa : „Logos”, 1981.

[Wrocław] : Nowa 3, [1981].

Warszawa : „Wolność”, 1986.

Kraków : Wydaw. Literackie, 1999

Kraków : KAW, 1989, 1990

Kraków : Wydaw. Literackie, 1999

2. KONTYMENTY. – Paryż : Instytut Literacki, 1958. – 387 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 29)

Inne wydania:

Kraków : „Znak”, Wydaw. Literackie, 1999

3. RODZINNA EUROPA. – Paryż : Instytut Literacki, 1959. – 246 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 50)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980.

[Kraków : „Kos”, 1981].

[B.m.] : Biblioteka Wartościowych Przedruków, 1981.

Warszawa : Logos, 1981.

[Wrocław : Oficyna NZS UW., 1983].

[Gdańsk] : „Litera”, 1985.

Warszawa : Czytelnik, 1990; 1998.

Kraków : Wydaw. Lit., 1994.

Kraków : Wydaw. Lit.; Znak, 2001

4. CZŁOWIEK WŚRÓD SKORPIONÓW : studium o Stanisławie Brzozowskim. – Paryż : Instytut Literacki, 1962. – 125 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 77)

Inne wydania:

Warszawa : „Głos”, 1981.

Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1982.

[B.m.; b.w., 1981].

Kraków : „Znak”, Wydaw. Literackie, 2000.

5. WYDARZENIA NAD ZATOKĄ SAN FRANCISCO. – Paryż : Instytut Literacki, 1969. – 172 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 177)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980.

Warszawa : „Głos”, 1980.

Warszawa : „Kraś”, 1981.

Kraków : Wydaw. Literackie, 1989.

Kraków : Wydaw. Literackie; Znak, 2000

6. PRYWATNE OBOWIĄZKI. – Paryż : Instytut Literacki, 1972. – 254 s. – (Biblioteka „Kultury”, t. 215)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980; 1985.

[Kraków „b.w., 1981].

[Warszawa : b.w., 1983].

Olsztyn : „Pojezierze”, 1990.

Kraków : Wyd. Literackie, 2001.

7. ZIEMIA ULRO / przedm. Józefa Sadzika. – Paryż : Instytut Literacki, 1977. – 221 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 280)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980.

Warszawa : „Logos”, 1981.

Warszawa : [B.w.], 1981.

[B.m.; b.w.], 1981, 1984.

Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1982.

Kraków : „Znak”, 1994.

Kraków : „Znak”; Wydaw. Literackie, 2000.

8. OGRÓD NAUK. – Paryż : Instytut Literacki, 1979. – 255 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 306)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1980.
Warszawa : Książnica Literacka, 1984.
Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1986.
Lublin : „Norbertinum”, 1991.
Kraków : „Znak”, 1998.

9. ŚWIADECTWO POEZJI : sześć wykładów o dociekliwościach naszego wieku. – Paryż : Instytut Literacki, 1983. – 93 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 370)

Inne wydania:

Wrocław : [B.w.], 1984.
[Kraków] : Oficyna Literacka, 1985.
[Warszawa] : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1985.
Wrocław : „Constans”, 1986.
Warszawa : Czytelnik, 1987, 1990.

10. NIEOBJĘTA ZIEMIA. – Paryż : Instytut Literacki, 1984. – 147 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 400)

Inne wydania:

[Kraków] : WTO [Wydawnictwo Trzeci Obieg, 1985?].
[Kraków] : Krakowskie Towarzystwo Wydawnicze, 1986.
Kraków : Wydaw. Literackie, 1988.
Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1996.

11. ZACZYNAJĄC OD MOICH ULIC. – Paryż : Instytut Literacki, 1985. – 364 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 408)

Inne wydania:

Paryż : Instytut Literacki, 1987.
Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1987.
Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1990.

12. METAFIZYCZNA PAUZA / wybór, oprac. i wstęp J. Gromek. – Kraków : Wydaw. Znak, 1989. – 202 s.

W metryce: rok wyd. 1987

Inne wydania:

Kraków : znak, 1995.

13. ROK MYŚLIWEGO. – Paryż : Instytut Literacki, 1990. – 281 s. – (Biblioteka „Kultury”; t. 462)

Inne wydania:

Kraków : Znak, 1991, 2001.

14. SZUKANIE OJCZYZNY. – Kraków : Wydaw. „Znak”, 1992. – 217 s.
Inne wydania:
Kraków : Znak, 1996.
15. JAKIEGOŻ TO GOŚCIA MIELIŚMY : o Annie Świrszczyńskiej. – Kraków : Wydaw. Znak, 1996. – 106 s.
Inne wydania:
Kraków : Znak, 2003.
16. PIESEK PRZYDROŻNY. – Kraków : Wydaw. Znak, 1997. – 317 s.
Inne wydania:
Kraków : „Znak”, 1998, 1999.
17. ŻYCIE NA WYSPACH / wybór i oprac. Joanna Gromek. – Kraków : Wydaw. Znak, 1997. – 309 s.
Inne wydania:
Kraków : „Znak”, 1998
18. ABECADŁO MIŁOSZA. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1997. – 274 s.
Inne wydania:
Kraków : Wydaw. Literackie, 1998.
Kraków : Wydaw. Literackie; „Znak”, 2002.
19. INNE ABECADŁO. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1998. – 207 s.
20. WYPRAWA W DWUDZIESTOLECIE. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1999. – 609 s.
Inne wydania:
Kraków : Wydaw. Literackie, 2000.
21. ESEJE / wybór i posł. Marek Zaleski. – Warszawa : „Świat Książki”, 2000. – 445 s.
22. SERCE LITWY / Adam Bujak, Czesław Miłosz. – Kraków : „Biały Kruk”, 2002. – 189 s. : il. kolor.
23. PRZYGODY MŁODEGO UMYSŁU : publicystyka i proza 1931-1939 / zebrała i oprac. Agnieszka Stawiarska; [wstęp, przypisy i bibliogr. Agnieszka Stawiarska]. – Kraków : „Znak”, 2003. – 517 s.
24. O PODRÓŻACH W CZASIE / wybór, oprac. i wstęp Joanna Gromek. – Kraków : „Znak”, 2004. – 282 s.
25. SPIŻARNIA LITERACKA. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2004. – 182 s.

5. Podręczniki

1. HISTORIA LITERATURY POLSKIEJ DO ROKU 1939 / przeł. Maria Tarnowska. – Kraków : Wydaw. „Znak”, 1993. – 526 s.

Inne wydania:

Kraków : Znak, 1997, 1998, 1999.

Podręcznik dla studentów amerykańskich wydany w USA w 1969 r.

6. Korespondencja

a. Pozycje zwarte

1. LISTY / Thomas Merton, Czesław Miłosz; przeł. [z ang.] Maria Tarnowska. – Kraków : „Znak”, 1991. – 167 s.
Wyd. 2. – 2003
2. LEGENDY NOWOCZESNOŚCI : ESEJE OKUPACYJNE / Czesław Miłosz. Listy-eseje Jerzego Andrzejewskiego i Czesława Miłosza / słowo wstępne Jan Błoński. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1996. – XXVII, 300 s.
3. ZARAZ PO WOJNIE : korespondencja z pisarzami 1945-1950 / Czesław Miłosz. – Kraków : „Znak”, 1998. – 555 s., [1] k. tabl. : faks., portr.

b. Artykuły

1. KAŻDY PRZEKŁAD JEST KULĄ BILARDOWĄ... : (korespondencja Czesława Miłosza z Pawłem Mayewskim) / oprac. Jacek Niecko // *Kresy*. – 2000, nr 1, s. 223-238
2. LIST CZESŁAWA MIŁOSZA DO JERZEGO ANDRZEJEWSKIEGO // *Teksty Drugie*. – 1996, nr 2/3, s. 259-261
List z dn. 19 IV 1948 r.
3. LIST DO CZESŁAWA MIŁOSZA : Komentarz / Jerzy Stempowski / Czesław Miłosz // *Zesz. Lit.* – 2000, nr 2, s. 5-8
4. LISTY DO JOSIFA BRODSKIEGO / Czesław Miłosz // *Zesz. Lit.* – 1999, nr 1, s. 127-131
5. LISTY DO JÓZEFA WITTLINA / Czesław Miłosz; oprac. bt // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 126-138
6. LISTY ZYGMUNTA MYCIELSKIEGO DO CZESŁAWA MIŁOSZA // *Dekada Lit.* – 1998, nr 8/9, s. 16-17
7. LISTY ZYGMUNTA MYCIELSKIEGO DO CZESŁAWA MIŁOSZA // *Kamerton*. – 1997, nr 3/4, s. 5-41
8. TAJEMNICA TOŻSAMOŚCI : trzy listy Czesława Miłosza / oprac. Janusz Kryszak // *Kwart. Artyst.* – 1996, nr 1, s. 45-48
Listy do Mariana Czuchnowskiego.
9. Z LISTÓW DO CZESŁAWA MIŁOSZA [fragm.] / Konstanty A[leksander] Jeleński; oprac. Piotr Kłoczowski, bt // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 69-84

7. Przekłady i prace edytorskie

1. POSTWAR POLISH POETRY : antologia. – New York; Hannondwarth, 1965
Inne wydania:
Warszawa : NOW „Nowa” 2, 1980; 1983.
Warszawa : „Krağ”, 1983.
Warszawa : „Czytelnik”, 1990; 1998.
2. SELECTED POEMS / Zbigniew Herbert, Czesław Miłosz i P.D. Scott. – Hannondworth, 1968
3. MEDITERRANEAN POEMS / oprac. i tłum. Czesław Miłosz. – Ardis : Ann Arbor, 1977.
Inne wydania:
Warszawa : Czytelnik, 1990.
4. MÓJ WIEK : pamiętnik mówiony / przedmowa i prowadzenie wywiadu Czesław Miłosz. T. 1-2. – Londyn : Polonia Book Fund Ltd., 1977. – 2 t. (373; 392 s.)
Inne wydania:
Warszawa : NOW, 1980.
Warszawa : „Krağ”, 1983.
Warszawa : „Czytelnik”, 1990; 1998.
5. KSIĘGA PSALMÓW / tłum. z hebrajskiego Czesław Miłosz. – Paryż : Edition du Dialogue, 1979. – 324 s.
Inne wydania:
Lublin : KUL, 1982.
6. KSIĘGA HIOBA / tłum. z hebrajskiego Czesław Miłosz. – Paryż : Edition du Dialogue, 1980. – 170 s.
Inne wydania:
Lublin : KUL, 1981.
Kraków : Wydaw. Lit., 1998.
7. KSIĘGA PIĘCIU MEGILOT / tłum. z hebrajskiego i greckiego Czesław Miłosz. – Paryż : Edition du Dialogue, 1982. – 179 s.
Inne wydania:
Lublin : KUL, 1984.
Kraków : Wydaw. Lit., 1998.
8. EWANGELIA WEDŁUG ŚW. MARKA. APOKALIPSA / tłum. z greckiego. – Paryż : Editions du Dialogue, 1984. – 153 s.
Inne wydania:
Lublin : KUL, 1989.
Poznań : Księgarnia św. Wojciecha. – 1991.
Kraków : Wydaw. Lit., 1998.

9. MOWA WIAZANA : przekłady poezji z angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1986. – 285 s.
Inne wydania:
Olsztyn : „Pojezierze”, 1989.
10. WYPISY Z KSIĄG UŻYTECZNYCH. – Kraków : Wydaw. „Znak”, 1994. – 341 s.

III. Opracowania

1. Wywiady i wypowiedzi Czesława Miłosza

a. Pozycje zwarte

1. „AUTOPORTRET przekorny” / Czesław Miłosz ; rozmowy Aleksander Fiut. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2003. – 532 s.
2. CZESŁAWA Miłosza autoportret przekorny / rozm. przepr. Aleksander Fiut. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1988. – 350 s., [32] s. tabl. : faks., fot., mapy, portr.
3. „PODRÓŻNY świata” : rozmowy / Czesław Miłosz, Renata Gorczyńska. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 429 s.
4. ROZMOWY z Czesławem Miłoszem / Aleksander Fiut. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1981. – 143 s., [16] k. tabl. : il. portr.

b. Artykuły

1. AMERYKA poetów / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Elżbieta Sawicka // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 114, s. 13
2. BIADA teatrowi / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Anna Kozłowska // *Teatr*. – 1997, nr 6, s. 13-15
O swoich kontaktach z teatrem.
3. CZY poeci mogą się lubić? / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Irena Grudzińska-Gross // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 208, s. 12-13
4. GROZI nam płaskość i wulgarność / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Jerzy Illg // *Apokryf*. – 1996, nr 9, s. 6-7
5. „I TYLKO w zaprzeczeniu dom swój miała świętość” / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Krzysztof Myszkowski // *Casus*. – 2000, nr 18, s. 3-13
6. IŚĆ prostą linią / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Michał Cichy // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 216, s. 16
7. JESTEM antymodernistą / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Justyna Kobus // *Wprost*. – 2002, nr 9, s. 107
8. JESTEM igraszką losu / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Katarzyna Janowska // *Polityka*. – 2001, nr 26, s. 48-51

9. LITWA, labirynt, nadzieja / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Krzysztof Myszkowski // *Kwart. Artyst.* – 2000, nr 3, s. 9-43
10. NIE tylko to / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Jacek Podsiadło // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 213, dod. s. 1, 5
11. NOBLISTA w oczach czytelników / Czesław Miłosz; rozm. Aleksander Fiut // *Tyg. Powsz.* – 1986, nr 41, s. 8-10
12. PATRZĄC na turniej garbusów : Czesław Miłosz o literackich przyjaźniach, gospodarstwie, polskiej poezji i cnocie wierności / rozm. przepr. Jerzy Illg // *Rzeczpospolita.* – 2001, nr 151, s. D1-D2
13. PLAMY na słońcu / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Katarzyna Janowska // *Polityka.* – 1999, nr 42, s. 47-49
14. PO CO piszę? [ankieta] / Czesław Miłosz, Ryszard Krynicki, Julian Kornhauser // *Kwart. Artyst.* – 1995, nr 4, s. 4-8; 1995, nr 1, s. 5-9
15. PODRÓŻ do krainy mitycznej / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 249, s. DI-DVI
Na marginesie książki „Wyprawa w Dwudziestolecie”.
16. POEZJA i religia / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Teresa Walas // *Dekada Lit.* – 2002, nr 3/4, s. 3-10
17. PORACHUNKI z legendą / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Wiesław Kot // *Wprost.* – 1999, nr 35, s. 90-91
18. POSZUKIWANIE nieba / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Katarzyna Kubiśowska // *Gaz. Wybor.* – 2002, nr 41, s. 4
O tomie wierszy „Długa przestrzeń”.
19. PRYWATNOŚĆ czyli użyteczność / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Andrzej Zawada // *Nowe Książ.* – 1997, nr 8, s. 7-9
20. RĘKA opatrności / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Stanisław Bereś // *Odra.* – 1997, nr 12, s. 35-47
21. ROZMOWA z Czesławem Miłoszem / rozm. przepr. Josif A. Brodskij; tł. Irena Grudzińska-Gross // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 53-68
22. RATUNEK od rozpacz / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Tomasz Fiałkowski, Andrzej Franaszek // *Apokryf.* – 1997, nr 11, s. 10-11
23. SAMOTNOŚCI nikt nie wybiera... / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Anna Frajlich // *Arch. Emigr.* – Z. 3. – (2000), s. 197-205
24. SPRZECZNOŚĆ jest dźwignią transcendencji / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Tomasz Fijałkowski, Andrzej Franaszek // *Apokryf.* – 2001, nr 16, s. 6
25. STRACH przed odpłynięciem okrętu / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Włodzimierz Bolecki // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 84, s. 15
O „Zniewolonym umyśle”.

26. SZUKANIE formy / Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz; oprac. Renata Gorczyńska (Dialogi poetów; cz. 2) // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 243, s. D2
27. TAKI Zeitgeist / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Agnieszka Stawiarska // *Gaz. Wybor.* – 2001, nr 151, s. 10-12
28. TEATRUM (przewrotnego ciała) / Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz; oprac. Renata Gorczyńska (Dialogi poetów; cz. 1) // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 231, s. D1-D2
29. TO JEST we mnie / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Katarzyna Janowska // *Polityka*. – 2000, nr 41, s. 44, 46-47
30. UWAGA : na marginesie „Pieska przydrożnego” / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Marta Szostkiewicz // *Tyg. Powsz.* – 1997, nr 39, s. 12
31. W OCZACH rodziny [wypow.] / Carol Miłosz, Andrzej Miłosz, Antoni Miłosz, Erin Gilbert; tł. Magda Heydel, Mateusz Flak // *Apokryf*. – 2001, nr 16, s. 4-5
32. WIELKA loteria Miłosza [wyw.] / Czesław Miłosz; oprac. Włodzimierz Braniecki // *Arkusz*. – 1996, nr 7, s. 3
33. ZARAZ po wojnie Cz. 1-3 / Czesław Miłosz; rozm. przepr. Joanna Gromek // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 214, s. 13, 15-17; nr 220, s. 13-15; nr 226, s. 14

2. Opracowania

A. Omówienia biograficzne

1. CZESŁAW Miłosz (1911-2004) // *Tyg. Powsz.* – 2004, nr 34, dod. s. 1-16
2. CZESŁAW Miłosz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury 1980 r. / [Janina Huppenthal]; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. M. Kopernika w Toruniu. – Toruń : WBPiKM, 1981. – [12] s.
3. CZESŁAW Miłosz / Andrzej Zawada // *Nowe Książ.* – 1997, nr 8, s. IV okł.
4. CZESŁAW Miłosz laureatem Literackiej Nagrody Nobla / Stanisław Barańczak // *W Drodze*. – 1980, nr 10
5. CZESŁAW Miłosz laureatem Nagrody Nobla // *Nowe Książ.* – 1980, nr 20, s. 1, fot.
6. CZESŁAW Miłosz w poszukiwaniu utraconej ojczyzny / Krzysztof Dybiak // *Arcana*. – 1996, nr 2, s. 63-78
7. CZY Czesław Miłosz musiał pisać po polsku? / Andrzej Romanowski // *Apokryf*. – 1996, nr 9, s. 17-19

8. 90-LECIE [Dziewięćdziesięciolecie] Miłosza / Krzysztof Myszkowski, Julia Hartwig, Joanna Pollakówna, Stanisław Lem, Jan Józef Szczepański, Jan Błoński, Irena Sławińska, Aleksander Fiut, Janusz Szuber, Zofia Zarębianka // *Kwart. Artyst.* – 2001, nr 2, s. 5-42
9. DRUGA emigracja Czesława Miłosza [ref.] / Elżbieta Kiślak // *Teksty Drugie.* – 1998, nr 5, s. 103-123
10. EUROPA Miłosza / Jan Błoński // *Na Głos.* – Nr 20. – (1995), s. 6-16
11. GŁOS z katakumb / Aneta Wiatr // *Twórczość.* – 2003, nr 5, s. 65-94

Jarosław Iwaszkiewicz a Czesław Miłosz

12. KILKA żywotów / Czesław Miłosz // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 4, s. 9
13. KSIĄŻĘ poetów : Miłosz był i długo pozostanie sumieniem polskiego narodu / Imre Kertész // *Wprost.* – 2004, nr 34, s. 93
14. MĘDRZEC z Berkeley / Józef Koziński // *Nauka i Przyszł.* – 2001, nr 8, s. 11
15. MIŁOSZ i teatr / Jan Ciechowicz // *Tytuł.* – 1999, nr 2/3, s. 299-325
16. MIŁOSZ – lewy profil / Jacek Trznadel // *Arcana.* – 1999, nr 3, s. 13-48
17. MIŁOSZ na ławie oskarżonych / Marcin Rychlewski // *Polonistyka.* – 2001, nr 4, s. 216-219

Decyzja pozostania za granicą w 1951 roku

18. MŁODY Miłosz – prozaik bliski personalizmowi / Krzysztof Dybciak // *Więź.* – 1996, nr 6, s. 115-126
19. NAGRODA Nobla dla Czesława Miłosza / abe // *Por. Bibliot.* – 1980, nr 11/12, s. 276-279
20. ON przynosi ratunek / Leonard Nathan; tł. JI, AS // *Apokryf.* – 1996, nr 9, s. 15
21. OSIEMDZIESIĄT pięć / Jerzy Turowicz // *Apokryf.* – 1996, nr 9, s. 2
22. PAPIEŻ polskiej literatury / Marta Sawicka // *Wprost.* – 2004, nr 34, s. 94
23. PODRÓŻ sentymalna / Marta Wyka // *Dekada Lit.* – 2001, nr 7/8, s. 3-11
24. POETA, Dwór i Rynek / Czesław Miłosz // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 26, dod. s. IV
25. POETA metafizyczny / Natalia Budzyńska // *Przew. Kat.* – 2004, nr 35, s. 38-39
26. POETA prywatny / Lawrence Ferlinghetti; tł. AS // *Apokryf.* – 1996, nr 9, s. 14
27. POEZJA jak świat : Czesław Miłosz (1911-2004) / Katarzyna Janowska // *Polityka.* – 2004, nr 34, s. 20-22

28. RODZAJ skupienia / Robert Pinsky; tł. AF, AS // *Apokryf.* – 1996, nr 9, s. 13
29. SCRIPTA manent – czyli papier pozostaje rzeczywiście „poza wszystkim” / Wacław Sadkowski // *Myśl Socjaldemokr.* – 2001, nr 1, s. 92-96
30. SĘPY na grobie Miłosza : wielka sztuka rzadko pozostaje w harmonii z osobistym życiem artysty / Maciej Rybiński // *Wprost.* – 2004, nr 36, s. 34-35
31. ŚMIERĆ poety / Marian Stala // *Tyg. Powsz.* – 2004, nr 34, s. 1
32. TROPICIEL istotności / Katarzyna Janowska // *Polityka.* – 1996, nr 28, s. 40-41
33. WYPISY z ksiąg użytecznych Czesława Miłosza // *Dekada Lit.* – 2001, nr 5/6, s. 2-3
34. WYGNANIE jako los: głos Iwaszkiewicza w „sprawie Miłosza” / Robert Papieski // *Twórczość.* – 2001, nr 2, s. 121-140
35. WYROSŁEM w tym mieście / Czesław Miłosz // *Lithuania.* – 2001, nr 1, s. 148-155
36. WYZNANIE Miłosza / Stefan Jurkowski // *Prz. Tyg.* – 1996, nr 26, s. 16
37. W AMERYKAŃSKIEJ „szkole Miłosza” / Aleksander Fiut // *Kwart. Artyst.* – 1998, nr 2, s. 186-190
Festiwal Miłoszowski w Claremont.
38. ŻYCIE jak poemat / Mary Rourke, Jon Thurber // *Forum.* – 2004, nr 34, s. 4-5

B. Omówienie twórczości

a. Pozycje zwarte

1. „AJ, moi dawno umarli!” / Wojciech Kass. – Sopot : Sopotkie Tow. Kulturalne, 1996. – 153 s.
2. CZESŁAW Miłosz / [Red. Marcin Baran; Übers. Karl Dedecius, Friedrich Griese, Ursula Kiermeier]. – Kraków : Villa Decius. Arbeitsgruppe Literatur, 1999. – 50 s. : il.
Zawiera także fragm. utworów C. Miłosza.
3. CZESŁAW Miłosz : [materiały z sesji naukowej, Kraków, 9-12 czerwca 1981 r.] / pod red. Wiesława Pawła Szymańskiego. – Warszawa; Kraków : Państw. Wydaw. Naukowe : nakł. UJ, 1987. – 182 s. – (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego; 786. Prace Historycznoliterackie; z. 61)

4. CZYTAJĄC Miłosza / Józef Olejniczak; Szkoła Języka i Kultury Polskiej. Uniwersytet Śląski. – Katowice : „Śląsk” : SJKP, 1997. – 321 s. – (Biblioteka Interpretacji; t. 2)
5. GEOGRAFIA poetycka w powojennej twórczości Czesława Miłosza / Beata Tarnowska. – Olsztyn : WSP. Wydaw., 1996. – 172 s., XL s. tabl. : faks., fot., mapy, portr. – (Studia i Materiały WSP [Wyższej Szkoły Pedagogicznej] w Olsztynie; nr 105)
6. „GDZIE wschodzi słońce i kędy zapada” : europejskie korzenie poezji Czesława Miłosza / Jolanta Dudek. – Kraków : UJ, 1991. – 284 s. – (Rozprawy Habilitacyjne – Uniwersytet Jagielloński; nr 213)
7. KRYZYS świadomości europejskiej w eseistyce polskiej lat 1945-1977 : (Vincenz – Stempowski – Miłosz) / Andrzej Stanisław Kowalczyk. – Warszawa : „LNB”, 1990. – 208 s.
8. MIĘDZY polityką a metafizyką : (o poezji Czesława Miłosza) / Zdzisław Łapiński. – Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza „N[owa]” 2, 1980. – 43 s. : portr.
9. MIŁOSZ / Andrzej Zawada. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1996. – 273 s. : il. (w tym kolor.), faks., fot., mapa, portr. – (A to Polska Właśnie)
10. MIŁOSZ i Brodski : recepcja krytyczna twórczości w krajach anglojęzycznych / Bożena Karwowska; Fundacja „Centrum Badań Polonistycznych”, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : IBL. Wydaw., 2000. – 210 s. – (Badania Polonistyczne za Granicą; t. 6)
11. MIŁOSZ i filozofia / Krzysztof Zajas. – Kraków : Wydaw. Baran i Suszczyński : [„Inter Esse”], 1997. – 184 s.
12. MIŁOSZ i poetyka wyznania / Joanna Zach. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2002. – 277 s.
13. MIŁOSZ jak świat / Jan Błoński. – Kraków : „Znak”, 1998. – 238 s.
14. MIŁOSZOWI – artyści plastycy : [katalog wystawy, Wrocław, Muzeum Narodowe, listopad 1980 r. / oprac. Mariusz Hermansdorfer]. – Wrocław : MN, 1981. – 46 s. : il.
15. MOMENT wieczny : poezja Czesława Miłosza / Aleksander Fiut. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1998. – 399 s. – (Najnowsze Monografie. Wielcy Pisarze)
16. OGRODY lunatyczne i ogrody pasterskie / Kazimierz Wyka // W: Rzecz wyobraźni. – Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1997. – S. 265-290
Wcześniej opublikowane w „Twórczości” 1946, nr 5
17. POEZJE Czesława Miłosza / Bożena Chrzastowska. – Wyd. 3. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1998. – 215 s. : 2 faks., fot., portr. – (Biblioteka Analiz Literackich; nr 58)
18. POLSCY nobliści / Stanisław Żak. – Kielce : „Jedność”, 2001. – 199 s.

19. POZNAWANIE Miłosza : studia i szkice o twórczości poety / pod red. nauk. Jerzego Kwiatkowskiego. – Kraków; Wrocław : Wydaw. Literackie, 1985. – 586 s.
20. POZNAWANIE Miłosza 2. Cz. 1, 1980-1998 / pod red. Aleksandra Fiuta. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2000. – 421 s.
21. POZNAWANIE Miłosza 2. Cz. 2, 1980-1998 / pod red. Aleksandra Fiuta. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2001. – 377 s.
22. PROBLEM teologicznego wymiaru dzieła literackiego Czesława Miłosza : [teologia literatury] / Jerzy Szymik. – Katowice : Księgarnia Św[iętego] Jacka, 1996. – 463 s.
23. PRZECIW poetom : dialog o poezji z Czesławem Miłoszem / Witold Gombrowicz; wstęp Francesco M. Cataluccio. – Kraków : „Znak”, 1995. – 133 s.
24. SEKRETY manichejskich trucizn : Miłosz wobec zła / Łukasz Tischner. – Kraków : „Znak”, 2001. – 255 s.
25. STUDIA i szkice o twórczości Czesława Miłosza / pod red. Andrzeja Staniszewskiego. – Olsztyn : WSP. Wydaw., 1995. – 148 s. – (Studia i Materiały WSP [Wyższej Szkoły Pedagogicznej] w Olsztynie; nr 62)
26. TRZY nieskończoności : o poezji Adama Mickiewicza, Bolesława Leśmiana i Czesława Miłosza / Marian Stala. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2001. – 258 s. : il.
27. TRZY szkice : albo rzecz o poezji, fatalizmie i pięknie / Andrzej Biskupski. – Łódź : „Biblioteka”, 2000. – 116 s. – (Rzecz Poetycka)
28. W STRONĘ Miłosza / Aleksander Fiut. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2003. – 277 s.
29. WALKA Jakuba z aniołem : Czesław Miłosz wobec romantyczności / Elżbieta Kiślak. – Warsz., 2000. – Rec. Wacław Pyczek // Nowe Książ. – 2001, nr 6, s. 31
30. WISŁAWA Szymborska, Karol Wojtyła, Czesław Miłosz / Jan Majda. – Kraków : Wydaw. i Poligrafia Zakonu Pijarów, 2002. – 143 s. : err.
31. ZNIEWOLONY umysł po latach / Andrzej Walicki. – Warszawa : Czytelnik, 1993. – 421 s.

b. Artykuły

1. APOKALIPSA według Miłosza / Stanisław Bereś // Acta Uniw. Wratysl., Prace Literackie. – 1986, t. 25
2. AKTUALNOŚĆ i trwałość / Jan Błoński // Mies. Lit. – 1974, nr 1, s. 39-44

3. „BYŁ to pakt diabelski” : (powojenne dysharmonie moralne Czesława Miłosza) / Marian Stępień // *Ruch Lit.* – 1996, z. 4, s. 431-453
4. BYĆ z Miłoszem / Jan Błoński // *Literatura.* – 1981, nr 33, s. 8
5. CHCIAŁBYM być skrybą / Jerzy Sosnowski // *Więź.* – 2002, nr 1, s. 65-68
O „Traktacie teologicznym”.
6. CZESŁAW Miłosz i poezja światowa / Seamus Heaney; tł. Renata Górczyńska // *Zes. Lit.* – 1999, nr 2, s. 48-53
7. CZESŁAW Miłosz jako tłumacz Biblii / J. Nowak // *Prz. Hum.* – 1987, nr 7/8, s. 1-14
8. CZESŁAW Miłosz : w trzech konstelacjach / Jerzy Zagórski // *Nowe Książ.* – 1981, nr 5, s. 1-4, fot.
9. CZESŁAW Miłosz wobec tradycji europejskiego romantyzmu / Arent van Nieukerken // *Teksty Drugie.* – 2001, nr 3/4, s. 39-56
10. CZESŁAWA Miłosza przekład Apokalipsy czytany przez biblistę / Jan Kanty Pytel // *Pozn. Stud. Teol.* – T. 9. – (2000), s. 43-52
11. CZTERNAŚCIE pytań do Czesława Miłosza : (na marginesach „Traktatu teologicznego”) / Tadeusz Dąbrowski // *Frona.* – Nr 27/28. – (2002), s. 234-237
12. CZY tylko katastrofizm? : o przedwojennej poezji Czesława Miłosza / Aleksander Fiut // *Pam. Lit.* – 1978, z. 3, s. 75-112
13. DEBIUT Miłosza po latach / Aleksander Fiut // *Życie Lit.* – 1980, nr 41, s. 3
14. DIALOG z katastrofizmem – wizja ocalenia w przedwojennej poezji Czesława Miłosza / Renata Jagodzińska. – Streszcz. w jęz. ang. // *Zes. Nauk. WSHE Łódź.* – 2001, nr 6, s. 7-21
15. DLA Czesława Miłosza / Jacek Łukasiewicz // *Odra.* – 2001, nr 5, s. 2-6
Nagroda „Odry” za tom poezji „To”.
16. DLA was Miłosz, dla mnie Meewosh / Jeremy Noel-Tod; tł. Ewa Rajewska // *Lit. na Świecie.* – 2003, nr 1/2, s. 414-428
17. DOM rodzinny w „Dolinie Issy” : obecność i wartość / Monika Brzostowicz // *Pam. Lit.* – 1997, z. 2, s. 13-32
18. DRUGI prawdziwy debiut Miłosza / Krzysztof Dybciak // *Odra.* – 1989, nr 9, s. 38-41
19. DWA kroki do przodu, jeden w tył : Miłosz i religia / Łukasz Tischner // *Apokryf.* – 2001, nr 16, s. 7
20. DWUGŁOS o Miłoszu / S. Czyż, rozm. przepr. Jan Marx // *Poezja.* – 1981, nr 5/6, s. 156-169

21. DZIEWIĘĆDZIESIĄT lat w poszukiwaniu ojczyzny / Leszek Kołakowski // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 15-18
22. ELEMENTY chrystologii w teologiczno-literackim wymiarze twórczości Czesława Miłosza / Jerzy Szymik // *Communio.* – 1997, nr 5, s. 110-133
23. ELZENBERG o Miłoszu : nieznany spór / Bogusław Wolniewicz // *Znak.* – 1997, nr 12, s. 66-72
Dot. artykułu Czesława Miłosza pt. „Obowiązek”.
24. EMIGRACJA literacka a wizje Europy : Mickiewicz i Miłosz / Heinrich Olschowsky; tł. Aleksandra Ubertowska // *Tytuł.* – 1999, nr 2/3, s. 132-146
25. EPIFANIE Miłosza / Jan Błoński // *Teksty.* – 1981, nr 4/5
26. EROTYKA w poezji Miłosza / J. Dębała // *W Drodze.* – 1984, nr 11
27. GRANIT i płótno : wokół „Traktatu teologicznego” Czesława Miłosza / Tadeusza Sławek // *Tyg. Powsz.* – 2002, nr 15, s. 8-9
28. HERBERT kontra Miłosz / Jan Tomkowski // *PAL Prz. Artyst. - Lit.* – 1998, nr 1/2, s. 54-59
29. HEROICZNY apóstata / R. Howard; przeł. P. Kołyszko // *Lit. na Świecie.* – 1981, nr 6, s. 318-327
30. JEGO wiek / Jan Kott // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 13-14
31. JĘZYK literacki Czesława Miłosza / Stanisław Barańczak // *Teksty.* – 1981, nr 4/5
32. KATASTROFIZM w wojennej poezji Czesława Miłosza / Stanisław Bereś // *Mies. Lit.* – 1982, nr 9; 10
33. KILKA słów dopełniających / Stanisław Stanik // *Akant.* – 2003, nr 7, s. 29
34. KIM jest Miłosz? / Jan Błoński // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 18, s. 12
35. KOCHAJ dzikiego łabędzia : Czesława Miłosza księgi dzieciństwa / Lilian Vallee; tł. Magda Heydel // *Apokryf.* – 2001, nr 16, s. 16-17
36. KOMENTARZE do „Traktatu teologicznego” / Adam Boniecki, Jan Błoński, Marian Stala, Aleksander Fiut, Ireneusz Kania // *Tyg. Powsz.* – 2001, nr 47, s. 9-10, 15-16
37. KRYTYK zaślepiony / Andrzej Franaszek // *Tyg. Powsz.* – 1997, nr 36, s. 12
O „Traktacie moralnym” i „Traktacie poetyckim” Czesława Miłosza. Polem. z: *Klasycyzm, ale jaki? Bo był i sowiecki* / Jarosław Marek Rymkiewicz // *Życie.* – 1997, nr 156
38. LEKCJA wygnania: Miłosz, Herling-Grudziński / Ewa Bieńkowska // *Zesz. Lit.* – 1999, nr 3, s. 99-105

39. METAFIZYKA i czułość : Nike '98 – „Piesek przydrożny” Czesława Miłosza / Helena Zaworska // *W p r o s t.* – 1998, nr 41, s. 116
40. METAMORFOZY Czesława Miłosza / Elżbieta Morawiec // *Tyg. Solid.* – 1999, nr 52/53, s. 19-23
41. METAFIZYCZNA indukcja / Arkadiusz Pacholski // *Twórczość.* – 1998, nr 8, s. 76-86
42. MIEJSCE Miłosza w literaturze polskiej / J. Kwiatkowski // *Teksty.* – 1981, nr 4/5
43. MIŁOSZ czyli opisanie świata / Tomasz Tomasik // *Topos.* – 1998, nr 5/6, s. 75-79
O książce „Piesek przydrożny”.
44. MIŁOSZ i teatr / Rafał Węgrzyniak // *Dialog.* – 2000, nr 1, s. 104-121
45. MIŁOSZ i natura / Bogusław Żyłko // *Tytuł.* – 1999, nr 2/3, s. 90-117
46. MIŁOSZ jako tłumacz współczesnej poezji polskiej na język angielski / Bogdan Baran // *Poezja.* – 1981, nr 7, s. 56-61
47. MIŁOSZ przepytywany / Julia Hartwig (Miejsce przy oknie) // *Więź.* – 2002, nr 4, s. 158-160
O „Traktacie teologicznym”.
48. MIŁOSZ, poeta powtórzenia / Marek Zaleski // *Teksty Drugie.* – 2001, nr 3/4, s. 27-38
49. MIŁOSZ wobec tradycji literackiej / J. Dudek // *Pam. Lit.* – 1981, nr 4, s. 107-121
50. MIŁOSZ „zaraz po wojnie” / Zdzisław Łapiński // *Teksty Drugie.* – 2001, nr 3/4, s. 171-181
51. MŁODY Miłosz – prozaik bliski personalizmowi / Krzysztof Dybciak // *Więź.* – 1996, nr 6
52. MOJE spotkania z Czesławem Miłoszem / Ryszard Matuszewski // *Rocz. Tow. Lit. Mick.* – R. 36. – (2001), s. 19-53
53. MUZYKA późnych lat albo o formie moralnej / Jan Błoński // *Tyg. Powsz.* – 1986, nr 27
54. NIE i – nie / Andrzej Biernacki // *Teksty Drugie.* – 2001, nr 3/4, s. 155-159
50 rocznica opublikowania przez poetę artykułu „Nie” w paryskiej „Kulturze”.
55. NIEDŹWIEDŹ / Hanna Szajowska // *Twórczość.* – 1999, nr 6, s. 77-93
56. NIHILIZM i sidła moralistyki / Łukasz Tischner // *Tyg. Powsz.* – 1997, nr 48, s. 8
57. NIKE 98 dla Czesława Miłosza / Jan Z[dzisław] Brudnicki // *Mag. Lit.* – 1998, nr 4, s. 5

58. NOBLISTA frustratem / Ryszard Matuszewski // *Polityka*. – 1997, nr 39, s. 64
Dot. recenzji książki „Abecadło Miłosza”.
59. O DZIELE Czesława Miłosza : głosy z lat 1937-2000 / oprac. bt // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, dod. s. 5-79
60. O MIŁOSZU / C[harles] K[enneth] Williams; tł. Anna Staniewska // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 89-90
61. O POEMACIE Czesława Miłosza „Orfeusz i Eurydyka” / Ewa Bieńkowska, Przemysław Dakowicz, Bohdan Paczowski, Adam Szczuciński // *Zesz. Lit.* – 2003, nr 3, s. 203-208
62. O ZBIORZE wierszy „To” Czesława Miłosza / Ewa Bieńkowska, Clare Cavanagh, Tomasz Fiałkowski; tł. Michał Rusinek // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 1, s. 139-144
63. PIESEK kryształowy : NIKE dla Miłosza: nic nowego, wszystko nowe / Tomasz Jastrun // *Polityka*. – 1998, nr 42, s. 66, 68
64. POEZJA Czesława Miłosza / Zygmunt Kubiak // *Tyg. Powsz.* – 1994, nr 23, s. 8-9
65. POEZJA Czesława Miłosza / A. Czerniawski // *Odra*. – 1981, nr 3, s. 33-40
66. POEZJA nurtu katastroficznego / Kazimierz Dybciak // *Twórczość*. – 1974, nr 3, s. 76-83
67. PISARZE w punkcie zerowym / Marta Wyka // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 43, s. 12
Dot. zbioru korespondencji „Zaraz po wojnie”.
68. POETA dziewięćdziesięcioletni / Edward Hirsch; tł. A.Z. // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 87-88
69. POETA o poetach / Jacek Łukasiewicz // *Teksty Drugie*. – 2001, nr 3/4, s. 57-71
70. POETA w fioletowej todze / Jerzy Szymik // *Więź*. – 2002, nr 1, s. 69-74
71. POETYCKI debiut Miłosza / Piotr Pietrych // *Kiel. Stud. Filol.* – T. 12. – (1998), s. 59-65
72. POEZJA Czesława Miłosza w krajach języka angielskiego / Bożena Karwowska // *Teksty Drugie*. – 1997, nr 1/2, s. 141-152
73. POPULARNA twarz Ulro : o „Kulturze masowej” – antologii Czesława Miłosza / Ewa Kołodziejczyk // *Teksty Drugie*. – 2001, nr 3/4, s. 115-124
74. PROZA Miłosza / Włodzimierz Bolecki // *Pam. Lit.* – 1984, z. 2.
75. PUNKT widzenia czyli o poezji Czesława Miłosza / A. Zieniewicz // *Poezja*. – 1981, nr 5/6

76. RECEPCJA poezji Czesława Miłosza w Ameryce / Bogdana Carpenter; tł. Tomasz Żukowski // *Teksty Drugie*. – 2001, nr 34, s. 99-114
77. REAKCJA prasy krajowej i zagranicznej na przyznanie Nagrody Nobla Czesławowi Miłoszowi / Danuta Grzesiak-Witek // *Stud. Filol.* – [T.] 2. – (2001), s. 53-64
78. SPOTKANIA / Wojciech Karpiński // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 43-51
79. SPÓR o „Zniewolony umysł” : polemika Gustawa Herlinga-Grudzińskiego z Czesławem Miłoszem / Zbigniew Żrebek // *Ruch Lit.* – 2000, z. 5, s. 563-582
80. SPRAWA Miłosza i Szymborskiej / Ariana Nagórska, Jarosław Jakubowski, Stefan Pastuszewski, Anna Makles, Stefan Jurkowski, Ludwik Filip Czech // *Akant*. – 2003, nr 10, s. 48-53; nr 11, s. 28-32
81. SPRAWOZDANIE poety / Marek Bernacki // *Prz. Powsz.* – 1995, nr 2, s. 192-196
82. SZKIC do portretu artysty z czasów starości / Elżbieta Kiślak // *Teksty Drugie*. – 2001, nr 3/4, s. 91-98
83. ŚWIADEK minionej epoki : Czesław Miłosz a Litwa historyczna / Jerzy Bordach // *Odra*. – 1986, nr 5
84. ŚWIAT według Miłosza : motywy kluczowe w „poemacie naiwnym” / Kris van Heuckelom // *Kresy*. – 2000, nr 2/3, s. 110-127
85. TAK czytano Miłosza / Kazimierz Dybciak // *Więź*. – 1986, nr 4
86. TWÓRCZOŚĆ Czesława Miłosza : zestawienie bibliograficzne / Beata Dorosz // *Por. Bibliot.* – 1980, nr 11/12, s. 268-274
87. UFNOŚĆ heretyka [tł.] / Anders Olsson // *Teksty Drugie*. – 2001, nr 3/4, s. 248-250
88. „W MOWIE ognia...” : (wokół poezji Czesława Miłosza) / Aleksander Fiut // *Ruch Lit.* – 1981, z. 1
89. W POSZUKIWANIU jedności : między wiarą a zwątpieniem w późnych wierszach Czesława Miłosza / Zofia Zarębianka // *Fraza*. – 2002, nr 4, s. 165-175
90. W ŻAGARACH i trochę potem / Jerzy Zagórski // *Poezja*. – 1981, nr 5/6, s. 56-60
91. WEZWANY do pochwalania rzeczy, dlatego że są : poezja Miłosza i sacrum / Jane Hirshfield; tł. Magda Heydel // *Apokryf*. – 2001, nr 16, s. 14-15
92. „WIARA”, „Nadzieja”, „Miłość” Czesława Miłosza / Krzysztof Krowiranda // *Poez. Dzis.* – Nr 11/12. – (2000), s. 142-145
93. WIERSZ, komentarz, urodziny / Leon Wieseltier; tł. Anna Staniewska // *Zesz. Lit.* – 2001, nr 3, s. 90-93

94. WOLNY umysł / Helena Zaworska // W p r o s t . – 2001, nr 26, s. 102-103, 105
95. WZRUSZENIE, dialog i mądrość / Jan Błoński // Tyg. Powsz. – 1980, nr 41, s. 4
96. ZDANIE : przekłady biblijne Czesława Miłosza // Tyg. Powsz. – 1983, nr 14
97. ŻYWOT w sobie sprzeczny / Paweł Lisicki // Arcana. – 2002, nr 6, s. 34-42

Andrzej Dudziak
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

SPORT – OD HISTORII RYWALIZACJI PO WSPÓŁCZESNE PROBLEMY

Sprawność i wysiłek fizyczny budziły podziw od najdawniejszych czasów. Już w starożytności organizowano różne formy walk, turnieje, wyścigi, by uczestnicy mogli wykazać się swoimi umiejętnościami. Przez wieki zmieniały się dziedziny zmagania, nazywane później konkurencjami i dyscyplinami, sposoby przygotowania do zawodów i regulaminy. Dla przestrzegania zasad rywalizacji powoływano sędziów. Uczciwość zawodników i jurorów nie zawsze brała górę nad pragnieniem zwycięstwa czy odniesienia korzyści. Przy dokładniejszej analizie okazuje się, że choroby toczące dzisiejszy sport, takie jak zawodowstwo, doping, w jakiejś formie występowały od dawna. W starożytnej Grecji sownie nagradzano zwycięzców, proponowano korzystniejsze miejsca zamieszkania czy zmianę reprezentacji.

Idea wskrzeszenia igrzysk olimpijskich jako szlachetnej i bezinteresownej rywalizacji, propagowana przez barona Pierre'a de Coubertina, rozpowszechniała się w kręgach arystokratycznych, w których nie poświęcano uwagi trosce o środki do życia. Z biegiem lat pojawił się jednak problem czasu przeznaczanego na trening oraz wynagradzania, przy braku innych źródeł dochodu.

Oblicze sportu zmienił rynek medialny. Stamtąd bowiem pochodzą największe pieniądze i wymagania stawiane wielkim widowiskom. To po-

woduje pogoń za wynikiem, zyskiem i chęć zwycięstwa za wszelką cenę. Powszechnie stosowane wspomaganie organizmu poszerza się o środki zakazane, często niebezpieczne dla zdrowia zawodników. Problemem stała się skala tego zjawiska.

Rok Sportu, 110 rocznica powstania Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego (1894 – z inicjatywy Pierre'a de Coubertina), 85 rocznica powołania Polskiego Komitetu Olimpijskiego (1919 – pod nazwą Polskiego Komitetu Igrzysk Olimpijskich) oraz przystąpienie tego stowarzyszenia do MKOl (1919) skłaniają do refleksji nad stanem dzisiejszego sportu.

Prezentowane zestawienie zawiera wybór pozycji zwartych (od 1980 roku) oraz artykułów (od 1996 roku). Zebrane prace podzielono na trzy zasadnicze grupy tematyczne. Pierwsza z nich omawia dzieje ruchu olimpijskiego i olimpiad. Część druga gromadzi publikacje o sporcie w Polsce – historii, dniu dzisiejszym, polskich olimpijczykach. Część trzecia porusza problematykę współczesnego sportu, m.in. kwestię dopingu.

Niniejsze zestawienie nawiązuje do tematu „100-lecie nowożytnych igrzysk olimpijskich” zamieszczonego w PBM 1996, nr 2, s. 33-40.

I. Ruch olimpijski, olimpiady

a. Pozycje zwarte

1. CZAS igrzysk / [aut. tekstów Jan Lis i in.]. – [Wyd. 2 zm. i uzup.]. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 95 s.
2. DALEKIE i bliskie krajobrazy sportu / Krzysztof Zuchora. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1996. – 184 s. : il.
3. DZIESIĘĆ moich olimpiad / Bohdan Tomaszewski. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1980. – 387 s.
4. ETIUDY olimpijskie o nadziei i pięknie / Pierre de Coubertin; prezentują Tadeusz Daszkiewicz [wybór i oprac.], Krzysztof Zuchora. – Warszawa Łomianki : „Heliodor”, 2001. – 115 s. : il. – (Olimpijczycy–Artyści; 5)
5. KULISY olimpiad od Aten do Barcelony / Piotr Górski, Krzysztof Bazyłow, Maciej Petruczenko. – Warszawa : „Almapress”, 1992. – 245 s., il.
6. MITY i ludzie Olimpii / Jurij Szanin. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 156 s. : il.
7. OD OLIMPII do olimpiad / Jan Alfred Szczepański. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1980. – 315 s.
8. ODA do Sportu / Pierre de Coubertin. – Warszawa Łomianki : „Heliodor”, 1996. – 47 s. – (Olimpijczycy–Artyści; 2)

9. OLIMPIADY ery nowożytnej : idea i rzeczywistość / Grzegorz Młodzikowski. – Wyd. 2 rozsz. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1984. – 472 s.
10. OLIMPIJSKA gorączka / Władysław A. Minkiewicz. – [Wyd. 2 zm.]. – Warszawa : „BGW”, 1993. – 315 s. : il.
11. OLIMPIJSKIE wyzwania / z dr. Włodzimierzem Reczkiem rozmawia Andrzej Roman. – [Warszawa] : Agencja „Przegląd Sportowy”, [1994]. – 147 s. : il.
12. OLIMPIZM dla każdego * popularny zarys wiedzy o historii, organizacji i filozofii ruchu olimpijskiego / Wojciech Lipoński. – Poznań : Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego, 2000. – 220 s. : il., 2 mapy
13. OLIMPIZM – mity i rzeczywistość / [zespół red. Kajetan Hądzelek i in.]. – Łomianki : „Heliodor” : na zlec. PKO, 1996. – 173 s. – (Almanach / Polski Komitet Olimpijski, Polska Akademia Olimpijska; 6 : 1995/96)
14. OSOBISTA historia olimpiad / Tadeusz Olszański. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 2000. – 196 s.
15. 500 [PIĘĆSET] zagadek olimpijskich / Eugeniusz Skrzypek. – [Wyd. 5]. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1988. – 363 s.
16. PRZEMÓWIENIA, pisma różne i listy / Pierre de Coubertin; wstęp, wybór i oprac. Grzegorz Młodzikowski; przy współpr. Kajetana Hądzelka. – Warszawa : PTNKF : „Lea”, 1994. – 152 s. : il. – (Biblioteka Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej; t. 2)
17. PRZEŻYJMY to jeszcze raz / Bohdan Tomaszewski. – Warszawa : „BGW”, 1992. – 243 s. : il.
18. ROMANTYCZNE olimpiady / Jan Lis; komentarze Wiesław Władyka. – Warszawa : „Alfa”, 1984. – 193 s.
19. 100 [STO] lat igrzysk olimpijskich : kronika 1896-1996 / [Polacy na igrzyskach olimpijskich napisał Jerzy Zmarzlik]. – Warszawa : GeoCenter : „Świat Książki”, 1996. – 312 s. : fot., portr.
20. SZLACHETNA idea olimpijska : 35 lecie PRL, 60-lecie Polskiego Komitetu Olimpijskiego. – Bielsko-Biała : Wojewódzka Federacja Sportu, 1979. – 11 s. : portr.
21. ŚWIĘTE igrzyska olimpijskie / Jerzy Łanowski. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 2000. – 199 s. : il.
22. WIEK igrzysk : 1896 Ateny – 1996 Atlanta / Jan Lis, Tadeusz Olszański [oraz] Donat Chruścicki, Stefan Grzegorzczuk. – Warszawa : „Sprint”, 1997. – 314 s. : il.

23. ZARYS dziejów polskiego ruchu olimpijskiego w latach 1919-1939 / Michał Słoniewski. – Warszawa : Wydaw. AWF [Akademii Wychowania Fizycznego], 1990. – 143 s. : il. – (Z Warsztatów Badawczych)

b. Artykuły

1. ATENY 1896 / Stanisław Syrycki // *Dziś*. – 1996, nr 6, s. 124-125
2. BIZNES olimpijski / Marek Chmielewski // *Prz. Tech.* – 1997, nr 48, s. 6-7
3. BLASKI i cienie kariery olimpijczyka / Agnieszka Fornal, Beata Bienia-Wojtczak // *Kult. Fiz.* – 1998, nr 7/8, s. 19-20
4. CHIRURG po markizie / Tadeusz Olszański // *Polityka*. – 2001, nr 30, s. 81-82
Nowy przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego – Jacques Rogge
5. CHORAŻOWIE w skupieniu pochylają sztandary / Maria Rotkiewicz, Mariusz Krzeszowski // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 5/6, s. 17-22
Ceremoniał olimpijski
6. DLA HONORU naszych krajów i dla chwały sportu / Maria Rotkiewicz // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 3/4, s. 8-10
Przysięga olimpijska
7. DYSCYPLINA olimpijska / Krzysztof Olejnik // *Wprost*. – 1998, nr 52, s. 80-81
Korupcja wśród działaczy MKOl
8. IGRZYSKA korupcji / Harald Martenstein // *Forum*. – 2004, nr 32, s. 56-61
9. IGRZYSKA naukowców : walka o medale olimpijskie to w coraz większym stopniu rywalizacja technologii / Krzysztof Olejnik // *Wprost*. – 2000, nr 40, s. 80-81
10. IGRZYSKA olimpijskie – idealizm i rzeczywistość / Nikos Filaretos // *Kult. Fiz.* – 1998, nr 7/8, s. 9-12
11. KARTEL-Samarancha / Krzysztof Olejnik // *Wprost*. – 1999, nr 7, s. 52-54
Korupcja w Międzynarodowym Komitecie Olimpijskim
12. KILKA refleksji z okazji stulecia igrzysk olimpijskich // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 5/6, s. 7-12
13. LEPKIE palce w MKOl / Marek Karolkiewicz // *Prz. Tyg.* – 1999, nr 1, s. 12-13
Oskarżenie o korupcję działaczy Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego

14. MIĘDZYNARODOWI Kombinatorzy Olimpijscy / Paweł Zarzeczny // *Wprost*. – 2004, nr 4, s. 58-59
15. MITY greckie / Marta Landau // *Wprost*. – 2004, nr 33, s. 60-61
16. NIE CHCĘ być walizką / Jacques Rogge; rozm. przepr. Krzysztof Wyrzykowski // *Rzeczpospolita*. – 2001, nr 165, s. A7
Nowy przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego
17. OD ATEN do Atlanty – ewolucja programu olimpijskiego w lekkoatletyce (1896-1996) / Maria Rotkiewicz // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 5/6, s. 13-26
18. ODWIECZNA natura kibica / Ewa Wipszycka; rozm. przepr. Jerzy Ciechanowicz // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 90, dod. 34-36
O starożytnych widowiskach sportowych
19. OLIMPIA – Igrzyska olimpijskie w starożytności / Athanasios Kalpaxis // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 1/2, s. 23-27
20. OLIMPIJSKA mitologia / Jan Woleński // *Zdanie.* – 1996, [nr] 4/5, s. 99-101
21. OLIMPIZM – communio personarum / Krzysztof Zuchora // *Kult. Fiz.* – 1995, nr 1/2, s. 2-7
Idea Pierre'a de Coubertina
22. OLIMPIZM – edukacją globalną / Stefan Wołoszyn // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 3/4, s. 1-2
23. OLIMPIZM w kręgu wartości edukacyjnych / Krzysztof Zuchora // *Kult. Fiz.* – 1998, nr 7/8, s. 12-13
24. OSTATNIE igrzyska / Mariusz Cieślik, Juliusz Urbanowicz // *Wprost*. – 2004, nr 35, s. 47-51
25. PAMIĘTNIK znaleziony w szafie / Wojciech Owczarek // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 5/6, s. 29-30
Wspomnienia z olimpiady w 1936 r.
26. POCZĄTKI międzynarodowej rywalizacji na odrodzonych Igrzyskach Olimpijskich, 1896-1912 / Michał Bronikowski // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 7/8, s. 25-28
27. PRZEWODNIK olimpijski // *Polityka*. – 2004, nr 33, dod.
Zawiera artykuły o nowożytnych igrzyskach – od historii po współczesność
28. PRZYSIĘGA na honor : historia MKOI / Krzysztof Rawa // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 296, s. 27
29. REFLEKSJE z okazji stulecia igrzysk olimpijskich : moje igrzyska – i co dalej? / Marian Kuszewski // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 3/4, s. 11-15

30. SAMARANCHOWI się nie odmawia : olimpiada 2008 r. w Pekinie, nowym przewodniczącym MKOl – Jacques Rogge / Mirosław Nowak // *Przegląd*. – 2001, nr 30, s. 29-30
31. SŁOŃCE, morze i zabawa : korupcja w MKOl / Krzysztof Guzowski, Krzysztof Rawa // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 293, s. 32
32. SPRYTNIJEJ, zachłannie, cynicznie // *Forum*. – 2004, nr 32, s. 6
Korupcja w MKOl
33. 100 [STO] lat medalu olimpijskiego / Tomasz Stopyło // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 1/2, s. IV okł.
34. SZCZĘŚLIWY człowiek zamyka drzwi / Juan Antonio Samaranch; rozm. przepr. Michał Pol // *Gaz. Wybor.* – 2001, nr 164, dod. s. 6
Zakończenie 21 lat prezydentury MKOl
35. TELEWIZJA płaci najwięcej : pieniądze MKOl / Krzysztof Rawa // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 300, s. 23
36. WŁADCY olimpijskich pierścieni / Andrew Jennings; rozm. przepr. Michał Pol // *Gaz. Wybor.* – 1997, nr 189, dod. s. 12-13
Międzynarodowy Komitet Olimpijski
37. ZŁUDNY postęp i rzekomy regres : sport olimpijski / Krzysztof Uściński // *Odra*. – 2000, nr 10, s. 29-35
38. Z OLIMPU do Aten : czy dawne igrzyska różniły się od dzisiejszych? / Piotr Krysa // *Przew. Katol.* – 2004, nr 33, s. 10-13

II. Sport w Polsce

– historia i współczesność

a. Pozycje zwarte

1. BIEG mimo przeszkód / Jan Mulak. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1988. – 118 s.
2. KULTURA fizyczna w polityce II [Drugiej] Rzeczypospolitej / Leonard Szymański. – Wrocław : Wydaw. AWF, 1995. – 206 s. : il., mapy. – (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu; 47)
3. KULTURA fizyczna w polskich katolickich organizacjach młodzieżowych II [Drugiej] Rzeczypospolitej / Mirosław Ponczek; Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. – Katowice : Wydaw. AWF, 1997. – 211 s. : faks., mapy
4. LUDZIE boiska i ludzie estrady : szkic do portretu socjologicznego / Andrzej Ziemiński. – Warszawa : „Iskry”, 1981. – 156 s. : il.

5. NASZA Spała : sentymtalna historia Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Spale / [red. Jadwiga Kwiatkowska, Zdzisław Mioduszeński]. – Warszawa : Centralny Ośrodek Sportu Spała : Ośrodek Przygotowań Olimpijskich, 1999. – 121 s. : il.
6. PAŃSTWOWY Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego 1927-1939 / Piotr Rozwadowski. – Warszawa : „Bellona”, 2000. – 179 s. – (Biblioteka Wiedzy Wojskowej)
7. POLSKA sportowa / Zbigniew Chmielewski. – Warszawa : „Interpress”, 1980. – 133 s. : il.
8. POLSKI sport przedstawia się / Jerzy Mrzygłód. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1980. – 238 s. : il.
9. PRZERWANY bieg : sportowcy z Kozielska, Ostaszkowa i Starobielska / Bogdan Tuszyński. – Warszawa : Editions Spotkania, [1993]. – 183 s. : il.
10. SPORT w Polsce 1919-1939 / Bernard Woltmann, Jerzy Gaj; Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Oddział w Gorzowie Wlkp., Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Instytut Wychowania Fizycznego w Gorzowie Wlkp. – Gorzów Wlkp. [Wielkopolski] : PTNKF. OGW, 1997. – 106 s.
11. SPORT w Wojsku Polskim w latach 1918-1989 / Zdzisław Pawluczuk. – [Warszawa : nakł. autora, 1995. – 240 s. : il.
12. WYBRANE problemy z najnowszych dziejów kultury fizycznej w Polsce (po 1918 roku) : praca zbiorowa / pod red. Eligiusza Małolepszego, Andrzeja Nowakowskiego, Mirosława Ponczka; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie. – Częstochowa : Wydaw. WSP, 1997. – 200 s.
13. ZARYS historii w Polsce : (1867-1996) / pod red. Jerzego Gaja, Bernarda Woltmanna; [zespół aut. Jerzy Gaj (przewodn.) i in.]. – Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Sekcja Historii KF w Gorzowie Wlkp. – Gorzów Wlkp. [Wielkopolski] : PTNKF. SHKF, 1999. – 292 s., [60] s. tabl. : il.

b. Artykuły

1. DRUGA strona medalu / Piotr Pytlakowski // *P o l i t y k a*. – 2000, nr 42, s. 3-6, 8-9
Sport wyczynowy w Polsce.
2. GDZIE są chłopcy z tamtych lat : Wembley po latach / Michał Kołodziejczyk // *P o l i t y k a*. – 2003, nr 41, s. 100-103
3. GŁÓWKA za milion : futbolowi milionerzy / Marcin Harasimowicz // *W p r o s t*. – 2003, nr 6, s. 60-61

4. MODELE sportu / Stanisław Stefan Paszczyk; oprac. Andrzej Roman // *Tyg. Solid.* – 1997, nr 39, s. 17
Ocena polskiego sportu w czasach Drugiej Rzeczypospolitej, PRL i po 1989 r.
5. PARADA zwycięzców / Krzysztof Olejnik // *Wprost.* – 1996, nr 40, s. 65-66
Kariery polskich sportowców za granicą.
6. SPORT (nie polityka) to zdrowie / Grzegorz W[itold] Kołodko (Odpowiedzi i pytania) // *Polityka.* – 1996, nr 3, s. 83
Finansowanie sportu w Polsce.
7. SPORT w Poznaniu – lata dwudzieste, lata trzydzieste / Teresa Ziółkowska // *Kron. M. Pozn.* – 1996, nr 4, s. 83-107
8. WYŚCIGI pasożytów / Andrzej Kropiwnicki // *Wprost.* – 2003, nr 30, s. 58-60
9. ŻYCIE za metą : co robią sportowe gwiazdy, gdy schodzą z boiska / Tomasz Sygut // *Przełąd.* – 2002, nr 50/51, s. 78-80

– polscy olimpijczycy

1. BYDGOSCY olimpijczycy oraz medaliści mistrzostw świata i Europy / Andrzej Maciejewski. – Bydgoszcz : „Graf Color”, 1996. – 104 s. : il.
2. DOLNOŚLĄSCY olimpijczycy : 1948-1998 / Zbigniew Schwarzer. – Wrocław : Wydaw. Akademii Wychowania Fizycznego, 2000. – 76 s. : il.
3. JEŹDŹCY olimpijscy / zebrała i oprac. Hanna Łysakowska. – Warszawa : Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa, 2000. – 96 s. : il.
4. MISTRZ schodzi z podium / Zofia Uszyńska // *Prawo i Życie.* – 1996, nr 14, s. 10-11
Losy mistrzów olimpijskich.
5. LAURY olimpijskie : Polacy na letnich igrzyskach olimpijskich 1924-1976 / Jan Lis. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1980. – 278 s. : portr. – (Bibliofiliska Edycja Miniatur)
6. ŁÓDZCY olimpijczycy : 1924-1984 / Andrzej Bogusz. – Łódź : Muzeum Historii Miasta Łodzi : Muzeum Sportu i Turystyki : Wydział Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki UMŁ [Urzędu Miejskiego w Łodzi], 1984. – 234 s. : il.
7. MINIATURY czyli Filigranowe portrety wielkich dam polskiego sportu : polskie olimpijki z lat 1924-1994 / Anna Pawlak. – Warszawa : Polskie Stowarzyszenie Sportu Kobiet : „Estrella”, 1995. – 91 s.

8. NAJLEPSI z najlepszych : polscy złoci medaliści olimpijscy / [red. Agnieszka Rabińska, Ewa Rojewska-Olejarczuk]. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2001. – 271 s. : il., nuty
9. NASI olimpijczycy / Janusz Jeleń // *Śląsk*. – 1993, nr 7, s. 40-44
Śląscy sportowcy.
10. NIM biało-czerwona załopotana na maszcie / Tomasz Sopyło // *Kult. Fiz.* – 1996, nr 3/4, s. IV okt. –
Medale olimpijskie zdobyte przez Polaków przed 1924 r.
11. OD PARYŻA 1924 do Sydney 2000 : polscy medaliści olimpijscy i paraolimpijcy : encyklopedia ilustrowana / Witold Duński. – [Warszawa] : Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, [2000]. – 1104 s. : il.
12. OLIMPIJCZYCY Pomorza Zachodniego / pod red. Jerzego Eidera i Henryka Laskiewicza. – Szczecin : Wydaw. Naukowe US, 2003. – 137 s. : il. – (Rozprawy i Studia / Uniwersytet Szczeciński; t. 491)
13. OPOLSKI Olimp / Juliusz Stecki. – Opole : Rada Regionalna Polskiego Komitetu Olimpijskiego : „Olnder-Press”, 1995. – 142 s. : il.
14. POCZET polskich olimpijczyków 1924-1984 / [kolegium red. Krystyna Dajbor i in.; aut. tekstów Janusz Atlas i in.]. Z. 1-3, 4-6. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1984. – 6 z. (78; 78; 60; 63; 78; 60 s.) : il.
15. POLACY na olimpiadach / Wojciech Lipoński. – Poznań : Podśiedlik-Raniowski i Spółka, 2000. – 128 s. : il.
16. POLSCY medaliści olimpijscy / Jan Lis. – Białystok : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1985. – 438 s. : portr., rys.
17. POLSCY olimpijczycy : 1924-1984 : leksykon / Zygmunt Głuszek. – Wyd. 4 uzup. – Warszawa ; „Sport i Turystyka”, 1988. – 458 s. : portr.
18. RADOMSCY olimpijczycy / Zbigniew Puszek, Paweł Stus. – Radom : „Igrek”, 1996. – 89 s. : il.
19. TAJEMNICE olimpijskich sukcesów : Irena Szewińska, Waldemar Baszanowski, Jerzy Kulej, Józef Szmidt, Witold Woyda, Józef Zapędzki / Janusz Cieśliński. – Warszawa : „Iskry”, 1977. – 184 s.
20. TOMASZOWSCY olimpijczycy w stulecie igrzysk olimpijskich ery nowożytnej : 1896-1996 / [mater. zebrana i oprac. Teresa Zalewska]. – Tomaszów Mazowiecki : Muzeum, 1996. – 24 s. : il.
21. SPORTOWE asy / koncepcja i oprac. Kazimierz Marcinek; aut. Andrzej Gowarzewski [i in.]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1987. – 205 s. : il.
22. SPORTOWE asy Lubelszczyzny / [Andrzej Kwiek, Maciej Niedźwiecki]. – Lublin : „Multico”, 2000. – 312 s. : il.

III. Sport współczesny

– problematyka ogólna

a. Pozycje zwarte

1. ANTROPOLOGIA sportu : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Dziubińskiego; Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa : SOSRP, 2002. – 446 s.
2. AKSJOLOGIA sportu : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Dziubińskiego; Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa : SOSRP, 2001. – 370 s. : tab., wykr.
3. CZYSTA gra / Jan Lis, Tadeusz Olszański. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1984. – 133 s.
4. DUCH sportu / Ignacy Stanisław Fiut [i in.]; pod red. Józefa Lipca. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1980. – 207 s.
5. EDUKACJA, kultura, sport, społeczeństwo informacyjne. – Warszawa : Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, 2003. – 91 s. – (O co pytamy najczęściej; 8)
6. FAIR play – sport – edukacja / red. i oprac. Zofia Żukowska. – Warszawa : „Estrella”, 1996. – 251 s. : wykr. – (Biblioteka Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej; t. 4)
7. HISTORIA sportu / Wiesław Konrad Osterloff. – Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1976. – 314 s. : il.
8. KOBIETA, sport, zdrowie / pod red. nauk. Antoniego K. Gajewskiego; Polskie Stowarzyszenie Sportu Kobiet, Katedra Biologii i Medycyny Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego. – Warszawa : PSSK : [„Estrella”], 1998. – 229 s. : il.
9. KULTURA fizyczna, sport / pod red. Zbigniewa Krawczyka. – Warszawa : Instytut Kultury, 1997. – 422 s. : il. – (Encyklopedia Kultury Polskiej XX Wieku)
10. MEDIA, eros, przemoc : sport w czasach popkultury / wybór, wstęp i oprac. Andrzej Gwóźdź. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2003. – 342 s. : il.
11. MUZYKA i sport / Iwona Gryś. – Warszawa : Muzeum Sportu i Turystyki, 1998. – 150 s. : il.
12. NAUKI o kulturze fizycznej wobec wyzwań współczesnej cywilizacji : materiały pokonferencyjne z okazji 25-lecia AWF w Katowicach, 16-18 czerwca 1995 / [red. nauk. Bogusław Chmielowski]; Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. – Katowice : AWF, 1996. – 281 s. : rys., wykr.

13. O SPORCIE i kulturze fizycznej, poezji i medycynie, czyli o etosie ciała ludzkiego / Ireneusz Bittner, Adam Bryk. – Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2003. – 196 s. : il.
14. OBLICZA sportu : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Krawczyka. – Warszawa : Wydaw. AWF [Akademii Wychowania Fizycznego], 1990. – 136 s. – (Z Warsztatów Badawczych)
15. POWSZECHNE dzieje wychowania fizycznego i sportu / Ryszard Wroczyński. – Przedr. z wyd. 2. – Wrocław : Wydaw. BK, 2003. – 334 s.
16. PRAKTYKA sportu / Tadeusz Ulatowski. – Warszawa : „Estrella”, 1996. – 163 s. : il. – (Biblioteka Polskiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej; t. 6)
17. PSYCHOLOGIA sportu / Matt Jarvis. – Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2003. – 128 s. : il.
18. PSYCHOLOGIA sportu / red. nauk. Tadeusz Rychta, Monika Guskowska; [aut. Maciej Andryszczak i in.]; Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej. Sekcja Psychologii Sportu. – Warszawa : PTNKF. SPS, 2003. – 208 s. : rys., tab., wykr. – (Wkład nauk humanistycznych do wiedzy o kulturze fizycznej; t. 3)
19. RADIO i sport / Bogdan Tuszyński. – Warszawa : „BGW”, 1993. – 410 s. : il.
20. SACRUM a sport : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Dziubińskiego; Salezjańska Organizacja Sportowa. – Warszawa : Wydaw. Salezjańskie, 1996. – 295 s.
Ref. z Międzynarodowego Sympozjum Naukowego zorganizowanego 19 października 1996 r. w Warszawie.
21. SFILMOWAĆ ruch : sport w filmie krótkometrażowym / Jakub Mosz. – Warszawa : Wydaw. AWF, 2003. – 147 s. – (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie; nr 96)
22. SPOŁECZNY wymiar sportu : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Dziubińskiego; Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa : SOSRP, 2003. – 472 s. : il.
23. SPORT i sztuka w cywilizacji antycznej / Janusz Bielski; Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Filia w Piotrkowie Trybunalskim. – Piotrków Trybunalski : Naukowe Wydaw. Piotrkowskie przy Filii AŚ, 2003. – 95 s. : il.
24. SPORT dla wszystkich w jednoczącej się Europie : opracowanie zbiorowe / pod red. Teresy Wolańskiej; Zarząd Główny Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej. – Warszawa : ZG TKKF, 1999. – 88 s.

25. SPORT kobiet / pod red. Elżbiety Skierskiej; Polskie Stowarzyszenie Sportu Kobiet, Katedra Biologii i Medycyny Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego. – Warszawa : PSSK : „Estrella”, 1996. – 91 s. : il.
26. SPORT na przełomie tysiącleci : szanse i nadzieje : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Dziubińskiego; Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa : „Estrella”, 2000. – 336 s.
27. SPORT, olimpizm, wartości / pod red. Józefa Lipca; aut. Dorota Ambroży [i in.]. – Kraków : „Fall”, 1999. – 101 s.
28. SPORT powszechny w integracji z niepełnosprawnymi we wspólnej Europie / red. Józef Bergier; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Białej Podlaskiej. Zakład Turystyki i Rekreacji. – Biała Podlaska : PWSZ, 2003. – 327 s. : il.
29. SPORT w zmieniającym się społeczeństwie / Zbigniew Krawczyk. – Warszawa : Wydaw. AWF, 2000. – 169 s. : il., 2 mapy. – (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie; nr 82)
30. SPORT z satelity : dyscypliny nie znane lub mało znane : [praca / pod red. Mariana Bondarowicza; aut. M. Bondarowicz i in.]. – Warszawa : „Bellona”, 1994. – 147 s.
31. SPORTOWE pióra / Bogdan Tuszyński. – Warszawa : „BGW”, 1994. – 375 s. : il.
32. SPORTSMENKA – kobietą sukcesu...: korzyści i bariery aktywności sportowej kobiet / red. nauk. Jadwiga Kłodecka-Różalska; Polskie Stowarzyszenie Sportu Kobiet i Instytut Sportu w Warszawie. – Warszawa : PSSK, 2003. – 290 s. : il.
33. SZLACHCIC na stadionie / Mieczysław Bilski. – Warszawa : [Centralny Ośrodek Sportu], 2000. – 133 s. : il.
34. TELEWIZJA i sport / Bogdan Tuszyński. – Warszawa : „BGW”, 1996. – 299 s. : il.
35. TENDENCJE rozwoju sportu : (materiały konserwatorium) / red. nauk. Zbigniew Drozdowski; Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu. – Poznań : AWF, 1993. – 162 s. – (Monografie, Podręczniki, Skrypty AWF [Akademii Wychowania Fizycznego] w Poznaniu. Monografie; nr 300)
36. UCIECZKA w życie / Witold Duński. – [Warszawa : Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”], 1996. – 253 s. : il.
37. WYCHOWANIE do aktywności fizycznej / Krzysztof Sas-Nowosielski; Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. – Katowice : Wydaw. AWF, 2003. – 221 s. : rys., tabl., 1 wykr.

b. Artykuły

1. BIZNES w sporcie – sport w biznesie / Czesław Lang, Jacek Ballaun, Jacek Wszola, Janusz Woźniak; rozm. przepr. Tomasz Wolf // *Nowe Życie Gosp.* – 2000, nr 37, s. 40-44
2. BIZNES za metą / Andrzej Kulikowski; rozm. przepr. Krzysztof Olejnik // *Wprost.* – 1996, nr 11, s. 58-59
Menedżerowie sportowi.
3. CZARNE bożyszcza stadionów / Anatol Arciuch // *Nowe Państwo.* – 2001, nr 15, s. 34-35
Na marginesie książki Johna Entine'a „Tabu: dlaczego czarni atleci dominują w sporcie i dlaczego boimy się o tym mówić”.
4. DBAJMY o sportowców / Tomasz Jarosz // *Najwyż. Czas.* – 2001, nr 13, s. XL-XLI
5. DRUGA strona medalu / Andrzej Nagański // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 19, s. 14
Fundacja „Gloria Victis” na rzecz byłych sportowców.
6. DRUGI oddech można złapać siłą woli / Dariusz Nowicki; rozm. przepr. Paweł Jarząbek // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 82, s. 28
Psychologia sportu.
7. DRUGIE wejście smoka : jak powracają wielcy sportowcy / Mirosław Nowak // *Przegląd.* – 2001, nr 51, s. 53-55
8. DWIE strony medalu / Ryszard Parulski; rozm. przepr. Jan Bondar // *Prawo i Życie.* – 1997, nr 35, s. 4
Fundacja „Gloria Victis”.
9. DZIESIĘCIORO Wspaniałych / Andrzej Roman // *Tyg. Solid.* – 1997, nr 41, s. 21
Ankieta–plebiscyt na 10 najlepszych sportowców XX w.
10. EMERYTURA mistrzów / Rafał Kazimierczak // *Gaz. Wybor.* – 2001, nr 57, dod. s. 26-29
Drogi życiowe polskich sportowców po zakończeniu kariery.
11. ETYKA sportowa u Homera / Krzysztof Zuchora // *Wychow. Fiz. Zdr.* – 2003, nr 10, s. 4-8
12. GODNOŚĆ nie ma ceny / Zbigniew Zwoliński; rozm. przepr. Janusz Pindera // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 305, s. A14
13. GRA musi się toczyć! / Tadeusz Olszański // *Polityka.* – 2001, nr 43, s. 27-28
Problem zapewnienia bezpieczeństwa podczas imprez sportowych.
14. IDOL malowany / Alexander Osang // *Polityka.* – 1998, nr 2, s. 72-73
Kreowanie gwiazd sportu.

15. IMPERIUM adrenaliny / Tomasz Bielecki // Rzeczpospolita. – 2001, nr 197, dod. s. 10-15
Sporty ekstremalne.
16. KLUB oldbojów : z czego żyją byli sportowcy / Krzysztof Olejnik // Wprost. – 1999, nr 48, s. 66, 68, 70
17. KONTREDANS mistrzów / Andrzej Fąfara // Polityka. – 1996, nr 8, s. 80, 82
18. KRZEMOWI mistrzowie / Krzysztof Olejnik // Wprost. – 1999, nr 51, dod. s. 12-13
Komputery w sporcie zawodowym.
19. MAŁŻEŃSTWA na medal / Tomasz Sygut // Przegląd. – 2003, nr 9, s. 58-60
20. NAGI instynkt walki / Piotr Bratkowski, Krzysztof Olejnik, Dorota Romanowska // Newsweek. – 2004, nr 33, s. 68-72
Problemy rywalizacji.
21. NA KRAWĘDZI / Artur Górski // Polityka. – 1999, nr 4, s. 78-79
Sporty ekstremalne.
22. NARODOWA międzynarodówka / Paweł Zarzeczny // Wprost. – 2004, nr 13, s. 64-66
23. NARODOWI gladiatorzy / Tomasz Wołek // Wprost. – 2002, nr 12, s. 32-34
Ideologiczne funkcje sportu.
24. NAUKA chodzenia / Paweł Wilkowicz // Rzeczpospolita. – 2003, nr 58, s. A13
25. O EGZORCYZMACH, podnoszeniu ciężarów, kulturystyce i istocie sportu / Zbigniew Czajkowski. – (Pchnięciem prostym) // Sport Wyczyn. – 1998, nr 5/6, s. 111-112
26. PIENIĄDZE na medal / Eugeniusz Pietrasik, Tadeusz Wróblewski; rozm. przepr. Andrzej Fąfara // Polityka. – 1996, nr 28, dod. s. 7-8
27. PSYCHOLOGIA sukcesu / Zbigniew Wojtasiński // Rzeczpospolita. – 1996, nr 177, s. 25
28. REKORDY do bicia : granice ludzkich możliwości / Tadeusz Olszański // Polityka. – 2001, nr 1, s. 80-81
29. RELIGIA futbolu / Juliusz Urbanowicz // Wprost. – 2004, nr 26, s. 64-66
30. RYZYKANCI / Karolina Monkiewicz // Przegląd. – 2001, nr 35, s. 21-24
Sporty ekstremalne.
31. RYZYKO zawodowe : hazard i sport / Paweł Wilkowicz // Rzeczpospolita. – 2003, nr 256, s. A20

32. SPORT idzie w parze z rozwojem społecznym / Jan Mulak; rozm. przepr. Maciej Krassowski // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 29, s. 15
33. SPORT jako istotny element stylu życia człowieka przyszłości / Zenon Ważny // *Kult. Fiz.* – 2003, nr 7/8, s. 1-4
34. SPORT małowyczynowy / Tadeusz Olszański, Piotr Pytlakowski // *Polityka.* – 2004, nr 23, s. 3-6, 8, 10
35. SPORT w kształtowaniu dojrzałej osobowości [ref.] / Zbigniew Dziubiński // *Dyr. Szk.* – 2000, nr 11, s. 6-8
36. SPORTY ekstremalne, czyli życie z odrobiną szaleństwa / Aleksandra Bajka, Krzysztof Burnetko // *Tyg. Powsz.* – 2001, nr 33, s. 19
37. SPORTY rodzinne [korespondencja z Los Angeles] / Przemysław Garczarczyk // *Wprost.* – 2000, nr 34, s. 63-64
38. TAJEMNICA izolowanego mięśnia / Rafał Stec // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 216, dod. s. 16
Wyniki sportowe.
39. TECHNIKA na usługach sportu / Anna Michalska // *Tyg. Solid.* – 2001, nr 32, s. 22
40. UZALEŻNIENI od adrenaliny / Katarzyna Strojny // *Wprost.* – 1999, nr 37, s. 54-56
Sporty ekstremalne.
41. WIEK sportu : najwybitniejsi sportowcy mijającego stulecia – wyniki plebiscytu „Polityki” / Zdzisław Pietrasik // *Polityka.* – 1998, nr 43, s. 1-6, 8-9
42. WIELKA siła siły nerwów / Marek Graczyk; rozm. przepr. Zbigniew Czarnecki // *Prawo i Życie.* – 1998, nr 3, s. 37
Psychika zawodników.
43. ZDROWY sport w zdrowym środowisku / Tadeusz Łobożewicz // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 5/6, s. 87-90
44. ZŁOTA liga : 100 najbogatszych sportowców Europy / Tadeusz Tomański // *Polityka.* – 2001, nr 6, s. 86-88
45. ZOSTAŁO z uczty mistrzów / Andrzej Fąfara // *Polityka.* – 1996, nr 13, s. 78-79
Pomoc fundacji „Gloria Victis” dla byłych sportowców.
46. ZWIĄZKI sportu ze sztuką w cywilizacji antycznej Cz. 1 / Janusz Bielski // *Kult. Fiz.* – 1999, nr 7/8, s. 1-6

– doping

a. Pozycje zwarte

1. BROJLERY na podium / Jerzy Andrzejczak. – Lublin : „Laser Graf”, 1997. – 126 s. – (Detektyw Wschodni; 1/97)
2. DOPING / pod red. Stanisława Kozłowskiego i Wojciecha J[erzego] Reverskiego; [aut. Edmund Chrościelewski i in.]. – Wyd. 2 zm. i uzup. – Warszawa : Państw. Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1980. – 250 s. : il.
3. DOPING i wspomaganie w sporcie wspinaczkowym / Krzysztof Sas-Nowosielski. – [Warszawa] : Polski Związek Alpinizmu. Komisja Szkolenia, 2000. – 96 s.
4. DOPING nie tylko w sporcie – przyczyny, skutki, przeciwdziałanie / Krzysztof Sas-Nowosielski; Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach. – Katowice : Wydaw. AWF, 2002. – 226 s.
5. GRANICE wspomagania / Melvin H. Williams. – Kraków : „Medicina Sportiva”, 1999. – 319 s. : il. – (Biblioteka „Medicina Sportiva”)
6. KONTROLA dopingu w sporcie / oprac. Krzysztof Chrostowski, Marek Daniewski; Laboratorium Kontroli Dopingu. Instytut Sportu. – Warszawa : IS, 1990. – 149 s. – (Z Zagadnień Sportu; z. 16)
7. PRAWNE problemy dopingu w sporcie / pod red. Andrzeja J[ana] Szwarcza. – Poznań : Polskie Towarzystwo Prawa Sportowego, 1992. – 180 s. – (Sport i Prawo; 2)
8. PRZECIWDZIAŁANIE dopingowi w sporcie : wybrane problemy i metody : [praca zbiorowa / pod red. Tadeusza Rychty]; Komisja do Zwalczania Dopingu w Sporcie. – Warszawa : „Estrella”, 1995. – 180 s. : il.

b. Artykuły

1. AKTUALNE problemy zwalczania dopingu w sporcie / Klaus Vieweg // Kult. Fiz. – 2002, nr 5/6, s. 25-29
2. ANDROLEK : fizjologia sportu / Glenn Zorpette // Świat Nauki. – 1999, nr 2, s. 14-15
Steroidowe substancje wzmacniające.
3. CZY potrzebna jest nowa strategia walki z dopingiem? / Ryszard Grucza; rozm. przepr. Andrzej Pac-Pomarnacki // Sport Wyczyn. – 1998, nr 11/12, s. 70-77
4. CZAS IGRZYSK / Ryszard Parulski, Zbigniew Pietrzykowski; oprac. Wiesław Łuka // Prawo i Życie. – 1996, nr 30, s. 5
5. CZY zło usankcjonowane przestanie być złem? : refleksje na temat legalizacji dopingu / Krzysztof Sas-Nowosielski // Sport Wyczyn. – 2002, nr 5/6, s. 32-40

6. DYSKWALIFIKACJA za stosowanie dopingu w świetle przepisów prawa pracy / Wiktor Cajselski // *Sport Wyczyn.* – 1998, nr 7/8, s. 87-93
7. GRANICE osiągnięć sportowych / Kazimierz Ostrowski // *Nauka i Przyszłość.* – 2000, nr 2, s. 15,19
Skuteczność wykrywania środków dopingujących.
8. IGRZYSKA brojlerów / Paweł Zarzeczny // *Wprost.* – 2004, nr 23, s. 58-60
9. KRAJOWY Program Zwalczania Dopingu w Sporcie // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 3/4, s. 9-13
10. MEDALE nie świecą już tak jasno / Charles E. Yesalis; rozm. przepr. Andrzej Pac-Pomarnacki // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 3/4, s. 66-69
11. NA KOKSIE po złoto : medycyna sportowa – kontrola antydopingowa / Glenn Zorpette // *Świat Nauki.* – 2000, nr 7, s. 6-7
12. NOWE zagrożenie dopingowe – odżywki zawierające prekursorzy testosteronu / Krzysztof Chrostowski, Dorota Kwiatkowska, Ewa Partyka, Barbara Wójcicka-Wójcik // *Sport Wyczyn.* – 2000, nr 3/4, s. 67-73
13. O CZYSTOŚĆ sportu w imię obrony godności człowieka : (poolimpijskie refleksje) / Zbigniew Dziubiński // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 11/12, s. 118-120
14. O DOPINGU i etyce inaczej. Dziwna kraina sportu [polem.] / Michał Bronikowski // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 1/2, s. 70-74
15. ODLEGŁE skutki stosowania środków dopingowych / Krzysztof Chrostowski // *Sport Wyczyn.* – 1998, nr 11/12, s. 64-69
16. PŁEĆ olimpijczyka / Krzysztof Olejnik // *Wprost.* – 2000, nr 41, s. 78, 80-81
17. PRAWNE aspekty zwalczania dopingu w polskim sporcie / Wiktor Cajselski // *Sport Wyczyn.* – 1998, nr 5/6, s. 50-56
18. ŚWIATOWA Konferencja MKOI „Doping w sporcie” : Lozanna, 2-4.02.1999 r. / Andrzej Pac-Pomarnacki // *Sport Wyczyn.* – 1999, nr 3/4, s. 89-95
19. ŚRODKI dopingowe – zagrożenie dla sportu i zdrowia publicznego : XXXII Sympozjum Berzeliusa (Sztokholm, 6-8.11.1995 r.) / Krzysztof Chrostowski, Andrzej Pac-Pomarnacki // *Sport Wyczyn.* – 1996, nr 3/4, s. 83-88
20. TYTANI z laboratorium / Mirosław Prandota // *Sycyna.* – 1996, nr 16, s. 1, 6-7
21. WALKA z dopingiem – bez alternatywy / Ryszard Wysoczański // *Sport Wyczyn.* – 2002, nr 3/4, s. 110-113

– dyscypliny, konkurencje, rodzaje – opracowania encyklopedyczne

1. ABC – sport dla wszystkich / Tadeusz Gołąbek, Henryk Jasiak, Andrzej Jucewicz. – Warszawa : Spółdzielcza Agencja Reklamowa SPAR, 1988. – 174 s. : il.
2. AKTUALIZACJE encyklopedyczne. Sport i rekordy / teksty Marek Drozdowski [i in.]. – Poznań : „Kurpisz”, 1998. – 254 s. : il. kolor
3. ENCYKLOPEDIA ekstremalnych sportów / Joe Tomlinson; [przeł. z ang. Krzysztof Czechowski i Bartosz Stawski]. – [Warszawa] : „Panda”, 1997. – 190 s. : il.
4. ENCYKLOPEDIA sportów świata / Wojciech Lipoński. – Poznań : „Ate-na”, 2001. – 595 s. : il. kolor.
5. ILUSTROWANA encyklopedia sportu / [red. François Fortin, Karine Delobel; aut. Denis Fourny i in. – Warszawa : „Muza”, 2001. – 370 s. : il., mapy
6. KRONIKA sportu / [oprac. całości zespół pod kier. Mariana B. Michalika; oprac. merytoryczne tekstów zespół tł. z niem. i red. pod kier. Krzysztofa Zuchory]. – Warszawa : „Kronika”, 1993. – 1156 s. : il.
7. LEKSYKON – sport dla wszystkich, rekreacja ruchowa / Teresa Wolańska. – Warszawa : Wydaw. AWF, 1997. – 107 s. – (Studia i Monografie / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego; nr 72) (Wydawnictwa Dydaktyczne / Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego)
8. LEKSYKON sportu : dyscypliny, reguły gry, słownictwo / pod red. Gerry’ego Coxa. – Warszawa : „Świat Książki”, 2004. – 384 s. : fot.
9. SPORT / pod red. Dariusza Matyi. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2000. – 375 s. – (PWN – Leksykon)
10. SPORT / Wacław Nowowiejski. – Warszawa : „Most”, 1994. – 147 s. – (Tysiąc Słówek do Krzyżówek; 4)

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Stanisław Czernik
35 rocznica śmierci

Stanisław Czernik – ur. 16.01.1899 – zm. 3.12.1969 – poeta, prozaik, eseista, badacz folkloru. Urodził się w Zochcinie (koło Opatowa) w rodzinie

chłopskiej. Uczęszczał do Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie (1916-1917) i gimnazjum w Olkuszu. Należał do organizacji niepodległościowych, był członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości (1920) pracował jako nauczyciel m.in. w Ostrzeszowie (1923-1924). Ukończył studia na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego (1921-1925). W 1924 roku zadebiutował wierszem „Modlitwa”. Po otrzymaniu dyplomu nauczyciela szkół średnich (1929) zamieszkał w Ostrzeszowie. Tam redagował i wydawał miesięcznik „Okolica Poetów” (1935-1939). Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku. Po internowaniu w Rumunii przedostał się na Zachód. Pracował w polskim szkolnictwie emigracyjnym w Algierze, we Włoszech, w Anglii (1940-1947), a po powrocie do kraju (1947) w Ministerstwie Kultury i Sztuki. Prowadził Poradnię Literacką przy Zarządzie Głównym Związku Literatów Polskich. Należał do grona założycieli Wydawnictwa Łódzkiego (1957), którego był prezesem i redaktorem naczelnym. Współpracował z czasopismami literackimi: „Twórczością” (1957-1966), „Odgłosami” (1958-1969), „Tygodnikiem Kulturalnym” (1962-1968). W związku z działalnością literacką wiele wyjeżdżał za granicę (Albania, Bułgaria, Rumunia, Chiny).

Zasłynął jako autor liryki opartej o własne przeżycia oraz utworów refleksyjnych o tematyce filozoficznej i moralnej. W twórczości nawiązywał do wiejskiego życia i krajobrazu. Był zwolennikiem i propagatorem autentyzmu. Pisał powieści historyczne; publikował antologie twórczości ludowej.

Na jego dorobek składają się m.in. zbiory poezji – „Drabina do gwiazd” (1923), „O polskim płocie” (1933), „Przyjaźń z ziemią” (1934), „Siedem nocy” (1948), „Delta” (1962), „Autentyki” (1967), „Zadymka” (1972); proza – „Uniwersał Czarnieckiego” (1953), „Wierne kosy” (1955), „Dom pod wierzbami” (1960), „Ręka” (1963 – parabola filozoficzna), „Trzewiczek” (1967); szkice – „Trzy zorze dziewicze. Wśród zamawiań i zaklęć” (1968), „Sny i widma” (1971).

a. Pozycje zwarte

1. POETA autentyczny : o twórczości Stanisława Czernika / Violetta Krawczyk. – Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1973. – 249 s.
2. STANISŁAW Czernik / Iwona Mityk. – Kielce : „Gens”, 1999. – 104 s. : il. – (Sylwetki Współczesnych Pisarzy; 8)
3. STANISŁAW Czernik – autentystyczny rodowód twórczości / Zbigniew Andres; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie. – Rzeszów : Wydaw. WSP, 1990. – 237 s.
4. STANISŁAW Czernik w Gostyniu : 1925-1926 : Civis II / Krzysztof Maćkowiak. – Gostyń : Gostyńskie Towarzystwo Kulturalne, [1987]. – 12 s. : il.

5. STANISŁAW Czernik : życie i twórczość : bibliografia / Michał Kuna. – Ostrzeszów : Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, 1972. – 237 s.
6. ŚWIATOPOGLĄD poetów Ziemi / Kazimierz Świegocki. – Siedlce : Wydawnictwa Uczelniane WSR-P, 1996. – 147 s. : il. – (Monografie / [Wyższa Szkoła Rolniczo-Pedagogiczna w Siedlcach]; nr 35)

b. Artykuły

1. OKOLICZANIN / Helena Gordziej // Średz. Kwart. Kult. – 1998, nr 1, s. 6-7
2. STANISŁAW Czernik (1899-1969) – literat, poeta, pedagog, działacz społeczny / Elżbieta Wyzujak // Gaz. Gost. – 1999, nr 15, s. 40
3. W ŚLADY Czernika / Bok // Ziem. Kalis. – 2003, nr 32, dod. Magazyn, s. 10
4. WPŁYW Stanisława Czernika (1899-1969) na powstanie i rozwój prasy regionalnej w Gostyniu [w okresie międzywojennym] / Małgorzata Ratajczak. – (Cz. 1-2) // Nowa Gaz. Gost. – 2002, nr 5, s. 31; nr 6, s. 41, 43
5. WSPOMNIENIA o Stanisławie Czerniku / Stefan Szajdak // Ostrzesz. Kron. Reg. – 2002, R. 2, s. 137-138
6. ZBIĘŻNOŚĆ Poety z Ziemią : w stulecie urodzin i trzydziestolecie śmierci Stanisława Czernika / Piotr Wągiel // Akcent. – 1999, nr 3/4, s. 134-141

Łucja Danielewska
(1932–2004)

Łucja Danielewska – ur. 6.11.1932 – zm. 23.08.2004 – poetka, pisarka, tłumaczka. Urodziła się w Poznaniu w rodzinie kupca. Okres wojny spędziła z rodziną w Warszawie. Po wojnie wróciła do Poznania, gdzie ukończyła gimnazjum (1949), roczne Liceum Administracyjne (1951), filologię chorwacką i serbską na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (1995). Pracowała jako bibliotekarz i księgarz (1957-1961), w Centralnym Laboratorium Ziemniaczanym w Poznaniu, ponownie w bibliotekarstwie – w Muzeum Henryka Sienkiewicza i Mieszkanium–Pracowni Kazimierza Iłakowiczówny. W 1995 roku podjęła współpracę z Katedrą Filologii Słowiańskiej UAM, gdzie prowadziła wykłady.

Należała do grupy poetyckiej „Swantewit”. Od 1954 roku publikowała swoje wiersze na łamach poznańskiej prasy. Dwa lata później wydała opowiadanie „Korale”. Popularność zyskała jako poetka. Jej liryki, inspirowane często szarą codziennością, wyróżniały się elegancją i subtelnością. Szczególnym uznaniem cieszyła się w Chorwacji, gdzie przebywała, studiowała język i kulturę, tłumaczyła twórczość największych chorwackich poetów.

Na dorobek poetki składają się m.in.: zbiory poezji – „Krótki cień południa” (1972), „Antyfony barowe” (1975), „Antyfony domowe” (1977), „Antyfony malinowe” (1977), „Żebro Adama” (1983); proza – „Kwiaty dla Śnieżany” (1985), „Portrety godzin: o Kazimierze Iłakowiczównie” (1987); przekłady – „Historia Chorwacji”.

a. Pozycje zwarte

1. PIĄTE pory roku / Łucja Danielewska; [il. Tadeusz Sobkowiak; red. prowadz. Dorota Kowala]. – Poznań : „Koziołki Poznańskie”, 1997. – 423 s. : il., faks., fot., portr., err.

Zawiera także recenzje, eseje dotyczące twórczości Ł. Danielewskiej, wiersze jej dedykowane, wiersze tł. przez Ł. Danielewską

2. PORTRETY godzin : o Kazimierze Iłakowiczównie / Łucja Danielewska. – Warszawa : „Czytelnik”, 1987. – 258 s. : il.
3. ULOTNOŚĆ / Łucja Danielewska. – Poznań : „Interfund”, 2002. – 166 s. : il.

b. Artykuły

1. EWA, Eurydyka, Pieta / Leszek Żuliński // *Metafora*. – 1993/94, nr 11/13, s. 107-109
2. LAUR [„Naszego Klubu”] dla Łucji Danielewskiej / Bez // *Gaz. Pozn.* – 2002, nr 51, dod. Expr. Pozn., s. 4
3. ŁUCJA Danielewska – Międzynarodową Kobieta Roku 2000/2001 : tytuł dla poznańskiej poetki / Zdzisław Beryt // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 22, dod. Expr. Pozn., s. 3
4. ŁZY metafizyczne / der // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 206, s. VIII
5. ODESZŁA Łucja Danielewska / Zdzisław Beryt // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 199, s. 7
6. PODAROWANE życie / Łucja Danielewska; rozm. Sylwia Wilczak // *Gaz. Wyb.* – 2002, nr 261, dod. Poznań, s. 10
7. ROZMOWA z Łucją Danielewską / rozm. przepr. Agnieszka Dmowska // *Poez. Dziś*. – 2000, nr 9/10, s. 106-109

8. WARIACJE na temat liczby siedem / Stefan Drajewski // Głos Wielkop. – 2002, nr 57, dod. Magazyn Piątek, s. 11
9. ŻYŁAM inaczej : szkic do portretu Łucji Danielewskiej / oprac. As // IKS. – 2002, nr 3, s. 50-51

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Paweł Waliś

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Scenariusz przedstawienia muzycznego

Cele:

- kształtowanie świadomości historycznej i patriotycznej czytelników,
- przypomnienie wydarzeń historycznych prowadzących do odzyskania niepodległości,
- uczczenie rocznicy odzyskania niepodległości.

Dekoracja

W centrum sceny biało-czerwone sukno upięte z góry na dół, pośrodku nad głowami uczniów godło państwowe. Z jednej strony sceny umocowane gałęzie brzoź imitujące las brzoźowy, z drugiej strony na ścianie zawieszono plakaty i malowidła batalistyczne. Mogą to być również obrazy historyczne znajdujące się w szkole.

Przebieg imprezy:

Narrator:

Obchodzimy dziś Święto Niepodległości. Dzień, w którym Polska po 123 latach niewoli odzyskała wolność, niezależność i niepodległość. Na lekcjach historii nauczyliśmy się, że Polska była pod zaborami. Co to znaczy? Jak do tego doszło? Jak to możliwe? To znaczy, że państwa sąsiadujące z Polską – Rosja, Austria i Prusy w 1772 roku zagarnęły po kawałku naszych ziem, po raz drugi nastąpiło to w 1793 roku, a trzeci raz w 1795. Polska zniknęła z mapy Europy. Jak do tego doszło? – przyczyny były bardzo złożone, ale ogólnie można powiedzieć, że brak zgody i jedności w narodzie osłabił tak nasze państwo, że nasi przodkowie nie mogli się temu przeciwstawić, a nasi sąsiedzi byli wyjątkowo zgodni i silni.

Jak to możliwe? – klasyczny przykład – trzech na jednego.

Dopiero kiedy nasi zaborcy zaczęli z sobą walczyć, po czterech latach I wojny światowej zaistniała możliwość odzyskania niepodległości.

Chcemy dziś przedstawić wierszem i piosenką klimat tamtych dni, który doprowadził do powstania Polski w dniu 11 listopada 1918 roku.

Chór:

Hej strzelcy wraz, nad nami Orzeł Biały,
A przeciw nam śmiertelny stoi wróg.
Wnet z naszych strzelb piorunne zagrzmia strzały,
A lotem kul kieruje Zbawca Bóg!
Więc gotuj broń i kule bij głęboko,
O ojców grób bagnetów poostrz stal.
Na odgłos trąb sztuciec bierz na oko,
Hej, baczność! Cel i w łeb lub w serce pal!

Hej, trąb, hej trąb strzelecka trąbko w dał!
A kluj, a rąb i w łeb lub w serce pal!

Wzrósł liściem bór, więc górą wiara strzelcy,
Masz w rękę broń, a w piersiach święty żar,
Dziś spłacam łzy sióstr, matek i wdów jęki,
Łśni polska broń, jak złotych kłosów łan.
O Boże nasz, o Matko z Jasnej Góry
Wysłuchaj nas! Niech korona ła i zał
Przebłaga Cię, niewoli zerwij sznury!
Hej, baczność! Cel i w łeb lub w serce pal!

Hej, trąb, hej trąb strzelecka trąbko w dał!
A kluj, a rąb i w łeb lub w serce pal!

Chłopiec:

Żołnierze!

Spotkał was ten zaszczyt niezmierny, że pierwsi pójdziecie do Królestwa i przestąpicie granicę rosyjskiego zaboru, jako czołowa kolumna wojska polskiego, idącego walczyć za oswobodzenie Ojczyzny.

Wszyscy jesteście równi wobec ofiar, jakie ponieść macie.

Wszyscy jesteście żołnierzami. Nie naznaczam szarż, każę tylko doświadczeńszym wśród was pełnić funkcję dowódców. Szarże uzyskacie w bitwach...

Patrzę na was jako na kadry, z których rozwinąć się ma przyszła armia polska, i pozdrawiam was jako pierwszą kadrową kompanię.

Chór:

Raduje się serce, raduje się dusza,
Gdy Pierwsza Kadrowa na wojenkę rusza,

Oj da, oj da dana, kompanio kochana...
Nie masz to jak pierwsza, nie masz, nie!
Oj da, oj da dana, kompanio kochana...
Nie masz to jak pierwsza, nie!

Chociaż do Warszawy mamy długą drogę,
Przecież jednak dojdziem, byle by iść w nogę.

Oj da, oj da dana...

Chociaż w butach dziury, na mundurach łaty,
To Pierwsza Kadrowa pójdzie na armaty!

Oj da, oj da dana...

A gdy się szczęśliwie zakończy powstanie,
To Pierwsza Kadrowa gwardyją zostanie.

Oj da, oj da dana...

A więc piersi naprzód, podniesiona głowa,
Bośmy przecież Pierwsza Kompania Kadrowa!

Oj da, oj da dana...

Chór chłopców:

O mój rozmarynie rozwijaj się,
O mój rozmarynie rozwijaj się!
Pójdę do dziewczyny, pójdę do jedynej,
Zapytam się.

A jak mi odpowie: „Nie kocham cię”.
A jak mi odpowie: „Nie kocham cię”.
Ułani werbują, strzelcy maszerują,
Zaciągnę się.

Dadzą mi manierkę z gorzałczyną,
Dadzą mi manierkę z gorzałczyną,
Ażebym nie tęsknił, ażebym nie tęsknił
Za dziewczyną.

Pójdziemy z okopów na bagnety,
Pójdziemy z okopów na bagnety,
Bagnet mnie ukłuje, śmierć mnie ucałuje
Ale nie Ty.

Chór:

Jak to na wojence ładnie,
Jak to na wojence ładnie,
Kiedy ułan z konia spadnie,
Kiedy ułan z konia spadnie.

Koledzy go nie żałują,
Koledzy go nie żałują,
Jeszcze końmi go tratuja,
Jeszcze końmi go tratuja.

A za jego młode lata,
A za jego młode lata,
Grają trąby tra ta ta ta,
Grają trąby tra ta ta ta.

Śpij, kolego w ciemnym grobie,
Śpij, kolego w ciemnym grobie,
Niech się Polska przyśni tobie,
Niech się Polska przyśni tobie.

Chłopiec I:

Świat cały śpi spokojnie
I wcale o tym nie wie,
Że nie jest tak na wojnie,
Jak jest w żołnierskim śpiewie.

Chłopiec II:

Wojenka cudna pani
Tak życie nam umiła,
Że krew swą mamy dla niej
A piosnkę dla cywila.

Chłopiec III:

Piosenka brzmi tak ładnie
I wcale się nie skarży,
Gdy piechur w boju padnie
Lub ułan zginie w szarży.

Chłopiec IV:

I różą na koszułi
Żołnierska krew zakwitnie,

I ziemia go przytuli
Bo zginął, jak żył – w bitwie!

Chłopiec V:

A my tej cudnej pani,
Co leje krew obficie,
Jesteśmy ślubowani
Na śmierć, na całe życie!...

Chór dziewcząt:

Wojenko, wojenko,
Cóżes ty za pani,
Że za tobą idą,
Że za tobą idą,
Chłopcy malowani?

Chłopcy malowani,
Sami wybierani,
Wojenko, wojenko,
Wojenko, wojenko,
Cóżes ty za pani?

Maszeruje wiara,
Pot się krwawy leje,
Raz, dwa, stąpaj, bracie,
Raz, dwa, stąpaj, bracie,
To tak Polska grzeje.

Dziewczyna solo:

Rozkwitają pąki białych róż...
Wróć Jasieńku, z tej wojenki, wróć!
Wróć, ucałuj, jak za dawnych lat,
Dam ci za to róży najpiękniejszy kwiat.

Już przekwitły pąki białych róż,
Przeszło lato, jesień, zima już.
Cóż ci teraz dam Jasieńku, hej?
Gdy z wojenki wrócisz do dziewczyny twej?

Jasieńkowi nic nie trzeba już,
Rosną ci mu nowe pąki róż,
Tam nad jarem, gdzie w wojence padł,
Rozkwitł u mogiły białej róży kwiat.

Chór chłopców:

Nie noszą lampasów, lecz szary ich strój,
Nie noszą ni srebra, ni złota.
Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój
Piechota, ta szara piechota.

Maszerują strzelcy, maszerują,
Karabiny błyszczą, szary strój,
A przed nimi drzewa salutują,
Bo za naszą Polskę idą w bój.

Idą, a w słońcu kołysze się stal,
Dziewczęta zerkają zza płota,
A oczy ich dumne utkwione są w dal,
Piechota, ta szara piechota.

Maszerują strzelcy, maszerują...

Nie grają im surmy, nie huczy im róg,
A śmierć im pod stopy się miota,
Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój
Piechota, ta szara piechota.

Maszerują strzelcy, maszerują...

Chłopiec:

Żołnierze!

...

z garścią małą ludzi, źle uzbrojonych i źle wyposażonych, rozpocząłem wojnę. Cały świat stanął wtedy do boju. Nie chciałem pozwolić, by w czasie, gdy na żywym ciele naszej Ojczyzny miano wyrębać mieczami nowe granice państw i narodów, samych Polaków przy tem brakowało.

Nie chciałem dopuścić, by na szalach, ważących się nad naszymi głowami, na szalach, na które miecze rzucano, zabrakło szabli polskiej!

...

Żołnierze i towarzysze broni!

I teraz, jak na początku, jesteśmy tylko awangardą wojenną Polski, a także awangardą moralną, z umiejętnością zaryzykowania wszystkiego, gdy ryzyko jest konieczne.

...

„Chłopcy! Naprzód! Na śmierć czy na życie, na zwycięstwo czy na klęskę – idźcie czynem wojennym budzić Polskę do zmartwychwstania!”

Chór chłopców:

Legiony to żołnierska nuta,
Legiony to straceńców los,
Legiony to żołnierska buta,
Legiony to ofiarny stos.

My Pierwsza brygada, strzelecka gromada.
Na stos rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos!

Mówili, żeśmy stumanieni,
Nie wierząc w to, że chcieć to móc.
Lecz trwaliśmy osamotnieni,
A z nami był nasz drogi Wódz!

My Pierwsza brygada...

Nie chcemy dziś od was uznania,
Ni waszych mów, ni waszych łez.
Skończyły się dni kołatania
Do waszych głów, do waszych serc.

W scenariuszu wykorzystano utwory:

- Fragmenty przemówienia Józefa Piłsudskiego z dnia 3 sierpnia 1914 r. w „Oleandrach” w Krakowie
- „Hej strzelcy wraz” – słowa i melodia Ludwik Anczyc
- „Pierwsza Kadrowa” – słowa anonimowe, melodia ludowa
- „O mój rozmarynie” – słowa Wacław Denhoff-Czarnocki, melodia ludowa
- „Jak to na wojence ładnie” – słowa i melodia anonimowe
- „Świat cały śpi spokojnie” – słowa i melodia anonimowe
- „Wojenko, wojenko” – słowa i melodia anonimowe
- „Białe róże” – słowa Mieczysław Kozar-Słobódzki, muzyka Kazimierz Wroczyński
- „Piechota” – słowa i melodia anonimowe
- Fragmenty rozkazu na pierwszą rocznicę wojny wydanego do I Brygady przez Józefa Piłsudskiego w Ożarowie pod Lubartowem
- „Marsz Pierwszej Brygady” – słowa Andrzej Hałaciński i Tadeusz Biernacki, melodia anonimowa

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

AKTYWNOŚĆ ekonomiczna ludności 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruszk. – Poznań: US, 2004. – 217 s. : tab.

Narodowy Spis Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002. Zawiera m.in. dane porównawcze za rok 1988

Charakterystyka społeczno-demograficzna ludności oraz jej aktywności na rynku pracy. Analiza danych.

AMATORSKI ruch śpiewaczy, muzyczny i teatralny na Ziemi Czempińskiej : zarys dziejów : praca zbiorowa / pod red. Józefa Świątkiewicza, Stanisława Wiśniewskiego, Zbigniewa Lewandowicza. – Czempiń: Czempińskie Towarzystwo Śpiewacze „Harfa”, 2004. – 250 s. : fot., portr.

Chóry świeckie i kościelne, zespoły szkolne, teatralne i taneczne, orkiestry dęte i grupy wokalne-muzyczne oraz wspomnienia uczestników i działaczy ruchu amatorskiego na ziemi czempińskiej.

ANDERS Paweł

Puszcza Zielonka : [przewodnik]. – Wyd. 2 zaktual. – Poznań: Wydaw. WBPiCAK, 2004. – 114 s., [16] s. tabl. : fot., mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 30)

Krajobraz, przyroda, dzieje, ważniejsze miejscowości i szlaki turystyczne na obszarze Puszczy Zielonki.

ATLAS klimatu województwa wielkopolskiego / Ryszard Farat, Przemysław Mager, Irena Pijewska; pod red. Ryszarda Farata; oprac. kartogr. Irena Pijewska, Katarzyna Skoracka, Maria Kuźnicka; fot. Ryszard Farat [i in.]. – Poznań: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Oddział w Poznaniu, 2004. – 139 s. : fot., mapy, wykr.

Charakterystyka temperatury i wilgotności powietrza, opadów atmosferycznych, wiatru, śniegu i nasłonecznienia oraz wszelkich typowych i ekstremalnych zjawisk atmosferycznych w postaci map i wykresów.

CELE produkcji w gospodarstwach rolnych : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruszk. – Poznań: US, 2004. – 92 s. : tab.

Narodowy Spis Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002

Charakterystyka gospodarstw z punktu widzenia prowadzonej przez nie produkcji rolniczej. Analiza danych.

[CZTERDZIEŚCI] 40 lat minęło... : od Technikum Mechanicznego do Zespołu Szkół Technicznych w Pleszewie 1963-2003 : praca zbiorowa / pod red. Doroty Czaplickiej i Róży Dzierbińskiej-Nowackiej. – Pleszew: ZST, 2003. – 150 s., [10] s. tabl. : il.

Publikacja zawiera historię szkoły na tle dziejów szkolnictwa zawodowego w Pleszewie. Ponadto kalendarium wydarzeń oraz wykazy pracowników i uczniów w roku szkolnym 2002/2003.

CZUBIŃSKI Antoni

Poznań w latach 1918-1939. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 2004. – 299 s. – (Wielkopolska. Historia. Społeczeństwo. Kultura; 17)

Bibliografia s. 273-285

Monografia historyczna. Dot. m.in. Powstania Wielkopolskiego.

CZUWAJ wiara! : Wielkopolanie w Powstaniu Warszawskim : [katalog wystawy] / Anna Adamska, Jarosław Bączyk, Krzysztof Hoff; red. Barbara Fabiańska. – Poznań: Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych, 2004. – 43 s. : portr.

Publikacja zawiera sylwetki ponad czterdziestu uczestników powstania o wielkopolskim rodowodzie uporządkowane w układzie alfabetycznym.

[CZWARTE] IV Prezentacje Kultury Wielkopolski : Krotoszyn, 6 VI 2004 : [informator] / oprac. Barbara Głowinkowska. – Leszno: Centrum Kultury w Lesznie, 2004. – 36 s. : fot., il.

Informacja o wykonawcach z powiatów: kaliskiego, krotoszyńskiego, jaro-
cińskiego, śremskiego i wągrowieckiego.

DOBRECKI Krzysztof

Emisariusz. – Wyd. 3 uzup. – Konin: Wydaw. „Przegląd Koniński”, 2004. – 105 s. : fot., portr.

Biografia Maksymiliana Tarejwy, zakonnika, legendarnego kapelana powstania styczniowego na ziemi konińskiej.

GMINA Dobrzyca : [informator]. – Dobrzyca: Urząd Gminy w Dobrzycy, [2003]. – 29 s. : fot.

Tekst także w jęz. niemieckim

GMINA Gołuchów zaprasza. – [Pleszew]: Super Print, [2004]. – [8] s. : fot.
Informator turystyczny

JANKOWSKI Sławomir, LESZCZYŃSKI Maciej

Pplk Zbigniew Stanisław Kiedacz (1911-1944) dowódca 15. Pułku Ułanów
Poznańskich. – Poznań: Ars Nova, 2004. – 57 s., [6] s. tabl. : fot., portr.

Biografia żołnierza i dowódcy związanego z Poznaniem, patrona Liceum
Ogólnokształcącego w Luboniu, pow. Poznań

KARALUS Maciej, JERZAK Jarosław

Pancerna Rezerwa Uderzeniowa Poznań 1945. – Poznań: Stowarzysze-
nie „Pomost”, 2003. – 100 s. – (Festung Posen 1945)

Przebieg walk ulicznych w Poznaniu w styczniu i lutym 1945 roku.

KATALOGI biskupów poznańskich / oprac. przez Jacka Wiesiołowskiego;
tłum. Anna Pawlaczyk, Anna Strzelecka, Rafał Wójcik. – Poznań: Wydaw.
Miejskie, 2004. – XX, 222 s. : il. – (Kroniki Staropolskie)

Kolejna pozycja serii „Kronik Staropolskich” zawiera teksty pięciu katalo-
gów biskupów poznańskich, wydanych w okresie od XV do XVIII wieku.
We wstępie omówienie źródeł i sylwetki autorów.

KOWALCZYKIEWICZ Zygmunt

Konińskie epizody / oprac. graf. Jan Sznajder. – Konin: Mass Media,
2004. – 80 s. : il.

Szkice historyczne. Dot. głównie Konina w XX wieku.

KOZŁOWSKA Monika, KRZYWAŃSKI Zenon, WÓJCIK-WOJTKOWIAK
Danuta

Profesor Jan Wojciechowski 1904-1989 : wspomnienia w setną rocznicę
urodzin / Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. – Po-
znań: Wydaw. AR, 2004. – 30 s, [12] s. tabl. : fot., portr.

Życie i działalność naukowa profesora Akademii Rolniczej w Poznaniu.

KOZŁOWSKI Marek

Województwo kaliskie w świetle telexów Komitetu Wojewódzkiego Pol-
skiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (1977-1986). – Kalisz: Edytor, 2004. –
115 s.

Dot. głównie kościoła katolickiego, opozycji demokratycznej i „Solidarności”.

KRONIKA krotoszyńska / pod red. Hieronima Ławniczaka. [Cz. 2], Powstanie Wielkopolskie na ziemi krotoszyńskiej / oprac. Helena Kasperska. – Krotoszyn: Muzeum Regionalne im. Hieronima Ławniczaka w Krotoszynie, 2004. – 44 s. : fot., il., portr.

Kalendarium wydarzeń oraz obszerny wybór ilustracji i dokumentów z okresu Powstania Wielkopolskiego na ziemi krotoszyńskiej. Publikacja wydana jako część druga „Kroniki krotoszyńskiej” redagowanej przez H. Ławniczaka.

LUDNOŚĆ, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2003 r. – Poznań: Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2004. – 134 s. : tab., wykry. – (Informacje i Opracowania Statystyczne)

Informacje statystyczne uzupełnione komentarzem analitycznym.

ŁĘCKI Włodzimierz

Chodzież : Budzyń, Margonin, Szamocin, Ujście : przewodnik / fot. Hanna Łęcka [i in.]. – Poznań: Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2004. – 90 s., [16] s. tabl. : fot., pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 31)

Monografia krajoznawcza powiatu chodzieskiego.

ŁUCZAK Alojzy Andrzej

Confiteor Deo Omnipotenti : opowiadanie – osiem w jednym. – Poznań: Ars Nova, 2003. – 68 s. : fot., portr.

Wspomnienia znanego pisarza i działacza kulturalnego na tle historii Poznania w okresie międzywojennym i latach II wojny światowej.

ŁUKASIEWICZ Aleksander

Przewodnik po Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2003. – 240 s. : fot., pl.

Dzieje ogrodu oraz charakterystyka kolekcji roślin.

ŁUKOMSKI Grzegorz

Jarogniew Drwęski (1875-1921) : biografia Wielkopolanina wybitnego na tle epoki. – Warszawa; Poznań: Oficyna Wydaw. „Audiutor”, 2003. – 208 s.

Biografia prezydenta Poznania w okresie międzywojennym.

MATUSZAK Agnieszka, MUSIELAK Rita

40-lecie pleszewskiej „Trójki”. – Pleszew: Zespół Szkół Publicznych nr 3, 2004. – 128 s. : fot., portr.

Historia Zespołu Szkół Publicznych nr 3 w Pleszewie. Zawiera m.in. wykazy uczniów i pracowników szkoły.

MIGRACJE ludności 2002: województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruska. – Poznań: US, 2004. – 134 s. : tab.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny. Informacja statystyczna.

MIŚKIEWICZ Benon

Polowania wielkopolskich myśliwych w ikonografii. – Szreniawa: Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, 2004. – 31 s. : fot.

Charakterystyka wielkopolskiego łowiectwa ilustrowana dawnymi i współczesnymi fotografiami.

MUZEUM Narodowe w Poznaniu : informator. – Poznań: MN, 2003. – 69 s. : il.

Historia i zbiory muzeum. Dot. także oddziałów w Poznaniu i Wielkopolsce.

MY z „Marcinka” : matura 1951 / red. Włodzimierz Braniecki; oprac. graf. Andrzej Jeziorkowski. – Poznań, 2004. – 318 s. : fot., portr.

Publikacja zawiera historię szkoły w opracowaniu Lecha Trzeciakowskiego oraz wspomnienia i biogramy maturzystów z 1951 roku.

MY z Zielonej / oprac. Bogdan Jędrasiak. – Pleszew: Stowarzyszenie Absolwentów Szkół z Zielonej w Pleszewie, [2003]. – 139 s., [12] s. tabl. : il.

Jubileusz 40-lecia ZST w Pleszewie. Zawiera m.in. kalendarium, wykazy uczniów oraz informacje o Stowarzyszeniu Absolwentów Szkół z Zielonej.

MYŚLAĆ – Ojczyzna... : wybór utworów poetyckich na wieczornice, poranki i akademie dla szkół podstawowych i gimnazjów / wybór Teresa Śliwińska. – Poznań: Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców. Oddział w Poznaniu, 2003. – 294 s.

Antologia wierszy i pieśni patriotycznych. Dot. m.in. Poznania, Powstania Wielkopolskiego i Poznańskiego Czerwca 1956 r.

NOWACKI Henryk

40 lat Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie [1964-2004] / red. Miłosz Głowacki; fot. Barbara Leśniak [i in.]; Fundacja Ochrony Dziedzictwa Kultury Wsi i Rolnictwa w Szreniawie. – Poznań: P.W. Interfund Sp. z o.o., 2004. – 71 s. : fot.

Publikacja jubileuszowa. Na kolorowych fotografiach najciekawsze eksponaty muzealne.

OBSZARY wiejskie w Polsce w okresie przedakcesyjnym / red. nauk. Czesław Sobków, Marek Zarębski; Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania. Katedra Marketingu i Zarządzania Agrobiznesem. – Toruń: UMK, 2004. – 218 s. : tab., wyk.

Publikacja zawiera siedem prac naukowych i badawczych dot. gospodarki, turystyki i środowiska regionu konińskiego.

ODOLANÓW : gmina i miasto : [informator] / Urząd Gminy i Miasta Odolanów. – Kalisz: ARP 95 Promocja Reklama, 2004. – 28 s. : fot., il.

Tekst także w jęz. niemieckim

OSOBY niepełnosprawne 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruszk. – Poznań: US, 2004. – 165 s.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002

Analiza danych Narodowego Spisu Powszechnego dot. płci, wieku, kategorii niepełnosprawności, źródeł utrzymania oraz funkcjonowania osób niepełnosprawnych w rodzinie i społeczeństwie.

PANI Pobiedzisk : dzieje kultu Matki Bożej Łaskawej w królewskim mieście Pobiedziska / oprac. Stanisław Krygier; oprac. graf. Rafał Mąka; rys. Ewa Borowska. – Pobiedziska: Stanisław Krygier, 2004. – 16 s., [4] s. tabl. : fot., rys.

Dzieje kultu i obrazu Matki Bożej Łaskawej na tle historii Pobiedzisk.

[PIĘĆDZIESIĘCIOLECIE] 50-lecie Wydziału Technologii Drewna Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu 1954-2004 : wydawnictwo jubileuszowe / oprac. red. Maria Wiśniewska, Anna Zielińska-Krybus. – Poznań: Wydaw. AR im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu, 2004. – 145 s., [22] s. tabl. : fot., portr.

Historia i omówienie działalności naukowej i dydaktycznej wydziału. Ponadto sylwetki emerytowanych i zmarłych profesorów oraz wykazy absolwentów.

POTULSKI Andrzej

Thule – bajeczna wyspa Pro Sinfoniki. – Poznań: Biuro „Pro Sinfoniki”, 2003. – 143 s.

Najnowsza kronika wydarzeń, muzyczny savoir vivre i kodeks towarzyski „Pro Sinfoniki” w Poznaniu.

PROFESOR Stanisław Izydor Runge 1888-1953. – Poznań: Wydaw. Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, 2003. – 72 s.

Życie i działalność naukowa profesora i rektora Uniwersytetu Poznańskiego. Zawiera m.in. spis prac.

RASZKA Beata

Poznański Przełom Warty w planowaniu systemów ekologicznych / oprac. rycin Antoni Szwed, Jakub Kasprzak; Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2003. – 199 s., [8] s. tabl. : fot., pl., wykr.

Dodatek: Metropolitalny krąg ekologiczny miasta Poznania – obszary funkcjonalne. – 1 pl. 42 x 30 cm

Praca naukowa poświęcona analizie i planowaniu systemów ekologicznych doliny Warty pomiędzy Śremem a Obornikami.

STRAŻNICE Wielkopolski dawniej i dziś : [album] / red. M. Rodowski; Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu. – Poznań: Kwartet, 2004. – [24] k : fot.

Siedziby straży pożarnej w Poznaniu i Wielkopolsce na dawnych i współczesnych pocztówkach.

ŚREM, Dolsk, Brodnica, Kórnik, Czempień, Książ Wielkopolski : przewodnik turystyczny / tekst i fot. Zbigniew Szmidt. – Śrem; Poznań: Polska Agencja Promocji Turystyki. Oddział Wielkopolski w Poznaniu, 2003. – 52 s. : fot., mapa

Charakterystyka miejscowości, propozycje wycieczek krajoznawczych, opis szlaków pieszych i rowerowych i oferta agroturystyczna powiatu śremskiego.

ŚWIAT na opak : 10 lat Teatru Strefa Ciszy : the World turned upside-down or Ten Years of Teatr Strefa Ciszy / pod red. Juliusza Tyszki. – Poznań: Wydaw. „Kontekst”, 2003. – 140 s.

Publikacja wydana z okazji jubileuszu poznańskiego teatru alternatywnego (1993-2003). Zawiera kalendarium wydarzeń, bibliografię, listę jubilatów oraz omówienia występów i wypowiedzi członków zespołu.

THE RACZYŃSKI Library 1829-2004 : [informator] / Poznań City Hall. Department of Culture and Art; transl. Krzysztof Kotkowski. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2004. – 13 s. : fot.

Publikacja wydana z okazji jubileuszu biblioteki. Tekst w jęz. angielskim

[TYSIĄC dziewięćset siedemdziesiąt cztery – dwa tysiące cztery] 1974-2004 : jubileusz XXX-lecia Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. I.J. Paderewskiego w Koninie / red. Krzysztof Pydyński, Urszula Kozłowska; Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. I.J. Paderewskiego w Koninie. – Poznań: Rhythmos, 2004. – 253 s. : fot., portr.

Książka zawiera okolicznościowe opracowania na temat dziejów szkoły i jej roli w życiu muzycznym Konina oraz prace poświęcone historii i teorii muzyki.

W HOŁDZIE naszym Antenatom : 85 lat Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza / pod red. Jerzego Laskowskiego i Grzegorza Łukomskiego. – Poznań: Wydaw. Naukowe UAM, 2004. – 133 s. : il., portr. (Seria Dzieje UAM / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 15)

Starannie wydana publikacja jubileuszowa zawiera historię starań o utworzenie uniwersytetu w Poznaniu oraz sylwetki jego założycieli: H. Świącickiego, M. Sobieskiego, S. Kozierowskiego i J. Kostrzewskiego.

WALCZYŃSKI Stefan

15 000 kilometrów do nieba : opowieść o Józefie Walczyńskim (1911-2003) / oprac. Zbigniew Kościelak. – Kalisz: [Studio Kluza Tomasz Lewandowski], 2004. – 101 s. : fot.

Piłkarz, trener i muzyk wyróżniony odznaką Zasłużony dla Miasta Kalisza.

WARUNKI mieszkaniowe gospodarstw domowych i rodzin 2002 : województwo wielkopolskie / Urząd Statystyczny w Poznaniu; red. Kazimierz Kruska. – Poznań: US, 2004. – 143 s. : tab.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, Powszechny Spis Rolny 2002. Zawiera m.in. dane porównawcze za rok 1988

Analiza danych z punktu widzenia warunków mieszkaniowych ludności.

WĘGLEM i gwarą o Gnieźnie : praca zbiorowa / pod red. Anny Smolenko; Koło Plastyczno-Literackie przy Klubie Nauczyciela w Gnieźnie. – Gniezno, 2004. – 72 s. : il.

Wybór tekstów napisanych gwarą wielkopolską ilustrowany rysunkami o tematyce gnieźnieńskiej.

WIELKOPOLSKA : nasza kraina / pod red. Włodzimierza Łęckiego. – Poznań: Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, Wydaw. Kurpisz, 2004

T. 1, Rzecz o współczesności i przyrodzie. – 327 s. : fot., mapy, tab., wykr.

T. 2, Rzecz o historii i pamiątkach z przeszłości Wielkopolski. – 303 s. : fot., mapy, rys.

T. 3, Rzecz o wybitnych ludziach, kulturze ludowej i turystyce Wielkopolski. – 223 s. : fot., portr.

Popularnonaukowa monografia regionu wielkopolskiego.

WIELKOPOLSKIE oddziały broni pancernej 1919-1999 / pod red. Franciszka Idkowiaka i Janusza Karwata. – Poznań: Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych im. Hetmana Polnego Koronnego Stefana Czarnieckiego, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, 2004. – 304 s. : fot., il.

Bibliografia s. 220-229

Publikacja historyczna poświęcona wielkopolskim jednostkom pancernym oraz szkoleniu kadr w Ostrowie Wlkp. i Pile w wymienionym okresie.

WOJTKOWIAK Zbysław

Napisy pamiątkowe miasta Poznania : nowożytnie tablice zewnętrzne : połowa XIX – początek XXI wieku. – Poznań: Wydaw. Kurpisz, 2004. – 191 s. : fot.

Katalog tablic pamiątkowych oraz inskrypcji na pomnikach, murach i innych miejscach w Poznaniu zawiera opisy i fotografie 504 obiektów w układzie alfabetycznym według nazw ulic miasta.

ZAŁUBSKI Jan

Prasa wielkopolska II połowy XX wieku. T. 1, 1945-1970 / Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu – Holding Edukacyjny Paweł Pietrzyk Sp. z o.o. – Poznań: Wydaw. Forum Naukowe; Wrocław: PASSAT – Paweł Pietrzyk, 2004. – 213 s.

Bibliografia s. 197-206

Aneks: Nie tylko naczelni. [Noty biograficzne]. s. 177-195

Dot. także prasy i dziennikarstwa w latach 1939-1945.

ZAMEK królewski w Poznaniu : zarys historii, badania archeologiczne, działania na rzecz restytucji / red. Henryk Kondziela; wstęp Włodzimierz Łęcki; oprac. graf. Tadeusz Piskorski; Stowarzyszenie Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Poznaniu. – Poznań: SKOZK w Poznaniu, 2004. – 55 s., [88] s. tabl. : fot., il., rys.

Publikacja przygotowana w związku z projektem odbudowy zamku królewskiego w Poznaniu. Poza historią i wynikami badań archeologicznych zawiera omówienie przebiegu i reprodukcje prac nadesłanych na konkurs.

ZARYS dziejów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Poznaniu 1919-2004 / pod red. Krzysztofa Krasowskiego. – Poznań: Wydaw. Poznańskie, 2004. – 307 s. : fot., portr.

Dot. m.in. pracowników naukowych i studentów wydziału.

ŻYCIE z muzyką : 35 lat Pro Sinfoniki / pod red. Andrzeja Potulskiego. – Poznań: Ars Nova, 2004. – 399 s. : fot., il., portr.

Publikacja wydana z okazji jubileuszu Młodzieżowego Ruchu Miłośników Muzyki „Pro Sinfonika” w Wielkopolsce. Zawiera relacje z obchodów, sylwetki i wspomnienia działaczy oraz bogatą dokumentację imprez ważnych dla popularyzacji życia muzycznego miasta i regionu.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(czerwiec–sierpień 2004)

W miesiącach letnich w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowano liczne imprezy i zajęcia dla dzieci i młodzieży pod hasłem „Wakacje w bibliotece”. W czerwcu obchodzono uroczyste Dzień Dziecka. Biblioteki rozpoczęły też akcję uwalniania książek oraz kontynuowały akcję „Cała Polska czyta dzieciom”.

Czerwiec

Babiak (pow. Koło)

- Wystawka: „135 rocznica urodzin Wacława Gąsiorowskiego”

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawki:
 - ~ „Ochrona środowiska” (Mroczeń)
 - ~ „Zapobiegajmy narkomanii” (Mroczeń)

Chodów (pow. Koło)

- Wystawka: „55 rocznica urodzin Sigrid Undset”

Chodzież

- „Bibliotekarze czytają dzieciom książki” – hepening w parku (Oddział dla Dzieci)
- „Tadeusz Siejak – 10 lat po śmierci pisarza” – spotkanie literackie:
 - ~ Otwarcie wystawy – „Tadeusz Siejak w fotografii”
 - ~ Projekcja filmu „Raj utracony” w reżyserii Krzysztofa Polarka (produkcja Telewizja ASTRA Piła)
 - ~ Promocja „Kulturyści” Tadeusza Siejaka oraz powieści „Tam, dołem płynie rzeka...”
 - ~ Spektakl teatralny „Krata” Tadeusza Siejaka – prapremiera (wystąpili: Zbigniew Drozd, Zbigniew Waleryś)

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „205 rocznica urodzin Aleksandra Puszkina”
 - ~ „105 rocznica urodzin Jana Lechonia”
 - ~ „100 rocznica urodzin Michała Choromańskiego”
 - ~ „135 rocznica urodzin Wacława Gąsiorowskiego”

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Festyn integracyjny „Dobrzyca 2004” (współorganizacja z GCK oraz GOSP w Dobrzycy)

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Świątkowskim
- „Moja ulubiona postać bajkowa” – wystawa prac w ramach przeglądu dziecięcej twórczości plastycznej (współpraca z przedszkolem w Gorzycach Wielkich)

Gostyń

- Wystawa pokonkursowa „Ilustracje do legend gostyńskich”
- Finały konkursów historycznych: powiatowego, dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i miejskiego, dla uczniów szkół gimnazjalnych – „Ziemia gostyńska dawniej i dziś”

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- Wystawa przewodników turystycznych „Dookoła Polski”

Grzegorzew (pow. Koło)

- „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii”
 - ~ pogadanka dla młodzieży
 - ~ przegląd książek

Jarocin

- Spotkanie z regionalistką Janiną Grałą pt. „Jarocin i okolice wczoraj i dziś”
- Teatrzyk kukiełkowy „Nasza pierwsza wizyta w bibliotece”
- Prelekcja z regionalistą Janem Jajorem pt. „Jarocińska lista katyńska” (Filia Golina)
- Pogadanka pt. „Poszanowanie książki” (Filia Golina)
- Konkurs plastyczny „Zabytki Wilkowyj” (Filia Wilkowyja)
- Spotkanie plenerowe członków Klubu Dyskusyjnego i Klubu Regionalistów Ziemi Jarocińskiej w Słupi z Ryszardem Grygielem pt. „Początki powstania Słupi” (Filia Witaszyce)

Kalisz

- Konkursy:
 - ~ Podsumowanie konkursu bibliotecznego dla osób sprawnych inaczej – „Moja miłość”
 - ~ Finał XXI edycji konkursu Wiedzy o Kaliszu i regionie kaliskim
 - ~ Konkurs recytatorski „Strofy znad Prosnego” (Filia nr 2, wspólnie z Klubem Kaliskiej Spółdzielni Mieszkaniowej)
- Wystawy:
 - ~ Wystawa exlibrisów i pomocy dydaktycznych wykonanych przez studentów z Koła Naukowego „Piękna Książka” – Wydział Pedagogiczno-Artystyczny UAM w Kaliszu
 - ~ „Parki narodowe” (Filia nr 4)
 - ~ „Kaliszanie na starej fotografii” (Filia nr 5)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Otwarcie wystawy autorskiej Henryka Bajora pn. „Twarze i pejzaże”
- I Zjazd Liderów Lokalnych Stowarzyszenia Związku Byłych Pracowników Gospodarstw Rolnych Powiatu Kępińskiego
- Otwarcie wystawy pn. „Sowieckie piekło 1939-1956”, przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- Rozstrzygnięcie i wystawa pokonkursowa IV Konkursu Fotograficznego „Ziemia Kępińska w Obiektywie”

Kłodawa (pow. Koło)

- Wystawy:
 - ~ „Zbiory Specjalne”
 - ~ „Polska Literatura Współczesna”

Kobyła Góra (pow. Ostrzeszów)

- Spotkanie autorskie z Martą Fox
- Konkurs plastyczny dla kl. I-III „Magiczny świat lalek”

Koło

- Spotkanie autorskie z Ewarystem Jańskowskim – regionalistą i dokumentalistą
- Wystawa: „Książka z autografem”
- Wystawki:
 - ~ „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii”
 - ~ „Antoni Gołubiew 1907-1979”
 - ~ „Michał Choromański 1904-1972”
- Konkurs plastyczny „Koło – moja дума” dla uczniów szkół podstawowych (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
 - ~ Grafika i malarstwo Lidii Ignaszewskiej-Piechowiak
 - ~ Franz Kafka (1883-1924) – pisarz austriacki
 - ~ Michał Choromański (1904-1972) – prozaik i dramaturg – 100 rocznica urodzin
 - ~ „Uczmy się Europy” – wycinki z prasy
 - ~ „Kościan w Europie” – wystawa książek
 - ~ „Mój ulubiony bohater” – wystawa rysunków
- 50 lat Kościańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego – wykład Tadeusza Krzyżanowskiego i Zdzisława Witkowskiego (Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej)
- Spotkanie poetyckie z Barbarą Krężolek-Paluchową i Robertem Drobyżem ph. „Wiersze z gór”
- Spotkanie z okazji prezentacji prac Lidii Ignaszewskiej-Piechowiak
- Spotkanie z Ewą Chotomską – poetką, autorką tekstów piosenek, współautorką programów: „Budzik”, „Jedyneczka”, „Tik-Tak”
- Pogadanka: Kościan znany i nieznan
- Popołudnie z baśniami: Baśnie regionalne
- Rozstrzygnięcie XVI Konkursu Literackiego „Młodych Piór” ogłoszonego z okazji Dni Kościana pn. „Nie tylko Kościan słowem malowany”
- Jan Lechoń w 105 rocznicę urodzin – pogadanka w Klubie Miłośników Książki

Biblioteka Publiczna Gminy:

- Gminny konkurs o tytuł „Dzieciaka z klasą”

- Wycieczka dzieci do kina na film „Harry Potter i więzień Azkabanu” (GBP w Kielczewie i Filia w Starym Luboszu)

Kościelec (pow. Koło)

- „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii”: „Uwaga młodzież – śmierć w pigułce” – prelekcja w kl. I Gimnazjum
- Wystawka: „Stanisława Fleszarowa-Muskat 1919-1989” (Filia Dobrów)

Koźmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- IX edycja Konkursu o Ziemi Koźmińskiej pt. „Dzieje szkół średnich Koźmina” i „Koźmin XV-XVIII wiek”
- Promocja Biblioteki na Dniach Koźmina Wlkp. i sprzedaż wydawnictw regionalnych

Koźminek (pow. Kalisz)

- Wystawa książek W. Gąsiorowskiego
- Estrada Folkloru (współorganizowana z CKiS w Kaliszu)

Krajenka (pow. Złotów)

- „Rok Witolda Gombrowicza” – wystawa (Filia Augustów)

Krotoszyn

- Wystawa „Egipt faraonów”
- Impreza „Izraelski wieczór 7 świec”
 - ~ Wystawa eksponatów z Ziemi Świętej oraz prezentacja historii Izraela
 - ~ Prelekcje: Życie Izraela dzisiaj, Biblijne prorocтва o Izraelu się wypełniają
 - ~ Muzyka i pieśni hebrajskie w wykonaniu Zespołu Hagada
- Oddział dla dzieci i młodzieży:
 - ~ Spotkanie autorskie z Marią Korzeniewską
 - ~ Pokochajmy Babę Jagę – popularyzacja twórczości Emilii Waśniowskiej połączona z wystawą
 - ~ W zaczarowanym świecie książek, przygód i fantazji – wystawa książek
 - ~ Dokąd na wakacje – wystawa przewodników, atlasów i map
 - ~ Wystawy plastyczne: „Malarska twórczość Malwiny Faji” (uczennicy gimnazjum), „Twórczość Jakuba Kopytka” (ucznia Technikum Ceramicznego)
 - ~ Spotkanie autorskie młodych poetek ze Zdun: Joanny Hajdziony i Anny Baranowskiej

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Wystawa książek „Ekologia i ja”

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „2 Korpus w fotografii. W 60 rocznicę Bitwy o Monte Cassino”
- „Jak wyobrażam sobie Leszno za 5 lat w Unii Europejskiej”

Imprezy:

- Szkolna sesja historyczna „General Stefan Rowecki „Grot” (1895-1944). Organizator dowódca AK” (wspólnie z Liceum Ogólnokształcącym nr 2)
- Podsumowanie V Konkursu Dziennikarskiego o Nagrodę im. Andrzeja Ruteckiego
- Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską
- Spotkanie z cyklu „Wokół Globusa” z Grzegorzem Lorkiem pt. „Hindusem można się tylko urodzić – Indie Północne”

Lipka (pow. Złotów)

- Wystawy:
 - ~ „W 100 rocznicę urodzin Hanny Ożogowskiej”
 - ~ „Nauka w świecie przysłów”
- Konkurs plastyczny „Żyj z przyrodą w zgodzie”
- „Piknik w parku” – konkurs plastyczny w plenerze i wystawa

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską dla młodzieży gimnazjalnej

Lisków (pow. Kalisz)

- Spotkanie z pisarzem Krzysztofem Świątkowskim

Luboń (pow. Poznań)

- Warsztaty plastyczne dla dorosłych pod kierunkiem artysty plastyka Mieczysława Hofy
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”. „Polska w Unii Europejskiej” – przedstawienie w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 4 w Luboniu, pod kierunkiem Haliny Strzesak, Anny Kopczyńskiej i Barbary Cywińskiej
- Uroczyste wręczenie nagród zwycięzcom konkursów: X Konkursu Recytatorskiego, X Konkursu Plastycznego, II Konkursu Pięknego Czytania – na stadionie LKS w Luboniu z okazji Dnia Lubonia

Łubowo (pow. Gniezno)

- Konkurs recytatorsko-plastyczny „Ewa Szelburg-Zarembina”

Malanów (pow. Turek)

- Dzień Dziecka – występy artystyczne w Przedszkolu Samorządowym w Malanowie

Margonin (pow. Chodzież)

- „Mój bohater, moja bajka” – wystawa prac plastycznych przedszkolaków
- „Zbzikowane wierszyki łamiące języki” – podsumowanie konkursu przeprowadzonego w kl. II szkoły podstawowej

Miejska Górka (pow. Rawicz)

- „Dni Miejskiej Górki” – festyn

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- Wystawa: 35 rocznica śmierci Marka Hłaski

Nowy Tomyśl

- Finał Gminnego Konkursu Czytelniczego „Czy znam Harry’ego Pottera?” (Filia w Jastrzębsku Starym)
- „Niemi świadkowie naszej przeszłości” – finał konkursu Starostwa Powiatowego dla gimnazjalistów
- Koncert uczniów i pedagogów Państwowej Szkoły Muzycznej im. W. Lutostawskiego w Nowym Tomyślu
- Z cyklu: Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne – „Przydrożny pył” – koncert piosenek literackich Lecha Nawrockiego (kompozytor) i Mariana Ziom-Ziomkowskiego (autor tekstów) w wykonaniu zespołu TAKT

Oborniki

- Wystawa „Poznański Czerwiec 1956”
- Prelekcje w obornickich szkołach ponadpodstawowych związane z wystawą „Poznański Czerwiec 1956”
- „Promuję moje miasto” – pokonkursowa wystawa prac uczniów gimnazjów z terenu miasta i gminy z okazji Dni Obornik
- „Węgłem szkicowane” – wystawa prac Szymona Piestrzyńskiego, ucznia kl. III Szkoły Podstawowej w Sycynie (Oddział dla Dzieci)
- „Międzynarodowy Dzień Ochrony Środowiska” – wystawka książek (Filia w Kiszewie i Objezierzu)
- Wielkopolska i Wielkopole – wystawka książek (Filia w Rożnowie)
- „Rusz głową” – quizy, zagadki, rebusy (Filia w Rożnowie)
- „Z książką na wakacje” – wystawka (Filia w Objezierzu)

Odolanów (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wieczór autorski Marii Konińskiej, miejscowej poetki

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawka: „Chrońmy nasze środowisko”
- Konkurs wiedzy o literaturze dla uczniów szkoły podstawowej (Filia Łubianka)
- Wystawka: „Św. Stanisław Kostka – patron polskiej młodzieży” (Filia Łubianka)
- Konkursy plastyczne (Filia Łubianka):
 - ~ „Nasz patron”
 - ~ „Poczet św. Stanisława Kostki”

Opatów (pow. Kępno)

- Prelekcja o tematyce zdrowotnej pt. „Światłoleczenie”

Opatówek (pow. Kalisz)

- Bezpłatny kurs podstaw obsługi komputera i Internetu dla osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, innych zainteresowanych w ramach programu „Biblioteka jako okno na Europę”
- „Malujemy zamek w Opatówku” – zajęcia dla dzieci z przedszkola
- Spotkanie z Tomaszem Rogozińskim, sekretarzem gminy Opatówek poświęcone wizycie władz samorządowych Opatówka w Bécherel (Bretania) we Francji

Osiek Mały (pow. Koło)

- Wystawka: „Dzień Ochrony Środowiska”
- Konkurs czytelniczy: „Magiczne wiersze Juliana Tuwima”

Ostrów Wlkp.

- Zajęcia biblioterapeutyczne (Filia dla Dzieci i Młodzieży)

Ostrzeszów

- Wystawy:
 - ~ 80 rocznica śmierci Franza Kafki
 - ~ 100 rocznica urodzin Isaaca Singera

Perzów (pow. Kępno)

- Konkurs publicystyczny dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum nt. uzależnień oraz ważnych wydarzeń w regionie lub kraju

Piła

- „Imieniny w bibliotece” dla dzieci 5-10 lat (Oddział dla Dzieci)
- „W świecie Muminków” – konkurs plastyczno-literacki dla dzieci z Przedszkola nr 16 (Filia nr 4)

- Promocja książki i płyty CD „Śpiewajmy z Agnieszka” (Kawiarenka „Pod Sową”)
- „Książka miesiąca” – plebiscyt na najpoczytniejszą książkę „Przystanek Piła i okolice”:
- Wystawa „Jaka Wielkopolska?” – walory turystyczno-krajoznawcze regionu Wielkopolski

Pleszew

- Wystawka: „Nasi Unijni Sąsiedzi – Francja”

Powidz (pow. Słupca)

- Spotkanie autorskie z Dorotą Grzechowiak – poetką, autorką wierszy i programów edukacji ekologicznej – w przedszkolu
- Spotkanie autorskie z Tomaszem Jankowskim – poetą konińskim
- Wystawa „Bajdy i legendy powidzkie w ilustracji dziecięcej”
- Wystawa „Rok Witolda Gombrowicza – życie i twórczość autora”

Przedecz (pow. Koło)

- Wystawka: „80 rocznica śmierci Franza Kafki”
- Konkurs plastyczny z okazji Dni Ochrony Środowiska; wystawka prac
- Spotkanie z czytelnikami

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- Przedstawienie ph. „Sąd nad książką” (Bucz)
- „Wystawa starych książ” (Bucz)
- Wystawka ph. „Znaleziska – czyli co można znaleźć w książce oddanej do biblioteki” (Bucz)
- „PIKNIK w wigwamie” – podsumowanie działalności kółka bibliotecznego, wręczenie nagród i dyplomów (Bucz)
- Pogadanka ph. „Bezpieczeństwo na drogach” (Filia Przemęt)

Rawicz

- Spotkanie autorskie z poetą i prozaikiem Lechem Konopińskim
- Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 5 pt. „Kruk w cudzych piórkach”
- Przedszkolaki przedszkolakom – przedstawienie pt. „O siedmiu braciach krukach”

Rydzyna (pow. Leszno)

- Wystawki książek: „Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Narkomanii”, „Małgorzata Musierowicz” (Filia Moraczewo)
- Konkurs fotograficzny „Gmina Rydzyna w obiektywie” (Filia Moraczewo)

Sompolno (pow. Konin)

- Wystawki:
 - ~ 80 rocznica urodzin Franza Kafki (MGBP i Filia Lubstów)
 - ~ Nasza planeta
 - ~ Pomóżmy bezbronnej przyrodzie (Filia Mąkolno)
 - ~ 105 rocznica urodzin Jana Lechonia (Filia Lubstów)
- Quiz „Dlaczego koty mają wąsy”
- Ekologiczne zagadki Agatki

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie (raz w tygodniu)

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Wystawa prac uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej z Krotoszyna

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wycieczka do biblioteki uczniów ze Szkoły Podstawowej w Wielichowie, połączona ze zwiedzaniem i prelekcją na temat wiatraków

Tarnówka (pow. Złotów)

- „Moje ulubione bajki i baśnie” – zajęcia edukacyjne
- „Bajkowe witraże” – warsztaty czytelniczko-artystyczne

Trzcina (pow. Kępno)

- Wystawki:
 - ~ „100 rocznica urodzin Michała Choromańskiego”
 - ~ „W krainie wierszy Juliana Tuwima” (Filia Laski)
- Rajd rowerowy połączony z konkursem „Zgadywanki literackie”

Turek

- Podsumowanie Studium Wiedzy o Regionie – Wielkopolska:
 - ~ „Wielkopolskie mity i stereotypy” – wykład Marka Rezlera
 - ~ Rozstrzygnięcie konkursu na folder o Wielkopolsce
- Warsztaty literackie dla uczniów gimnazjów i szkół średnich – A. Jurgawka
- „Literatura niemiecka XX wieku”
 - ~ Wykład Sergiusza Sterny-Wachowiaka
 - ~ Test wiedzy o literaturze niemieckiej XX wieku dla młodzieży szkół średnich
- Konkurs literacki – „Turniej jednego wiersza o grafikę Lecha Lamenta”, artyści z Turku
- „Wakacje – czas podróży po Europie” – konkurs rysunkowy (Filia Nr 2)

- „Lato, najmiłsza pora roku” – zajęcia w Środowiskowym Domu Pomocy (Filia nr 2)

Ujście (pow. Piła)

- Konkurs literacki „Ja i moje miasto” dla kl. VI

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawki książek:
 - ~ „205 rocznica urodzin Aleksandra Puszkina”
 - ~ „Światowy Dzień Ochrony Środowiska”
 - ~ „Z książką w plecaku”

Witkowo (pow. Gniezno)

- Konkursy:
 - ~ „Zostań mistrzem ortografii”
 - ~ „Witkowo moje miasto”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawki książek (GBP, Filie w Bukówcu Górnym i Krzycku Wielkim):
 - ~ „205 rocznica urodzin Aleksandra Puszkina”
 - ~ „105 rocznica urodzin Jana Lechonia”
 - ~ „55 rocznica śmierci Sigrid Undset”
 - ~ „80 rocznica śmierci Franza Kafki”

Wysoka (pow. Piła)

- Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej

Zagórów (pow. Słupca)

- Wystawka książek: „35 rocznica śmierci Marka Hłaski”

Zduny (pow. Krotoszyn))

- Promocja książki Anny Plenzler „Legendy Poznania” z udziałem autorki i podsumowanie konkursu „Wielkopolska w podaniach i legendach”

Złotów

- Wystawy:
 - ~ Międzynarodowy Dzień Ochrony Środowiska
 - ~ Wiek XXI – wiekiem ekologii
 - ~ Pogoda – klimat – człowiek
 - ~ „Euro-Eco Meeting to już dziesiąty raz”
 - ~ W 70 rocznicę śmierci Marii Skłodowskiej-Curie
 - ~ „Koniec i bomba, a kto czytał ten trąba” – 2004 Rok Witolda Gombrowicza
 - ~ W 35 rocznicę śmierci Romana Pisarskiego

- Akademia Sukcesu – „Wdrażamy system HACCAP” – spotkanie z pracownikami Sanepidu – wykłady i wystawa

Żelazków (pow. Kalisz)

- Konkurs „Znam twórczość Hanny Ożogowskiej” (Filia Russów)
- Wystawa książek W. Gąsiorowskiego (Filia Dębe)
- Spotkanie z miłośnikami Harrego Pottera, dyskusja o cyklu książkowym (Filia Skarszew)

Lipiec

Babiał (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „100 rocznica śmierci Antoniego Czechowa”
 - ~ „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawki:
 - ~ „W 35 rocznicę śmierci Romana Pisarskiego” (Mroczeń)
 - ~ „Aleksander Dumas – powieściopisarz i dramaturg” (Mroczeń)
 - ~ Literatura dla dzieci i młodzieży Hanny Ożogowskiej (100 rocznica urodzin) (Słupia)

Chodów (pow. Koło)

- Wystawka: „100 rocznica śmierci Antoniego Czechowa”

Czempiń (pow. Kościan)

- Zostań poetą lub pisarzem – warsztaty dla dzieci (Filia Borowo)

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „70 rocznica śmierci Marii Skłodowskiej-Curie”
 - ~ „15 rocznica śmierci Marii Kuncewiczowej”
 - ~ „175 rocznica śmierci Wojciecha Bogusławskiego”
 - ~ „25 rocznica śmierci Stefana Wiecheckiego”
 - ~ „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”
 - ~ „105 rocznica urodzin Ernesta Hemingwaya”

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Wystawka informatorów i książek o tematyce turystycznej
- Projekcje filmów krajoznawczych

- 60 rocznica śmierci Antoine'a de Saint-Exupéry'ego – w cyklu „Film na wakacje” – projekcja filmu „Mały Książę”

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawa „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej” (GBP; filie)

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- Wystawa: Witold Gombrowicz w 100 rocznicę urodzin

Kalisz

- Wystawy:
 - ~ „2004 – Rok Gombrowiczowski” – 100 rocznica urodzin autora „Ferdynurke”
 - ~ „Zielona biblioteka” w zbiorach Filii nr 4 (Filia nr 4)
 - ~ „Kaliszanie na starej fotografii” (Filia nr 5)
 - ~ „90 rocznica zburzenia Kalisza przez wojska niemieckie w sierpniu 1914 roku” – wystawa prac nagrodzonych w konkursie „Wiedzy o Kaliszu i regionie kaliskim” (Filia nr 9)
- Konkursy:
 - ~ Plastyczny pt. „Moje osiedle i ja” (Filia nr 7)
 - ~ Plastyczny pod hasłem „Książka, którą warto przeczytać” (Filia nr 2)

Kłodawa (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „100 rocznica urodzin Isaaca Bashevisa Singera”
 - ~ „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”
 - ~ „25 rocznica śmierci Edwarda Stachury”

Kobyła Góra (pow. Ostrzeszów)

- Koncert plenerowy

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „Wokół poezji Gombrowicza 1904-2004”

Koło

- Ekspozycja „Powstanie Warszawskie 1 VIII–2 X 1944”
- Wystawka: „Isaac Bashevis Singer 1904-1991”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
 - ~ Architektura Wielkopolski. Dwory, zamki, pałace (wystawa fotograficzna)
 - ~ „Dziewczyna i chłopak” – bohaterowie książek Hanny Ożogowskiej – w 100 rocznicę urodzin autorki

- Lion Feuchtwanger (1884-1958) – pisarz niemiecki – 120 rocznica urodzin
- ~ Isaac Bashevis Singer (1904-1991) – pisarz żydowski polskiego pochodzenia, laureat Literackiej Nagrody Nobla (1978) – 100 rocznica urodzin
- Jedziemy w Polskę – informatory turystyczne, mapy, przewodniki
- ~ Hanna Ożogowska – 100 rocznica urodzin autorki książek dla dzieci
- Konkurs plastyczny „Tomek i Tosia” – Portret bohaterów książki Hanny Ożogowskiej „Dziewczyzna i chłopak czyli heca na 14 fajerek” z dowcipnym podpisem
- Konkurs czytelniczy „Czy znasz książki Hanny Ożogowskiej”

Biblioteka Publiczna Gminy:

- Wystawy:
 - ~ Polscy laureaci Nagrody Nobla
 - ~ 35 rocznica śmierci Romana Pisarskiego – autora książek dla dzieci (Filia w Starym Luboszu)

Kotlin (pow. Jarocin)

- Konkursy:
 - ~ „Najciekawsza karykatura znanej w Europie osoby”
 - ~ „Życie i twórczość Fryderyka Chopina”
 - ~ „Najładniejsza kartka pocztowa ilustrująca zwyczaje i tradycje polskie”
- Rajd rowerowy – zwiedzamy nasze okolice „Stare dworki” (Filia Sławoszew)
- Konkurs recytatorski „Mój ulubiony wiersz” (Filia Sławoszew)

Koźmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- Wystawy:
 - ~ Plakatów – prac pokonkursowych „Zwiedzam moje miasto”
 - ~ „Hanna Ożogowska – pisarka dla dzieci i młodzieży”
 - ~ „Witold Gombrowicz 1904-1969 – prozaik i dramaturg” – wystawa książek i fotografii
 - ~ „Powstanie Warszawskie w literaturze”

Koźminek (pow. Kalisz)

- Otwarcie wystawy: „Zbiory kultury materialnej pszczelarstwa”

Krajenka (pow. Złotów)

- Rok Gombrowiczowski – wystawa

Krotoszyn

- Wystawa „1 sierpnia 60 lat temu”

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- (Filia Pawłowice)

Leszno

Wystawy („Galeria Za Regalami”):

- „Wielkopolska Press Photo 2003”
- „Przyroda Wielkopolski”

Imprezy:

- „Życie w lesie” – spotkanie z nadleśniczym Aleksandrem Świgniem
- „Soplicowo” – wycieczka do Cichowa i Lubinia
- „Środowisko przyrodnicze ziemi leszczyńskiej” – spotkanie z Jackiem Schubertem
- „Zakłęte szept...” Dawne i współczesne kościoły Leszna, cz. II – spotkanie z Małgorzatą Gniazdowską

Lipka (pow. Złotów)

- Wystawy:
 - ~ „W 100 rocznicę urodzin Hanny Ożogowskiej”
 - ~ „Nauka w świecie przysłów”

Oborniki

- Robimy przetwory – wystawka książek (Filie w Ocieszynie i Objezierzu)

Odolanów (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawa prac Pawła Brylińskiego, twórcy ludowego, pt. „Święci na polskich rozstajach”

Opatówek (pow. Kalisz)

- Spotkanie autorskie z niedowidzącą pisarką Stanisławą Juskiewicz
- Wycieczka członków Kaliskiego Towarzystwa Tatrzańskiego – zwiedzanie Opatówka i przedstawienie jego historii i zabytków

Ostrzeszów

- Wystawa: 25 rocznica śmierci Edwarda Stachury

Perzów (pow. Kępno)

- „Oni pisali dla was” – wystawa poświęcona pisarzom książek dla dzieci i młodzieży – Roman Pisarski, Hanna Ożogowska, Janina Broniewska

Piła

„Przystanek Piła i okolice”:

- „Nasi sąsiedzi – wycieczka rowerowa Piła – Byszki – Ujście; w programie warsztaty dziennikarskie, fotograficzne

- „Jak dokumentować miasto?” – warsztaty historyczne prowadzone przez Romana Chwaliszewskiego, dyrektora Piłskiej Delegatury Biura Dokumentacji Zabytków
- „Rady na odpady” – wycieczka do firmy „Altwater”, zwiedzanie sortowni odpadów
- „Jak dokumentować miasto?” – warsztaty fotograficzne prowadzone przez Stanisława Pręgoskiego, artystę fotografa
- „Zieleń w mieście” – spacer do Parku Miejskiego z przewodnikiem Bogdanem Jaroszewiczem (regionalistą)

Pleszew

- Wystawka: 100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej

Powidz (pow. Słupca)

- Spotkanie autorskie z Józefem Szykiem – artystą plastykiem, ilustratorem książek
- Spotkanie z Bolesławem Gazińskim – wydawcą książki „Wróg Wacława Gazińskiego”
- Spotkanie z Ryszardem Manuszakiem – artystą malującym ustami
- Konkurs plastyczny „Kobierzec piaskiem wysypany”
- Wystawa „Kartki świąteczne i okolicznościowe (1945-2004)”

Przedecz (pow. Koło)

- Wystawka: „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- Wystawa ph. „Wakacje w okolicy – zwiedzamy gospodarstwa agroturystyczne” (Filia Przemęt)

Rydzyń (pow. Leszno)

- Konkurs plastyczny „Przyjaciele z mojego dzieciństwa” (Filia Moraczewo)
- Wystawa książek: „60 rocznica śmierci Antoine’a de Saint-Exupéry’ego”

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Otwarcie wystawy „Obrazy igłą malowane” autorstwa mieszkanki Strzałkowa Ewy Kujawy

Śmigiel (pow. Kościan)

- „Włóczykije spod wiatraków” – warsztaty letnie dla dzieci

Tarnówka (pow. Złotów)

- „Moja wizja rozwoju Powiatu Złotowskiego” – warsztaty czytelniczko-artystyczne

- „Poznajemy rodzinne strony” – wycieczki krajoznawcze po okolicach Powiatu Złotowskiego
- „60 rocznica śmierci Adolfa Nowaczyńskiego” – wystawa

Trzcina (pow. Kępno)

- Wystawka „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”
- Pogadanka nt. „Życie i twórczość Romana Pisarskiego” (Filia Laski)

Turek

- Warsztaty literackie dla uczniów gimnazjów i szkół średnich – A. Jurgawka
- Rozstrzygnięcie konkursu wiedzy „Wiesmoor bliżej nas” w ramach programu „Miasta partnerskie: Turek–Wiesmoor”
- Zajęcia w Świetlicy Terapeutycznej:
 - ~ „Gry i zabawy literackie” (Filia nr 2; Filia dla Dzieci)
 - ~ „Co to jest?” – kalambury (Filia nr 2)
 - ~ „Obrazy imion” – konkurs (Filia dla Dzieci)
 - ~ „Kto to jest?” – zgaduj-zgadula (Filia nr 4)

Ujście (pow. Piła)

- Plener malarski dla dzieci
- Plener malarski artystów – amatorów

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawki książek:
 - ~ „70 rocznica śmierci Marii Skłodowskiej-Curie”
 - ~ „Atrakcje turystyczne gminy Wijewo”
 - ~ „105 rocznica urodzin Ernesta Hemingwaya”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawki książek (GBP, Filie w Bukówcu Górnym i Krzycku Wielkim):
 - ~ „100 rocznica śmierci Antoniego Czechowa”
 - ~ „35 rocznica śmierci Witolda Gombrowicza”
 - ~ „60 rocznica śmierci Antoine’a de Saint-Exupéry’ego”
 - ~ „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”
 - ~ „35 rocznica śmierci Romana Pisarskiego”

Wrząca Wielka (pow. Koło)

- Wystawka: „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej”

Zagórów (pow. Słupca)

- Wystawka książek – 15 rocznica śmierci Marii Kuncewiczowej

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Śląsk w zabytkach sztuki” – wernisaż wystawy fotografii Przemysława Maćkowiaka
- Halina Auderska – 100 rocznica urodzin – wystawa
- Wystawa książek Marii Kuncewiczowej z okazji 15 rocznicy śmierci pisarki
- Wystawa książek Edwarda Stachury w związku z 25 rocznicą śmierci autora

Złotów

- Wystawa ekologiczna przygotowana na X Euro-Eco Meeting – kiermasze, wystawy, stoiska, prezentacje
- „Dobra torba” – konkurs i wystawa toreb ekologicznych
- „Dobre zakupy” – wystawa zorganizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem Polskiej Zielonej Sieci
- „Egipt dar Nilu, potęga faraonów” – wystawa z cyklu Klub Przygody i Podróży
- Akademia Sukcesu – „Moja karta bankomatowa” – konkurs plastyczny
- „Lato Leśnych Ludzi” – program edukacyjny realizowany wspólnie z Nadleśnictwem Złotów
- „Zielnik Krajeński” – warsztaty i konkurs
- „Dobre zakupy” – spotkanie z Powiatowym Rzecznikiem Praw Konsumentów oraz wykłady
- Akademia Sukcesu – „ABC pieniądza” – wykłady i warsztaty w Spółdzielczym Banku Ludowym w Złotowie
- Akademia Sukcesu – „Marka polska – marka krajeńska” – wystawa i warsztaty

Żelazków (pow. Kalisz)

- Wystawa książek i nut wydanych w latach 1850-1940 pt. „Książka wczoraj i dziś”

Sierpień

Babiak (pow. Koło)

- Wystawka „60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego”
- Finał konkursu wiedzy o gminie Babiak

Baranów (pow. Kępno)

- Wystawki (Mroczeń):
 - ~ „60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego”
 - ~ „Wojsko Polskie”
 - ~ „Pamięci Czesława Miłosza”

Dąbie (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „100 rocznica urodzin Witolda Gombrowicza”
 - ~ „100 rocznica urodzin Janiny Broniewskiej”
 - ~ „95 rocznica urodzin Jerzego Andrzejewskiego”
 - ~ „110 rocznica urodzin Kazimierza Wierzyńskiego”
 - ~ „60 rocznica śmierci Juliusza Kaden-Bandrowskiego”
- Spotkania z poezją
 - ~ Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w 60 rocznicę śmierci
 - ~ Jana Kochanowskiego w 420 rocznicę śmierci

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- 100 rocznica urodzin Witolda Gombrowicza – wystawka książek pisarza oraz literatury ukazującej jego życie i twórczość

Gniezno

- Otwarcie wystawy pt. „Udział Gnieźnian w Powstaniu Warszawskim”, połączone z projekcją filmu Bogumiła Bieleckiego pt. „Gnieźnianie w Powstaniu Warszawskim”

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Wystawa w 60 rocznicę Powstania Warszawskiego pt. „Najmłodsi żołnierze walczącej Warszawy” (GBP; filie)

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- Wystawa przewodników „80 dni dookoła świata”

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Harcerskie spotkanie po latach

Kaczory (pow. Piła)

- Spotkanie Koła Przyjaciół Biblioteki – wykonywanie ozdób dożynkowych z kłosów zboża

Kalisz

- Wystawy:
 - ~ „Kalisz – portret europejskiego miasta w 90 rocznicę zburzenia”
 - ~ „Zwiedzamy Wielkopolskę” (Filia nr 4)
 - ~ „60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego” (Filia nr 5)

Kłodawa (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „60 rocznica śmierci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego”

- ~ „Wojsko Polskie w literaturze”
- ~ „65 rocznica agresji Niemiec na Polskę

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „60 rocznica Powstania Warszawskiego”

Koło

- Wystawka:
 - ~ „Ja – Gombrowicz”
 - ~ „Maria Ludwika Kownacka 1894-1982” (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ Architektura Wielkopolski. Dwory, zamki, pałace (wystawa fotograficzna)
 - ~ 80 lat Lasów Państwowych. Nadleśnictwo Kościan – wczoraj i dziś
 - ~ Poznajemy Wielkopolskę: „Szlak Piastowski”
 - ~ 60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego
 - ~ Tadeusz Gajcy (1927-1944) – 60 rocznica śmierci
 - ~ Jan Kochanowski – 420 rocznica urodzin poety

Biblioteka Publiczna Gminy

- Wystawy:
 - ~ 60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego (GBP w Kielczewie, Filia w Widziszewie)
 - ~ 95 rocznica urodzin Jerzego Andrzejewskiego (Filia w Starym Luboszu)

Kościelec (pow. Koło)

- Wieczór poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego (Filia Dobrów)

Kotlin (pow. Jarocin)

- Konkursy:
 - ~ „Dziewczęca bohaterka literacka”
 - ~ „Dobre zwyczaje”
 - ~ „Jaka to melodia” (muzyka państw europejskich)
 - ~ Konkurs piosenki biesiadnej (Filia Sławoszew)

Koźmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- „Poezja Kamila Krzysztofa Baczyńskiego” – wystawa

Krajenka (pow. Złotów)

- Wystawy:
 - ~ „Rozpoczęcie roku szkolnego”
 - ~ „XXVIII Igrzyska Olimpijskie” (Filia Augustów)

Krotoszyn

- „Pożegnanie wieszczka” – wystawa poświęcona zmarłemu Czesławowi Miłoszowi
- „Wrzesień 1939” – wystawa z okazji 65 rocznicy wybuchu II wojny światowej

Leszno

Wystawy („Galeria za Regalami”):

- „Moja Wielkopolska”
- „Przyroda Wielkopolski”
- „Ze zbiorów leszczyńskich kolekcjonerów – 80 rocznica wprowadzenia w Polsce złotówki”

Imprezy:

- „Malujemy zabytki Leszna” – spotkanie z Jerzym Koniecznym
- „Żeglujemy” – spotkanie z hm. Dariuszem Schubertem
- „Tu żyli ludzie” – wycieczka po dworach i pałacach, cz. III (Mórkowo, Włoszakowice, Niechlód, Zbarzewo, Trzebiny, Przybyszewo) z przewodnikiem Zdzisławem Molińskim

Lipka (pow. Złotów)

- Wystawa twórczości Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w 60 rocznicę śmierci

Łobżenica (pow. Piła)

- I Targ Twórców Ludowych – wystawa prac

Miejska Górka (pow. Rawicz)

- Wystawa z okazji 80-lecia Orkiestry Dętej Miejska Górka
- „Sierpniówka” – festyn
- Wystawa fotograficzna „Miejskogóreckie lato”

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- Wystawy:
 - ~ 60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego
 - ~ 60 rocznica śmierci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego

Nowy Tomyśl

- Otwarcie stałej galerii akwael Zdzicha Połącarza w holu Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej
- Rozstrzygnięcie I Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego i Malarskiego „O wiklinowy laur” zorganizowanego przez Nowotomyskie Towarzystwo Kulturalne (MiPBP)

Oborniki

- „Pamiętajcie o ogrodach” – wystawa
- Kwiaty – wystawa obrazów Kazimierzy Rzańskiej
- „Iglą malowane” – wystawa haftowanych obrazów ks. Romana Nowaka
- „W krainie przygód” – wystawka książek (Filia w Rożnowie)
- „Przegląd lektur” (Filia w Objezierzu i Ocieszynie)

Okonek (pow. Złotów)

- „100 rocznica urodzin Hanny Ożogowskiej” – wystawa
- „Leśną ścieżką dydaktyczną” – wycieczki (Filia Lędyczek)
- „Historia Lędyczka” – wykłady (Filia Lędyczek)

Olszówka (pow. Koło)

- Wystawka: „Dumać z Kochanowskim”

Opatówek (pow. Kalisz)

- Spotkanie z wikingami: rajd do Trojanowa, pokazy tkactwa, przędzenia i sztuki kowalskiej, walki rycerskie, oglądanie broni, zbroi i strojów, pieczenie podpiomyków na ognisku, wspólny posiłek z kociołka znad ogniska (wspólnie z członkami bractwa rycerskiego w Kaliszu) – dla dzieci i dorosłych

Osiek Mały (pow. Koło)

- Wystawki:
 - ~ „Warszawa walczy” w 60 rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego (Osiek Mały; Filia Dęby Szlacheckie)
 - ~ „Alkohol nadal groźny”
 - ~ „Czesław Miłosz 1911-2004” (Osiek Mały; Filia Dęby Szlacheckie)

Ostrów Wlkp.

- Miniekspozycja rysunków Henryka Derwicha

Ostrzeszów

- Wystawka książek: 60 rocznica Powstania Warszawskiego

Piła

- Spotkanie bibliotekarzy wielkopolskich w Dniu Patrona św. Wawrzyńca – Gołańcz
- Zajęcia adresowane do grupy wiekowej 5-15 lat pod hasłem „Pamiętnik znaleziony w ścianie, czyli młodzieżowa historia Piły”
- „Przystanek Piła i okolice”:
 - ~ „Światło” – wycieczka do Philips’a
 - ~ Wycieczka do Oczyszczalni Ścieków „Gwda”

- ~ Wycieczka rowerowa Piła – Płytnica przez Rezerwat „Kuźnik” i Rezerwat torfowiskowy „Smolary”
- ~ „Jak dokumentować miasto?” – rozpoczęcie prac nad sporządzeniem pełnej dokumentacji historycznej i fotograficznej pomników, tablic, krzyży przydrożnych w mieście. Praca w terenie
- Wystawa „Tu mówi powstańcza Warszawa...” – w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego

Przedecz (pow. Koło)

- 60 rocznica Powstania Warszawskiego
 - ~ Wystawka tematyczna
 - ~ Konkurs plastyczny
- Wystawka: „420 rocznica śmierci Jana Kochanowskiego”

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- Wystawa ph. „Powstańcy Warszawy” (Bucz)
- „Życie i troski polskiego rolnika z przymrużeniem oka” – część artystyczna na dożynki wiejskie (Bucz)
- Spotkanie kółka dziennikarskiego z rysownikiem i dziennikarzem z Leszna Arturem Grobeckim (Filia Przemęt)

Rychtal (pow. Kępno)

- Wystawa „Turystyczne atrakcje Polski”

Tarnówka (pow. Złotów)

- „Zakładamy firmę” – spotkanie metodyczne na warsztatach czytelniczo-artystycznych
- „Bliżej agroturystyki” – wycieczka i zwiedzanie Kołobrzegu i „Dzikiego Zachodu” w Zielenieniu
- „Jak odtworzyć poezję Czesława Miłosza?” – pogadanka
- „Sztuka dyskutowania” – warsztaty czytelniczo-artystyczne
- „Gmina Tarnówka” – opracowywanie folderu
- „Zarys dziejów miejscowości Tarnówka” – wystawa

Trzcínica (pow. Kępno)

- Wystawka „420 rocznica śmierci Jana Kochanowskiego”
- Wystawa obrazów Pauliny Olejnik (Filia Laski)

Turek

- Warsztaty literackie dla młodzieży gimnazjów i szkół średnich – A. Jur-gawka
- Wystawa „Powstanie Warszawskie 01.08.1944–02.10.1944 w 60 rocznicę wybuchu”

- Zajęcia w Świetlicy Terapeutycznej:
 - ~ „Co się dzieje?” – zgaduj-zgadula (Filia nr 2)
 - ~ „Co to jest?” – kalambury (Filia dla Dzieci)

Wijewo (pow. Leszno)

- Wystawki książek:
 - ~ „60 rocznica śmierci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego”
 - ~ „420 rocznica śmierci Jana Kochanowskiego”

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Wystawki książek (GBP, Filie w Bukówcu Górnym i Krzycku Wielkim):
 - ~ „2004 – Rok Gombrowicza”
 - ~ „60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego”
 - ~ „60 rocznica śmierci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego”
 - ~ „80 rocznica śmierci Josepha Conrada”
- Przegląd nowości wydawniczych dla dzieci oraz czasopism popularno-naukowych (GBP, Filia Bukowiec Górny)

Zagórów (pow. Słupca)

- Wystawki książek:
 - ~ „100 rocznica urodzin Witolda Gombrowicza”
 - ~ „95 rocznica urodzin Jerzego Andrzejewskiego”
 - ~ „60 rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego”

Zakrzewo (pow. Złotów)

- IV Spotkanie z Matką Boską Radosną – wystawa prac konkursu plastycznego pt. „Moja Matka Boska Radosna”

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wystawy:
 - ~ Magdalena Samozwaniec – 105 rocznica urodzin (Zduny, Baszków)
 - ~ Krzysztof Kamil Baczyński – 60 rocznica śmierci
 - ~ Wystawa książek Jana Kochanowskiego w związku z 420 rocznicą śmierci pisarza

Złotów

- „W 60 rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego” – wystawa
- „100 rocznica urodzin Witolda Gombrowicza” – wystawa
- Rowerem przez lasy Powiatu Złotowskiego – wystawa okolicznościowa z okazji 53 Centralnego Międzynarodowego Zlotu Turystów Kolarzy PTTK
- Ateny 2004 – Europejski Rok Edukacji przez Sport – „Sport rzeźbi umysł”
- „Pod olimpijską flagą” – konkurs wiedzy olimpijskiej
- Zmarł Czesław Miłosz – poeta-noblista – wystawa

- 255 rocznica urodzin J.W. Goethego
- „Sport to zdrowie” – program edukacyjny – spotkania z olimpijkami, konkursy, wystawy i praca z książką
- Klub Dobrej Książki:
 - ~ Turniej przysłów
 - ~ „I ty możesz zamieszkać w bajce” – maraton literacki
 - ~ „Raz, dwa, trzy... pięć, zawsze mam na książkę chęć!” – zajęcia literackie
- Akademia Sukcesu:
 - ~ „W królestwie pieniądza” – warsztaty przygotowane przez właściciela kantoru wymiany walut
 - ~ „Poznajemy możliwości lokalnego rynku pracy” – wycieczka rowerowa do Centrum Hipoterapii i Rehabilitacji „Zabajka” w Stawnicy
 - ~ „Gospodarstwo domowe, a produkcja zdrowej żywności” – spotkanie z dyrektorem Wydziału Ochrony Środowiska UM i wykłady

Żelazków (pow. Kalisz)

- Wystawy:
 - ~ „Powstanie Warszawskie – fakty i dokumenty”
 - ~ „Jesień” (Filia Kokanin)

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

ANNA Biedakowa / Anna Biedak, rozm. Edyta Wasilewska. – Fot. // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 148, dod. Świat Rodzinny, s. 12
Ankieta w cyklu „Zderzenia”.

BAJKA uleczy rany: Poznań / D // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 138, dod. Express Pozn., s. 5

Warsztaty terapeutyczne zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu.

BEZ tajemnic: Leszno: spotkania w bibliotece / kz // *Głos Wielkop.* (Wyd. 3). – 2004, nr 166, s. IV

Spotkanie z nadleśniczym Aleksandrem Świgoniem, zorganizowane w leszczyńskiej bibliotece w ramach projektu „Wielkopolska bez tajemnic”, realizowane wspólnie z WBPiCAK w Poznaniu.

BEZ terkotania: Konin: 50. Ogólnopolski Konkurs Filmów Amatorskich / Andrzej Dusza // *Głos Wielkop.* (Wyd. 3). – 2004, nr 136, s. 1

Konkurs zorganizowany przez Centrum Kultury i Sztuki w Koninie przy współudziale m.in. WBPiCAK w Poznaniu.

DOKUMENTY życia społecznego – sprawozdanie ze spotkania środowiskowego bibliotekarzy / Aleksandra Szulc // *Prz. Wielkop.* – 2004, nr 1/2, s. 104-107

Spotkanie z udziałem Urszuli Bzdawki, z WBPiCAK w Poznaniu i przedstawicieli bibliotek z województwa wielkopolskiego.

[DREWNIANE kościoły w Wielkopolsce] / Edward Sienkiewicz // *Prz. Wielkop.* – 2004, nr 3, s. 120-121

Recenzja książki „Drewniane kościoły w Wielkopolsce” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

FISIGÓRKA Pikczers / J.W. // *A B C.* – 2004, nr 37, s. 4

XVI Wielkopolskie Porównania Filmowe zorganizowane w Śremie przez Ośrodek Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

FOTOGRAFOWANIE terapią / (gk) // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2004, nr 28, s. 19

Warsztaty fotograficzne dla osób niepełnosprawnych intelektualnie zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

GŁOS prosto z serca: Żerków / PK // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 150, s. A2

II Integralny Zjazd Województwa Wielkopolskiego w Żerkowie zorganizowany m.in. pod patronatem WBPiCAK w Poznaniu.

KILKA słów o puszczy / JP // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 209, s. 18

Prezentacja książki Pawła Andersa „Puszcza Zielonka” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

KONCERT poezji / (dez) // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2004, nr 25, s. 19

Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego zorganizowany w Miłosławiu przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

KONCERT z paradą: Rogoźno: zaproszenie / szuh // *Głos Wielkop.* (Wyd. 2). – 2004, nr 178, s. IV

Warsztaty taneczne zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu i Rogozińskie Centrum Kultury.

KSIĄŻKI z kotem: III Poznańskie Spotkania Targowe: dziecko // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 123, dod. *Głos Poznaniaka*, s. VIII

III Poznańskie Spotkania Targowe „Książka dla Dzieci i Młodzieży” – udział WBPiCAK w Poznaniu.

KU pamięci: biblioteki: kary za przetrzymywanie książek Daina Kolbuszewska // *Gaz. Wybor.* – 2004, nr 141, dod. *Poznań*, s. 4

M.in. wypowiedź Iwony Smarsz, z-cy dyrektora WBPiCAK w Poznaniu.

KUFER z nagrodami: liczy się oryginalność działania: biblioteki / sdr // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 110, dod. *Głos Poznaniaka*, s. VIII

Wręczenie nagród w konkursie na najlepsze biblioteki i bibliotekarki w Wielkopolsce.

LETNIA wycieczka / ELKA // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 195, s. 32

Wycieczka „Z Wielkopolski na Malbork i Pelplin, czyli o Krzyżakach i cystersach” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

ŁYK historii i współczesności: monografia Wielkopolski / (and) // *Pan. Leszcz.* – 2004, nr 37, s. 25

Prezentacja książki „Wielkopolska: nasza kraina” wydanej przez Wydawnictwo Kurpisz i WBPiCAK w Poznaniu.

MARIUSZ Grzebalski: zderzenia / Mariusz Grzebalski, rozm. Edyta Wasilewska. – Fot. // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 166, dod. *Świat Rodzinny*, s. 12
Ankieta w cyklu „Zderzenia”.

MOJA Wielkopolska w historycznym roku przystąpienia do Unii Europejskiej: konkurs fotograficzny // *Prz. Wielkop.* – 2004, nr 1/2, s. 117-118

Ogłoszenie konkursu organizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

NAGRODA za amatorskie dzieło!: Wielkopolskie Porównania Filmowe / Boxa // Prz. Konin. – 2004, nr 17, s. 12

Impreza zorganizowana w Śremie przez Ośrodek Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

NAJLEPSZY „Po cud” / OLA // Gaz. Pozn. – 2004, nr 143, s. 12

50. Ogólnopolski Konkurs Filmów Amatorskich Konin 2004 zorganizowany przez Centrum Kultury i Sztuki w Koninie przy współudziale m.in. WBPiCAK w Poznaniu.

NASZA kraina / ap // Głos Wielkop. (Wyd. 3). – 2004, nr 211, s. VIII

Prezentacja książki „Wielkopolska: nasza kraina” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

NASZA kraina: nowość: wszystko o Wielkopolsce / der // Głos Wielkop. (Wyd. 2, 3). – 2004, nr 200, s. VII

Prezentacja książki „Wielkopolska: nasza kraina” wydanej przez Wydawnictwo Kurpisz i WBPiCAK w Poznaniu.

NIEPEŁNOSPRAWNI i my – jesteśmy tacy sami / Matylda Pachowicz // Pionistyka. – 2004, nr 3, s. 45-48

Plener Fotograficzny dla Niepełnosprawnych Intellektualnie zorganizowany w Gołańczy m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

O BAMBERKĘ: turniej / msz // Głos Wielkop. – 2004, nr 216, s. IX

IV Mistrzostwa Polski w Tańcach Polskich zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu.

OBEREK pod Mont Everest: „Cepelia” w Nepalu / Marek Zaradniak // Gaz. Pozn. – 2004, nr 141, s. 18-19

OSTATNIE akcenty festiwalu: Cepelia w Nepalu / Marek Zaradniak // Gaz. Pozn. – 2004, nr 136, s. 5

PLON w gospodarza dom: Mieścisko: Targi Michałowskie / jb // Głos Wielkop. (Wyd. 2). – 2004, nr 211, s. VIII

M.in. o występie Zespołu Folklorystycznego „Cepelia”.

PODRĘCZNIK bez kompleksów: rozmowa z Kazimierzem Grzesiakiem, prezesem zarządu Wydawnictwa Kurpisz S.A. / oprac. Zbigniew Noska, Kaja Kunicka // *T y g . N o w y* . – 2004, nr 35, s. B2

M.in. o książce „Wielkopolska: nasza kraina” wydanej przez Wydawnictwo Kurpisz i WBPiCAK w Poznaniu.

POTRÓJNIE wyróżnieni / *wig // G ł o s W i e l k o p .* (Wyd. 3). – 2004, nr 210, s. VIII

Zespół Folklorystyczny „Cepelia” nagrodzony na Międzynarodowym Studentckim Festiwalu Folklorystycznym zorganizowanym na Śląsku.

POZNAŃ bez tajemnic / *ELKA // G a z . P o z n .* – 2004, nr 207, s. 28

Wycieczka „Jeżyny, cedry, cyprysy, czyli w Dendrologicznym Ogrodzie” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

PRAWDZIWE piękno i gracia: Rogoźno: zespoły taneczno-marszowe / Halina Szuberska // *G ł o s W i e l k o p .* (Wyd. 2, 3). – 2004, nr 179, s. I

Warsztaty taneczne zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu i Rogozińskie Centrum Kultury.

SKARBNIKA wiedzy: książka o Wielkopolsce / Elżbieta Podolska // *G a z . P o z n .* – 2004, nr 199, s. 5

Prezentacja książki „Wielkopolska: nasza kraina” wydanej przez Wydawnictwo Kurpisz i WBPiCAK w Poznaniu.

SKUTECZNIE promują: Wolsztyn / *DR // G a z . P o z n .* – 2004, nr 137, s. A4

Działalność biblioteki w Wolsztynie wyróżnionej w konkursie na najlepszą placówkę promującą czytelnictwo dzieci i młodzieży zorganizowanym przez WBPiCAK w Poznaniu.

SPACER po ogrodzie: Poznań bez tajemnic / Juliusz Podolski // *G a z . P o z n .* – 2004, nr 208, dod. Express Pozn. s. 4

Wycieczka „Jeżyny, cedry, cyprysy, czyli w Dendrologicznym Ogrodzie” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu.

ŚLADAMI Bambrów / *ap // G ł o s W i e l k o p .* – 2004, nr 131, dod. Głos Poznaniaka, s. IX

„Zagrody, kamienice i kapliczki”, wycieczka w cyklu „Poznań bez tajemnic”.

ŚLĄSK w Wielkopolsce / Magdalena Karczewska // *Prz. Wielkop.* – 2004, nr 1/2, s. 78-79

M.in. o Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii zorganizowanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

TANECZNE warsztaty: Rogoźno / *EDYT* // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 180, s. A3

Warsztaty taneczne zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu i Rogozińskie Centrum Kultury.

TANCE i dżungla: Cepelia w Himalajach / Marek Zaradniak // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 134, s. 5

Udział Zespołu Folklorystycznego Cepelia w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Nepalu.

W NOWYM opakowaniu: święto bibliotekarzy / Stefan Drajewski // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 109, dod. *Głos Poznaniaka*, s. VIII
WBPiCAK w Poznaniu.

WALKA na wiersze: Miłosław / *AK* // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 126, s. A4

Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego zorganizowany przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKA Press Photo 2004: konkurs fotograficzny // *Prz. Wielkop.* – 2004, nr 1/2, s. 119-120

Ogłoszenie konkursu organizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKIE Forum Bibliotekarzy w Lesznie / Janina Małgorzata Halec // *Bibliotekarz.* – 2004, nr 6, s. 24-25

Forum zorganizowane przez SBP w Lesznie i leszczyńską bibliotekę. M.in. prezentacja publikacji wydawanych przez WBPiCAK w Poznaniu i biblioteki publiczne województwa wielkopolskiego.

WRÓCILI z Himalajów: Cepelia / *MAZ* // *Gaz. Pozn.* – 2004, nr 137, s. 12

WYSTĄPIĄ w Nepalu: Cepelia / wig. – Fot. // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 123, dod. *Głos Poznaniaka*, s. VIII

Zespół Folklorystyczny „Cepelia”, przy WBPiCAK w Poznaniu, wystąpi na II Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Nepalu.

WZÓR dla innych: Budzić: dobrze uczyć i wychowują / Marek Fiedorow // *Głos Wielkop.* (Wyd. 3). – 2004, nr 141, s. II

VIII finał wojewódzkiego konkursu „Wiedzy o Wielkopolsce” zorganizowany m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

Z WYOBRAŹNIĄ: wystawa / ap // *Głos Wielkop.* – 2004, nr 143, s. XI

Konkurs plastyczny „Mieszkańcy Świata Wyobraźni” i konkurs na recenzję książki dla dzieci i młodzieży „Prezentacje 2004” zorganizowane przez WBPiCAK w Poznaniu.

ZATRZYMANE kadr: Gniezno: integracja przez fotografię / Elwira Humeniuk // *Głos Wielkop.* (Wyd. 2). – 2004, nr 156, s. II

Warsztaty fotograficzne dla osób niepełnosprawnych zorganizowane w Gnieźnie m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

ZOFIA Wieczorek (2.04.1913-21.11.2003) / Franciszek Łozowski // *Bibliotekarz.* – 2004, nr 6, s. 32-33

Sylwetka Zofii Wieczorek, szczególnie zasłużonej dla bibliotekarstwa wielkopolskiego – wieloletniego dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Złotego Berła** za 2004 rok przyznano *Sławomirowi Mrożkowi* za całokształt twórczości.
- **Nagrodę im. Jana Karłowicza i Poli Nireńskiej** w 2004 roku otrzymała *Monika Adamczyk-Garbowska* za prace poświęcone literaturze żydowskiej.
- **Nagrody Ministra Kultury** w 2004 roku otrzymali m.in. *Małgorzata Baranowska*, poetka, krytyk, historyk literatury i *Jacek Kaczmarski*, poeta i pieśniarz, kompozytor, autor książek.
- **Nagrodę „Literatury na Świecie”** dla tłumaczy za 2003 rok otrzymali: *Ewa Skwara* („Komedie” Plauta); *Małgorzata Borowska* („Podstępny wojenne” Polajnos); *Agnieszka Jawor-Polak* („Życie miłosne” Zeruyi Shaley); *Małgorzata Kwietniewska* („Prawda w malarstwie” Derridy) oraz wydawnictwo „słowo / obraz terytorium” za serię wydawniczą „za kwadratem”. Za całokształt dorobku uhonorowano *Danutę Cirić-Straszyńską*.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Gotfrieda von Herdera** w 2004 roku otrzymał *Michał Głowiński*.
- **Nagrodę IBBY** dla autorów i wydawców książek otrzymała oficyna wydawnicza *Muchomor* (Duży Dong – nagroda główna). Wyróżnienia przyznano wydawnictwom: *MAG*, *Egmont Polska*, *Nasza Księgarnia* i *Wydawnictwu Literackiemu*.

C. Zmarli

- **Czesław Miłosz** (14.08.2004), poeta, pisarz, eseista, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury.
- **Łucja Danielewska** (24.08.2004), poetka i tłumaczka.